Bu proje, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

TÜRKİYE'DE ÇOCUKLAR İÇİN ADALET

ÇOCUKLARLA ADLİ GÖRÜŞME ODALARI

İhtiyaçlar, İyi Uygulama Örnekleri ve Çocuklarla Adli Görüşme Standartları

ÖZET RAPOR

T.C. Adalet Bakanlığı

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

HSYK Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu

Türkiye Adalet Akademisi

CFCU

Bu projenin sözleşme makamı Merkezi Finans ve İhale Birimi'dir.

unicef

Bu proje, UNICEF'in teknik desteği ile yürütülmektedir.

Bu yayın Avrupa Birliği'nin desteğiyle üretilmiştir.
Yayın içeriği tamamen yazarlarının sorumluluğunda olup hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşleri olarak gösterilemez.

ÇOCUKLARLA ADLİ GÖRÜŞME ODALARI

İhtiyaçlar, İyi Uygulama Örnekleri ve Çocuklarla Adli Görüşme Standartları

ÖZET RAPOR

YAZARLAR

ULUSLARARASI DANIŞMAN
Ursina Weidkuhn

ULUSAL DANIŞMAN ve EKİBİ
Yrd. Doç. Dr. Eylem Ümit Atılgan
Ar. Gör. Sedat Yağcıoğlu
Sosyal Hizmet Uzmanı Yaşar Çavdar

PROJE PAYDAŞLARI

Adalet Bakanlığı
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu
Türkiye Adalet Akademisi
UNICEF Türkiye

Bu eserde yer alan görüşler yazarlarına ait olup, proje paydaşlarının resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

© Bu kitabın yayın hakları proje paydaşlarına aittir.
Kasım 2014, Ankara

Kapak Fotoğrafı: © UNICEF Türkiye

AB'nin finansal, UNICEF'in teknik desteğinde Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ile Türkiye Adalet Akademisi paydaşlığında yürütülen "Çocuklar için Adalet" Projesi;

1. Adil yargılama hakkının yaşama geçirilmesi, çocukların ikincil mağduriyetlerinin önlenmesi ve özgürlüklerinden yoksun bırakılmalarına son çare olarak başvurulması ilkeleri çerçevesinde çocuk adalet sisteminde çocuk haklarının korunmasını,

2. Çocuk adalet sistemi çalışanları için uzmanlaşmış ve kurumsallaşmış bir hizmet içi eğitim programının hazırlanmasını,

3. Özgürlüğünden yoksun bırakılmış çocukların Bireyselleştirilmiş İyileştirme Sistemi (BİSİS) çerçevesinde bireye özel rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanmasını,

hedeflemektedir.

Ayrıntılı bilgi ve dokümana ulaşmak için **www.cocuklaricinadalet.org** adresini ziyaret edebilirsiniz.

İÇİNDEKİLER

1 PROJENİN AŞAMALARININ VE ÇIKTILARIN TANITIMI 5
2 ÇOCUKLARLA ADLİ GÖRÜŞME: SORUNLAR, İHTİYAÇLAR, TESPİTLER 6
3 FARKLI ÜLKELER VE MODELLERİN KARŞILAŞTIRILMASI 22
4 ÖNERİLER VE TAVSİYELER 39
5 STANDARTLAR 51

EKLER 66
EK-I ABD Savunu Merkezlerinin Çocuk Odaklı Kuruluş Standartları 66
EK-II Tablolar 69

Rapora İlişkin Geri Bildirimler 80

KISALTMALAR

BM	Birleşmiş Milletler
CMK	Ceza Muhakemesi Kanunu
ÇDE	Çok Disiplinli Ekip
ÇİM	Çocuk İzlem Merkezi
ÇKK	Çocuk Koruma Kanunu
ÇSM	Çocuk Savunu Merkezi
IOM	Uluslararası Göç Örgütü
NICHD	Ulusal Çocuk Sağlığı ve İnsan Gelişimi Enstitüsü
RAPCAN	Çocuk İstismarı ve İhmali ile Mücadele Kaynakları
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
SİR	Sosyal İnceleme Raporu
TCK	Türk Ceza Kanunu
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

PROJENİN AŞAMALARININ VE ÇIKTILARIN TANITIMI

1

Yazar: Ulusal Danışman Yrd. Doç Dr. Eylem Ümit ve Ekibi

Çocuklar için Adalet Projesi kapsamında yürütülen Türkiye'nin farklı adliyelerinde kurulacak Çocuk Adli Görüşme Odaları için standartların belirlenmesi amaçlanan bu faaliyet içinde "çocukla adli görüşme" başlığı sadece mağdur çocukla görüşmenin değil aynı zamanda tanık, sanık ve şüpheli[1] sıfatıyla dinlenen çocukların da proje kapsamında olduğuna işaret etmektedir. Burada sadece standartlara yer vermekle kalmayıp standartları oluşturmak için yürüttüğümüz araştırma sürecini de özetleyeceğiz. Çocuk Adli Görüşme Odaları için fiziksel, teknik ve usuli standartlar[2] esas olarak üç aşamalı bir araştırma sonucunda oluşturulmuştur[3]:

1. Aşama; Mevzuat analizi, uygulayıcılar ve çocuklarla yapılan derin mülakatlar sonucu sahadan elde edilen bulgular ve durum tespiti aktivitelerinin raporlaştırılması aşamasıdır. 1. Rapor: Çocuklarla Adli Görüşme, Sorunlar, İhtiyaçlar ve Tespitler.

2. Aşama; 1. Rapora ilişkin proje partnerlerinin geri bildirimlerinin değerlendirilmesi, Uluslararası ve yerli literatür taraması, iyi örnek ülke sisteminin çalışma ziyareti ile incelenmesi, yabancı danışman raporundaki önerilerin Türkiye'ye uyarlanabilirliğinin değerlendirmesi, aktivitelerinin sonucunun raporlaştırılması aşamasıdır. 2. Rapor: Çocuk Adli Görüşme Odası Model ve Öneriler.

3. Aşama; Proje partnerlerinin 2. Rapora İlişkin geri bildirimi ışığında Modelleme ve Öneriler çalışmasından somut standartlar oluşturma aktivitesinin raporlaştırılması aşamasıdır. 3. Rapor: Çocuk Adli Görüşme Odası Fiziksel, Teknik ve Usuli Standartlar.

Yaklaşık bir yıl süren bu çalışma sonucunda ortaya çıkan kapsamlı ve detaylı raporlar burada kısaca özetlenerek ulaşılan sonuçlara yer verilecektir.

---

1 Her ne kadar araştırmanın tamamında "suça sürüklenmiş çocuk" ifadesi tercih edilse de usul hukukunun tanıdığı statüler olduğu için burada bu sıfatlara yer verilmiştir.

2 Bilindiği üzere bu standartlar sadece teknik donanım ve fiziksel koşullara ilişkin olmayıp aynı zamanda adli görüşmenin çocuğun yüksek yararı gibi ilkelere ve adil yargılanma hakkı da dâhil olmak üzere çocuk haklarına uygun bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlayan kılavuzu da içermektedir.

3 Araştırma ekibi Yrd. Doç. Dr. Eylem Ümit Atılgan (hukuk), Ar. Gör. Sedat Yağcıoğlu (psikoloji), Sosyal Hizmet Uzmanı Yaşar Çavdar'dan oluşmuştur.

ÇOCUKLARLA ADLİ GÖRÜŞME: SORUNLAR, İHTİYAÇLAR ve TESPİTLER

2

Yazar: Ulusal Danışman Yrd. Doç Dr. Eylem Ümit ve Ekibi

Sorunlar ve ihtiyaçları tespit etmek için gerçekleştirdiğimiz amprik araştırmada sosyolojik metodolojiye sadık kalınarak tesadüfi örneklem yoluyla çocukla adli görüşmede görev alan uygulayıcılar ve başından adliye deneyimi geçmiş çocuklarla derinlemesine mülakatlar planlandı. 2012 Kasım ayının ilk haftasında başladığımız saha çalışmamız 2013 Ocak ayı sonu itibarıyla tamamlandı. Saha çalışması Ankara, Diyarbakır ve Kastamonu olmak üzere üç şehri kapsadı. Bu üç şehir, Çocuk Mahkemesi olan ve olmayan şehirleri ve Çocuk İzlem merkezi (ÇİM) olan ve olmayan şehirleri örnekleme dahil etmek amacıyla belirlendi. Bu şehirlerde; hakim/savcı: Ağır Ceza, Çocuk-Çocuk Ağır Ceza, Aile Mahkemelerinin hakim ve savcıları, mahkemelerde görevli meslek uzmanları, ÇİM meslek uzmanları; CMK'da görevli avukatlar, baroların çocuk hakları komisyonlarında ve CMK da görevli, mağdur, tanık ya da sanık sıfatıyla dinlenmiş çocuklar ile derinlemesine mülakatlar ve başta Adalet Bakanlığı olmak üzere proje partneri olan kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan, politika oluşturmakla görevli hakim ve uzmanlarla odak grup görüşmeleri yapıldı.

Sahadan elde etmeyi beklediğimiz uygulamanın kapsamlı ve doğru resmine ulaşabilmek için saha araştırmasının temelini teşkil eden son derece kapsamlı ve detaylı bir mevzuat taraması öncelikle tamamlandı. Sadece genel kanunlar ve ilgili özel kanunlarla yetinilmedi; yönetmelik, genelge ve yönergelerden oluşan soruşturma ve kovuşturma aşamalarını düzenleyen ve çocuğu uzaktan da olsa ilgilendiren her norm bu tarama kapsamında titizlikle tarandı. Bu normları uluslararası ilke ve haklar paradigmasından inceledik ve karşılaştırdık. Böylece uygulayıcılara sahada yönelttiğimiz sorularla mevzuatın sadece nasıl anlaşılıp uygulandığını değil aynı zamanda mevzuattaki muğlak ifadelerin ve zayıf veya esik noktaların hukuk dünyasında ne tür sonuçlar doğurduğunu da ortaya koymak istedik.

Ses kayıt cihazıyla kaydedilen görüşmelerin deşifresi rapora olduğu gibi aktarıldı, konuşma diline müdahale edilmedi. 45 adet görüşme yapıldı ve bu görüşmelerden yaklaşık 20 saatlik bir ses kaydına ulaşıldı. Görüşmelerin detayları şu şekildedir:

Diyarbakır:

5 Hakim (3 Çocuk Mahkemesi Hakimi, 1 Çocuk Ağır Ceza Başkanı, 1 Çocuk Ağır Ceza Üyesi), 5 Savcı, 1 Avukat odak grup (2 Çocuk Hakları Merkezi Üyesi Avukat), 1 ÇİM odak grup çalışmaları tamamlandı.

Kastamonu:

5 Hakim (1 Asliye Hukuk Hakimi, 1 Sulh Ceza Hakimi, 1 Asliye Ceza Hakimi, 1 Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı, 1 Ağır Ceza Üyesi), 5 Savcı, 1 Avukat odak grup (5 Avukat) çalışmaları tamamlandı.

Ankara:

6 Hakim (3 Çocuk Mahkemesi Hakimi, 1 Ağır Ceza Mahkemesi Hakimi, 2 Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi Üyesi), 5 Savcı (Çocuk Savcıları), 1 Avukat odak grup (4 Çocuk Hakları Merkezi Üyesi Avukat, 2 stajyer avukat), 3 Meslek elemanı odak grup (Çocuk Mahkemesi ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi Sosyal Hizmet Uzmanı, Psikolog ve Pedagog), 1 ÇİM odak grup (9 meslek elemanı), 6 Çocuk (Ankara Adliyesine sanık, tanık ya da mağdur sıfatıyla ifade vermeye gelen çocuklar) ile odak grup çalışmaları tamamlandı.

Görüşmecilerimizin mevzuata yönelttikleri en önemli eleştirileri: Mevzuatın dağınıklığı, bütüncül bir çocuk adalet sisteminin olmaması; mevzuatın dili, keyfiyet içeren ifadeler ve istisnaların çokluğu, çocukla adli görüşme gibi genel bir başlığın olmaması şeklinde gruplandırabiliriz. Raporda da dile getirilen tek tek düzenlemeler ve uygulamalara özgü eleştirilere bakıldığında bu eleştirilerin kaynağının en genel bakışla bu başlıkların altında yer aldığı kanaatindeyiz. Ancak ayrıntılı bir incelemeyi de çizelge halinde sunarak, detayları ortaya koyarken bütünü gözden kaçırmamayı hedefledik.

Şekil 1: Mevzuat Değerlendirmesi Çizelgesi

Mevzuat ve Madde No	Mevzuatın Eleştiri ve Yorumu	Uluslararası Mevzuat Açısından Yorum
CMK 52	Kovuşturma aşamasında mağdurun dinlenmesine ilişkin kayıt zorunluluğunun amir hüküm şeklinde düzenlenmesi mevzuat açısından bir artı olarak değerlendirilebilir. Ancak kovuşturma aşamasında mağdura getirilmiş olan bu koruma maalesef soruşturma aşamasında mevcut değildir. Ayrıca buradaki korumanın da uygulamada amaca ulaşmaya yeterli olup olmadığı tartışılır. ÇİM'lerin olmadığı yerlerde bu kaydı kim yapacak? Adliyelerde bu kaydın nasıl, kim tarafından yapıldığına dair sahadan elde edilen veriler bu hükmün düzenlediği kayıt altına alınma hususunun usulünün özellikle inisiyatife ve keyfiyete yer bırakmayacak bir şekilde yönetmelikle düzenlenmesi gereken önemli bir konu olduğunu ortaya koymaktadır.	Ayrımcılığa Karşı Koruma İlkesine Aykırılık: Tanık, sanık, mağdur ve şüpheli Ceza Muhakeme hukukunun tanıdığı statülerdir. Mağdur çocuklar için bu madde ile getirilen sorgu veya ifadenin kayıt altına alınması zorunluluğunun tanık çocuklar için getirilmemesi "Ayrımcılığa karşı koruma ilkesi" ne aykırılık teşkil etmektedir. Mağdur çocuğa tanınan ikincil mağduriyetlerden koruma, tanık çocuk için tanınmayarak ayrım gözetilmiştir. Tanık çocuğun da adli süreçlerden en az etkilenmesinin sağlanması, muhakeme hukukunun çocuk dostu olması ve tanık çocuğun da birden çok dinlenmesinin önüne geçmeyi hedefleyen bir düzenleme yapılması çocuğun yüksek yararı ilkesi gereğidir. Bu haliyle düzenleme önemli iki ilkeye aykırılık teşkil etmektedir.
CMK 150	Çocuğa zorunlu müdafi tayininin mevzuatta istisnasız düzenlenmesi açısından önemli bir maddedir.	
CMK 180	Kayıtla dinlenmenin kovuşturmada delil olabilmesinin koşullarını sayan bu madde aslında ÇiM'lere olanak sağlayan yasal zemindir. Yönetmeliklerle ÇİM vb. kurumların oluşturulmasını mümkün kılmaktadır. ÇİM mevzuatının eksikliği, bu vesile ile değinmemiz gereken önemli bir nokta. ÇİM'e dair görev tanımı, koordinasyon ve işleyişe ilişkin hususların acilen ve ayrıntılı bir biçimde yönetmelikle düzenlenmesi gereğinin burada da vurgulanmasından yarar vardır.	Türkiye taraf olduğu sözleşmeler gereği çocuğa özgü makam ve kuruluşlar, sadece çocuğa uygulanabilir yasalar ve usuller oluşturma yükümlülüğü altındadır. ÇİM gibi bir kurumun düzenlenmesi bu yolda önemli bir adımdır. Ancak ÇİM mevzuatının henüz bulunmaması ve ÇİM uygulamasının genelgedeki daraltıcı ifade nedeni ile sadece mağdur çocukla sınırlanması bu yükümlüğün yerine getirilmesinde zafiyet yaratmaktadır kanaatindeyiz. Adalet sistemine girmiş her çocuğun korumayı sırf çocuk olması nedeniyle hak ettiğini çocuğun yüksek yararı gereği kabul ettiğimizde buna aksi durumun yine bir diğer ilkeye ayrım gözetmeme ilkesine aykırılık teşkil edeceği açıktır.

CMK 236	Kanaatimize göre madde metni sarih değil. Özellikle 2. fıkradaki "işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş çocuk veya mağdur" ifadesi farklı yorumlara sebebiyet vermekte. Lafzi yorum tekniğine göre bu ifadedeki "veya" kelimesinin önünde tarif edilen grup mağdur sıfatıyla dinlenenler dışındakilerdir. Dolayısıyla suçun doğrudan mağduru olmayan ancak işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş olan ve mahkemede dinlenen çocuk pek tabidir ki tanık olarak dinlenmektedir. Madde mağdur çocuk dışında bir grubu da bu korumadan yararlanmayı murad etmektedir denebilir. Özellikle "mağdur"un ceza hukukunda bir statü olduğunu düşünürsek maddenin bu sıfatı haiz olmayıp ancak tanık olduğu suçtan olumsuz etkilenmiş ve psikolojisi bozulmuş çocuğun dolaylı mağduriyetini göz önünde bulundurarak mahkemede tanıklık yaparken ikincil mağduriyetini önlemek amacının gözetildiği anlamı çıkarılabilmektedir. Bir diğer yorum tekniği, sistematik yoruma göre ise bu madde ile korunan mağdur ve mağdur dışında kalan bir grup değil tam tersine mağdurlar arasında sadece psikolojisi bozulmuş mağdurdur. İlk yorum genişletici bir sonuca ulaşırken mağdur kadar tanık çocuğun da korunmasını mümkün kılmakta ikinci yorum ise sadece psikolojisi bozulmuş mağdur çocuğa bu korumayı tanıyarak daraltıcı bir yaklaşım sunmaktadır. İki farklı yorum tekniği ile ulaşılan bu birbirinden çok farklı iki sonucu ve çelişkiyi giderebilmek için madde metni mağdur, mağdur çocuk, psikolojisi bozulmuş mağdur çocuk ve psikolojisi bozulmuş tanık çocuk için durumu netleştirerek kaleme alınmalıdır. Böylece kimlerin sadece	Çocuğun Yüksek Yararı ve Ayrımcılığa Karşı Koruma İlkelerine Aykırılık: Bu madde ile çocuğun yüksek yararının korunduğu ve ayrım gözetmeme yasağına uygun bir düzenleme getirildiğini söylemek oldukça güç. Maddenin düzenleniş şekli bir kez dinlenme şartının koruduğu grubun daraltıcı yorumla sadece psikolojisi bozulmuş mağdura indirgenmesine elverdiği ve istisnai durumu maddi hakikatin ortaya çıkarılması gibi genel bir amaçla tanımladığı için çocuk haklarına hakim ilkeler açısından ihlalleri barındıran bir maddedir kanaatimizce. Zira maddenin birbirinden çok farklı sonuçlara ulaşan uygulamalarının varlığı bu maddeden beklenen yararın elde edilemediğinin işaretidir.

(Devamı)	bir kez dinlenebilir olduğu konusu açıklık kazanacak ve bu amir hükümle amaçlanan sonuca daha fazla yaklaşılacaktır. Ayrıca yine 2. fıkradaki birden çok dinlenmenin yolunu açan istisnai durumun yani maddi gerçeğin ortaya çıkarılması, ifadesinin hakime oldukça geniş bir takdir yetkisi tanıdığı eleştirisi literatürde sıkça dile getirilmektedir. Zira uygulamadan gelen saha verileri bu istisnai durumun genel uygulama haline geldiği ve hakimlerin çoğunluğunun ses- görüntü kayıt CD'leri bulunsa dahi bunları izlemeyerek mağduru mutlaka bir kez dinlediklerini göstermektedir. Dava dosyalarında mühürü dahi açılmamış CD'lerin varlığını bu duruma örnek gösteren hakimlerimiz maddi hakikatin ancak bizzat kendileri mağduru dinleyince bulunacağına inandıklarını dile getirmekteler. Madde metninde istisnai olarak düzenlenen bu hüküm daha açık bir ifade ile düzenlenerek çocukların tekrar tekrar dinlenmesinin önüne geçilebilir. Mağdurun dinlenmesi usulüne ilişkin bir diğer mevzuat eleştirisi "uzman bulundurulur" ifadesi. Her ne kadar ÇKK yönetmelik 17-22 maddeleri arasında uzmanların görevleri ayrıntılı sayılmış olsa da mevzuat uzmanların bilirkişi hükümlerine tabi olduğunu kabul ediyor. Bilirkişi kovuşturmanın asli bileşeni değil yardımcısı rolündedir. Oysa çocuğa verilen psiko -sosyal yardım hangi sıfatla ve hangi mahkemede dinlendiğine bakılmadan vazgeçilmez niteliktedir ve maddi hakikatin ortaya çıkarılmasında kilit görev ifa eder. Bu gerekçelerle uzmanın fiziksel varlığı bir şekil şartı olarak aranmamalı, madde metnindeki "bulundurulur" ifadesinin yönetmeliklere atıfla içeriği doldurulmalıdır kanaatindeyiz.	

ÇKK 15	Maddenin uygulamadaki sorunlarını bir tarafa bırakıp mevzuat eleştirisine odaklanırsak; "sosyal çalışmacı bulundurulabilir" ifadesinden kaynaklanan sorunlar bulunmaktadır. Özellikle yönetmeliklerde daha doğrudan ifadeler kullanılmışken burada keyfiyet tanıyan gramer kafa karıştırıcı ve sosyal çalışmacıyı süreçte etkisizleştirici rol oynamaktadır. Sosyal çalışmacının suça sürüklendiği şüphesiyle ifadesine başvurulan çocuğa vereceği yardım konusunda mevzuatta savcıya takdir yetkisi tanınarak sosyal çalışmacı eksikliği nedeniyle usul hatasından soruşturmanın hukuka aykırı olacağı iddiası bertaraf edilmiş ve çocuğa verilen psiko-sosyal yardım olmasa da olur izlenimi oluşmuş. Oysa çocuğun dinlenmesi sürecinde çocuğa verilecek psiko-sosyal destek, maddi hakikatin ortaya çıkarılmasına da hizmet edeceği için vazgeçilmez bir unsurdur. 3. fıkranın uygulanabilmesi için "çocukla ilgili olarak sosyal inceleme raporu" alınması gereklidir. SİR olmadığı için Cumhuriyet Savcılarının 5. fıkrayı uygulamaları çok büyük çoğunlukla söz konusu olmamaktadır; suça sürüklenmiş çocuklar yönünden bunun "tamamen" uygulanmadığını söyleyebiliriz.	Ayrımcılığa Karşı Koruma İlkesine Aykırılık: Mağdur çocuğun dinlenmesinde amir hükümle düzenlenen psiko-sosyal yardım, suça sürüklenen çocuğun soruşturma aşamasında ifadesi alınırken savcının takdirine bırakılarak çocuklar arasında ayrımcılık gözetmeme yasağı ihlal edilmiştir. Nitekim mağdur çocuğun sorgulanması ile suça sürüklendiği iddia edilen çocuğun dinlenmesi arasında mevzuatta yaratılan bu ikili durum çocuk dostu adalet yaklaşımına halel getirmekte ve çocuğun korunmasını zayıflatmaktadır. Çocuğun Yüksek Yararı İlkesine Aykırılık: Çocuğun adli görüşmenin her türünde psiko-sosyal yardım alması çocuğun yüksek yararınadır. Aksi düzenleme bu ilkenin ihlali anlamına gelmektedir. Bu düzenlemede savcının takdirine bırakılan psiko-sosyal yardıma uygulamada hemen hemen hiç başvurulma1dığını görüyoruz. Bu durumun çocuğun yüksek yararının açık ihlali olduğu kanaatindeyiz.
ÇKK 22	Bu maddede de metnin grameri çocuğun psiko-sosyal yardım almasını hakimlerin takdirine bırakmıştır. Çocuğun psiko-sosyal yardım alması adli sürecin çocukta yaratacağı olumsuz etkiden çocuğu korumak için çocuk dostu adalet sisteminin olmazsa olmaz unsurudur. Bu nedenle psiko-sosyal yardımın alınmasını amir hükümle düzenlemeyen maddeler beklenen yararın gelişmesine hizmet etmemekte uygulamada ölü norm olarak kalmaktadır.	Çocuğun Katılımı ve Sözünün Dinlenmesi İlkesine Aykırılık: Uluslararası Mevzuat adli sürece girmiş çocuğun yasal temsilcileri, ebeveyn ve vasilerinin hazır bulunmaları gereğini vurgulamıştır. Maddenin bu konuyu düzenleyiş şekli (bulunabilir ifadesiyle keyfiyet ve takdire bırakması) bu uluslar arası ilkenin hayata geçirilmesine hizmet etmeye yetmemektedir. Elde edilmek istenen sonuca hizmet eden bir düzenleme olmadığı için çocuk dostu adaletin ilkeleri bir kez daha ihlal edilmiştir kanaatindeyiz.

ÇKK'nın Uygulanmasına ilişkin Usûl ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik 5	Suça sürüklendiği şüphesiyle dinlenen çocuk sadece cumhuriyet savcısı marifetiyle dinlenirken mağdur çocuğun kolluk tarafından dinlenmesinin yolu açık bırakılmıştır. Uzmanın ifade alınmasındaki rolü bu maddede de yine keyfiyete bırakılmış ve sürece katılımı etkisizleştirilmiştir. Uzmanların mağdur çocuğun tanık olarak dinlenmesi sürecine katılımı konusunda bilirkişilik müessesesine gönderme bu maddede yapılmıştır. Mağdur çocuğun tanık olarak dinlenirken ikincil mağduriyetten korunması için önkoşulu psikolojisinin bozulmasına bağlayan bu madde de diğerleri gibi muğlaklık taşımakta ve uygulamada keyfiyetin yolunu açmaktadır. Çocuğun tanık sıfatıyla dinlendiği haller mevzuat açısından en korunmasız statüyü oluşturmaktadır. Mağdur çocuğun bir kez dinlenmesi şartı ve sosyal çalışmacının katılımıyla dinlenmesi şartı mağdur çocuğa görece bir koruma sağlarken tanık çocuğun mağdur sıfatıyla dinlenmediği hallerde hiçbir korumadan faydalanmadığını görüyoruz. Suça sürüklenen çocuğun ifadesini mevzuata göre kolluk alamazken mağdur ve tanık çocuğun ifadelerini kolluk alabiliyor.	Adil Yargılanma ve hukukun Üstünlüğü ilkesine Aykırılık: Maddenin 2. fıkrasında düzenlenen Çocuk Mahkemeleri bulunmayan yerler için tanınan istisnai durum Türkiye gibi büyük nüfusa sahip bir ülkede oldukça fazla sayıda çocuğun mağdur olmasına neden olmaktadır. Bu durum özellikle Türkiye'nin de taraf olduğu sözleşmelerin taraf devletlere yüklediği çocuk bakımından yalnızca ona uygulanabilir yasaların, usullerin, onunla ilgili makam ve kuruluşların oluşturulması yükümlülüğüne aykırılık teşkil etmektedir. Mevzuatın tarif ettiği gibi Çocuk Savcılık Bürolarının bulunmaması ve çocuk mahkemesi bulunmayan yerlerde çocuk savcısı dışındaki savcıların soruşturmayı yürütmesi, bu yükümlülüğün ihlalini ağırlaştırıyor kanaatindeyiz. Yine bu maddedeki psiko-sosyal yardım ve desteğin çocuğa verilmesini takdire bırakan maddenin çocuğun yüksek yararının ve adil yargılanma hakkının ihlali sonucunu doğurduğu kanaatindeyiz.
ÇKK'nın Uygulanmasına ilişkin Usûl ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik 13	Mevzuatın kovuşturmada çocuğun en korunmasız bıraktığı aşamanın duruşma olduğu kanaatindeyiz. Ailenin, kurum temsilcisinin duruşmaya katılımı da sosyal çalışmacının katılımı gibi keyfiyete bağlanmıştır. Sosyal çalışmacının çocuğa vereceği desteğin içeriği bu maddede açıklanmış olsa da bu kadar önemli bir desteğin nasıl bir ortamda (duruşma salonu dışında bir mekanda görüşme tasarlanmamış) ve hangi aşamada (duruşma öncesi vs.) verileceğini belirlemediği için muğlaklık devam etmektedir ve adliyelerin fiziksel koşullarına, mahkemelerin farklılaşan uygulamalarına yani tesadüfi koşullara teslim edilmiştir diyebiliriz.	Çocuğun Katılımı ve Sözünün dinlenmesi İlkesine Aykırılık: Bu maddeye yönelik uluslar arası ilkeler ışığında yöneltilecek en önemli eleştiri çocuğun adli sürece girdiği andan itibaren aile ve psiko-sosyal destek almasını sağlayacak bir teminattan uzak olmasıdır. Çocuğun Yüksek Yararı İlkesine Aykırılık: Bu madde de yukarıda değerlendirilen diğer maddeler gibi bu tür desteklerin çocuğun yüksek yararına olduğu ve dolayısıyla çocuk dostu adalete ulaşmak için bu ilkelere uygun mevzuatın oluşturulması gerektiği vurgusuyla okunduğunda ihlale sebebiyet verdiği açıktır kanaatindeyiz.

ÇKK'nın Uygulanmasına ilişkin Usûl ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik 19	ÇKK yönetmelik madde 13 ile uyumlu bir biçimde sayılan sosyal çalışmacının görevleri çocuğun dinlenmesi konusunda yeteri kadar açıklığa kavuşturulmamıştır. Çocuğa verilecek sosyal çalışmacı desteğinin niteliği, nasıl, ne zaman ve hangi ortamda verileceği muğlak bırakılmış ve yine sosyal çalışmacının sürece katılımı, takdiri ve keyfi koşullara bırakılmıştır.	
EGM Çocuk Şube Müdürlüğü/ Büro Amirliği Kuruluş, Görev Çalışma Yönetmeliği 9	ÇKK yönetmelikte yer verilmeyen mağdur çocukla sadece sosyal çalışmacının görüşme yapabilmesi hususu bu maddede belirtilmiştir. Mağdur çocukla kollukta görüşmeyi düzenleyen mevzuat bu madde odağında tek tipleşmediği için kafa karışıklığı ve muğlaklığı kaldırmaya yetmemektedir. Diğer mevzuat bu madde ile uyumlu hale getirilmeli ya da bu maddeye gönderme yapmakla yetinmelidir. Emniyet müdürlüğü yönetmeliğinde belirtilen sosyal inceleme raporu hazırlanır ilkesi hiçbir şekilde uygulanmamaktadır. 4/A.1.ç) yani kişinin tehlike altında olması koşuluna dikkat etmek gerekir. Burada durdurma yetkisinin çocuğun tehlike altında olması şüphesinden doğması ve dolayısıyla yapılan işlemin çocuğun korunması amacını taşıyor olması gerekir. 2. YAKALAMA Çocukların özgürlüklerinin kısıtlanması başvurulması gereken son çaredir. Yakalama da bu kapsamdadır. Bu nedenle çocukların yakalanması ile ilgili bazı kısıtlamalar da öngörülmüştür. 12 yaşını doldurmamış olanlar ile 15 yaşını doldurmamış sağır ve dilsizler suç tespiti amacıyla yakalanamazlar ancak kimlik tespiti amacıyla yakalanabilirler ve bu durumda da kimlik tespiti yapıldıktan sonra derhal (hiç vakit kaybetmeden) serbest bırakılmaları gerekmektedir. (Ancak uygulamada bu yaş grubundaki çocuklarında hukuka aykırı biçimde suç şüphesi ile yakalandıkları görülmektedir)	

(Devamı)

12 yaşını doldurmuş (sağır ve dilsiz ise 15 yaşını doldurmuş) olmalıdır, 18 yaşını doldurmamış olanlar ise bir suç isnadı ile yakalanabilirler; bu sebeple yakalanan küçüklerin "derhal" Cumhuriyet Savcısı huzuruna çıkarılması gerekir (CMK 146/4). Kolluk tarafından çocukların ifadesi alınamaz. ÇKK 21. maddeye göre üst sınırı 5 yılı aşmayan suçlardan dolayı tutuklama kararı verilemez. CMK 90/2'ye göre ise yakalamanın temel koşulu, tutuklama kararı verilebilecek olmasıdır. Bu durumda tutuklama yasağı bulunan üst sınırı 5 yılı aşmayan suçlar bakımından yakalama da yapılamayacaktır. Bunun tek istisnası vardır o da kimlik tespiti için yakalamadır.

3. KİMLİK SORMA

Kimlik belgesinin bulunmaması sebebiyle tutulan çocuklarda, tutuklama ağır bir tedbirdir. Bunun yerine yasada öngörülen diğer koruyucu ve destekleyici tedbirlere başvurulması öngörülmelidir. Bu durumda tutuklama yerine doğrudan doğruya parmak izi ve resim çekilerek geçici nüfus kaydı çıkartılması ve koruma altına bu suretle alınması gerekir.

4. KİMLİK TESPİTİ

Kimlik tespiti kişinin çocuk olup olmadığını tespit edilmesi açısından önemlidir. Zira kişinin çocuk olduğunun anlaşılması halinde uygulanacak olan usuller farklıdır.

(Çocukların üzerinde genellikle kimlik belgeleri bulunmadığından, kimliğin doğru tespit edilmesi çoğu zaman mümkün olamamaktadır. Kimliğin ispat edilememesi de çocuğun daha uzun süre gözaltında kalmasına sebebiyet vermekte) PSVK polise bu bağlamda kimliği belirlenemeyen kişiyi tutma yetkisi vermektedir (PSVK.4/A).

(Devamı)

5. SAĞLIK KONTROLÜ

Sağlık kontrolünün yasaya uygun biçimde gözaltına kabulde ve nakillerde yapılması her şeyden önce çocuğun gözaltı koşullarını kaldırıp kaldırmayacağını anlayabilmek bakımından önemlidir. Öte yandan sağlık kontrolü, bir çocuğun ilaç kullanmayı gerektiren bir alışkanlığı veya devam eden bir tedavi programı varsa bunların belirlenmesi ve bunların eksikliğinden doğacak bir zararın önlenmesi bakımından önemlidir. Bu hak ayrıca çocuğun işkence ve kötü muameleden korunma hakkının da güvencesidir.

6. MUHAFAZA ALTINA ALMA

Bir çocuğun muhafaza altına alınması başta hareket özgürlüğü olmak üzere pek çok hakkına müdahale edilmesi anlamına geldiği için, öncelikle yasa ile öngörülen koşullara uygunluğuna bakılması gerekmektedir. Ardından kolluğun muhafaza altına alma işlemi sırasında gösterdiği gösterdiği gerekçeye, muhafaza altına alma sonrasında çocuğu tutma biçimine ve çocuğun korunmasına yönelik yaptığı işlemlere (aileyi haberdar etme, ASPB'ye teslim vb.)bakmak gerekir. Eğer, muhafaza altına alma amacı ile yakalama yapıldığı söylenmesine karşın, çocuk bir süre tutulup ve bu süre içerisinde korunma ihtiyacının tespiti ve giderilmesine yönelik herhangi bir yasal süreç işletilmeden serbest bırakılmış ise, çocuk bir süre tutulduktan sonra veli veya vasisine teslim edilmeden bırakılmış ise, bir suç isnadı ile ifadesi alınmış ise hukuka aykırı bir yakalama söz konusu olacaktır.

EGM Çocuk Şube Müdürlüğü/ Büro Amirliği Kuruluş, Görev ve Çalışma Yönetmeliği 19:	Çocuk şube dışındaki kolluğun çocuk hakkında hiçbir işlem yapma yetkisi bulunmadığının vurgulandığı bu madde mevzuattaki diğer ilgili düzenlemelerle desteklenmeli kanaatindeyiz.	
Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği 19	Çocuğun ifadesinin sadece savcı tarafından alınabilmesine rağmen bu madde kolluk da ifade alabilir şeklinde yanlış bir algıya sebebiyet vermektedir. Bir kez de burada vurgulanmasında fayda vardır ki özellikle 3. fıkrada "savcı tarafından ifade alınır" ibaresinin eklenmesi önerilebilir.	
ÇİM Genelge	Genelge ana hatlarıyla kurumu tasvir etmektedir. Oysa ayrıntılı görev tanımı, işleyiş, sorumluluk, itiraz gibi hususları düzenleyen ayrıntılı bir yönetmeliğe ihtiyaç duyulduğu kanaatindeyiz.	Çocuk dostu adaletin tüm ilkeleri açısından yüz ağartan bir uygulama olan ÇİM'in ayrıntılı mevzuata kavuşması, kapsamının genişlemesi ve yaygınlaşması açısından da önemlidir. Ayrıca uygulamada ortaya çıkan standartlaşamayan farklı uygulamaların önünü alacak bir adım olarak da açık ve ayrıntılı bir mevzuata ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz.
HSYK Genelge	HSYK Genelgesinin çerçevesini çizdiği uygulamanın ilgili yönetmeliklerle düzenlenmesi gerektiği kanaatindeyiz.	

Mevzuat ve uygulamayı içeren mevcut durum analizini iki başlık altında yaptık: Soruşturma ve Yargılama. Bu kısmı özetlemek için şemalara başvuracağız. Sadece fiziksel koşullardan kaynaklanan sorunlarına değil aynı zamanda teknik donanıma, iş yükü, personelin niceliksel ve niteliksel yetersizliği gibi alt yapı sorunlarına da değindiğimiz kısmı şu şekilde şemalaştırabiliriz:

Şekil 2: Soruşturma: Fiziksel Koşullar ve Altyapıdan Kaynaklanan Sorunlar

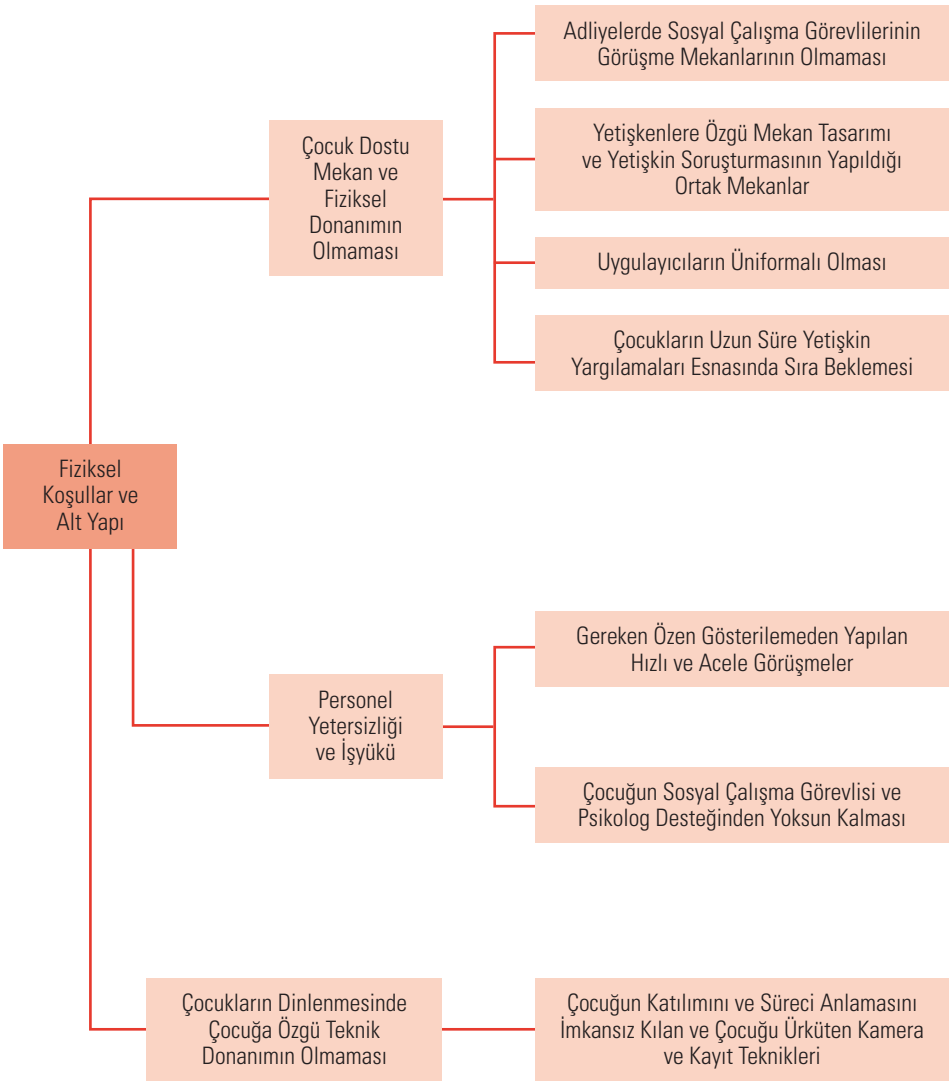

Görüşmecilerimizin soruşturma aşamasına ilişkin tespit ettiği sorunlardan bazıları sistemden ve uygulayıcıların yaklaşımlarından kaynaklanmaktaydı.

Şekil 3: Soruşturma: Sistemden ve Uygulayıcıların Yaklaşım Farklılıklarından Kaynaklanan Sorunlar

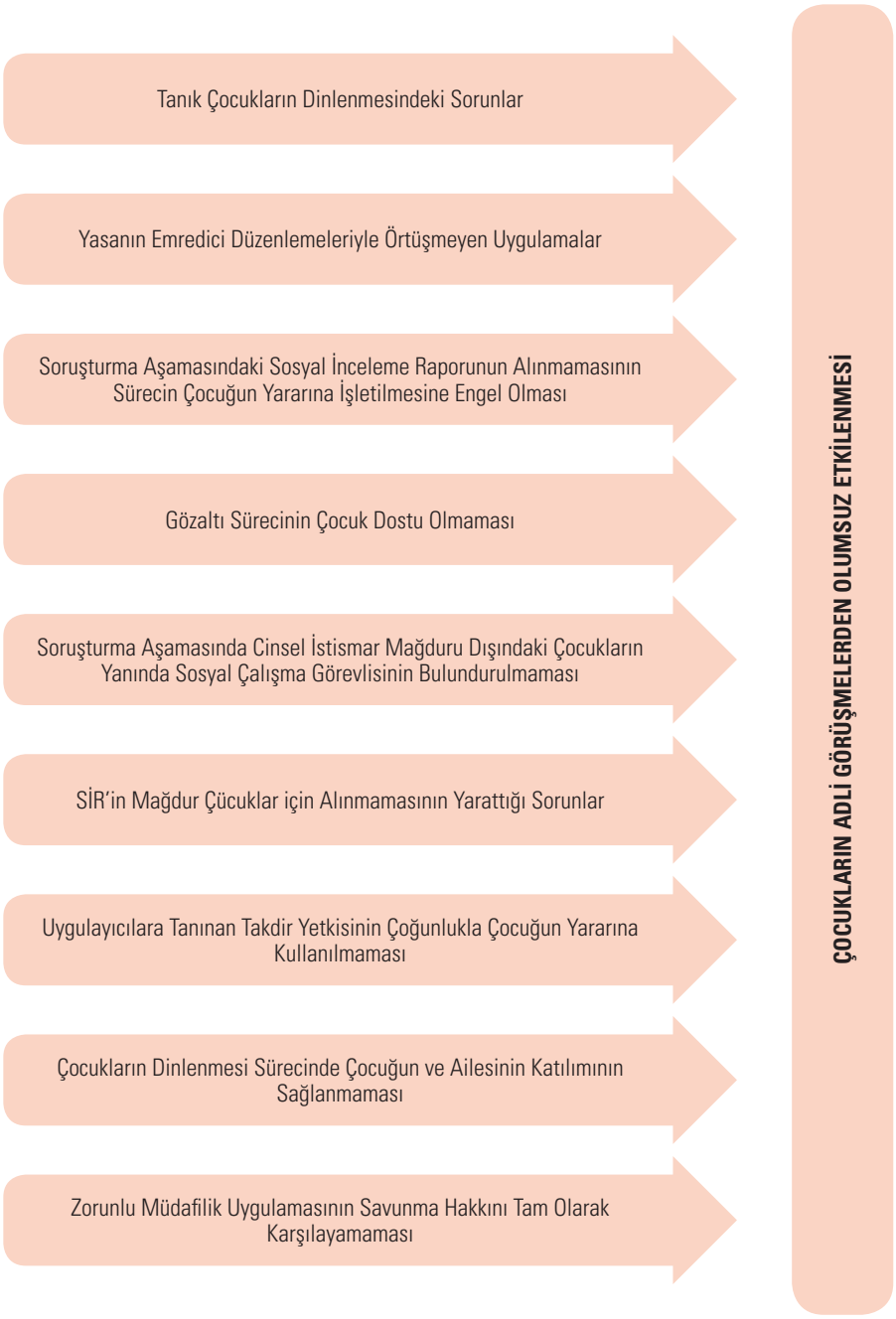

Kovuşturma aşamasına ilişkin tespit edilen soruların bir kısmı fiziksel koşullar ve altyapıyla ilgiliydi.

Şekil 4: Kovuşturma: Fiziksel Koşullar ve Altyapıya İlişkin Sorunlar

Kovuşturma aşamasında da sistemden ve uygulayıcıların farklı yaklaşımlarından kaynaklanan sorunlar dile getirildi:

Şekil 5: Kovuşturma: Sistemden ve Uygulayıcıların Farklı Yaklaşımlarından Kaynaklanan Sorunlar

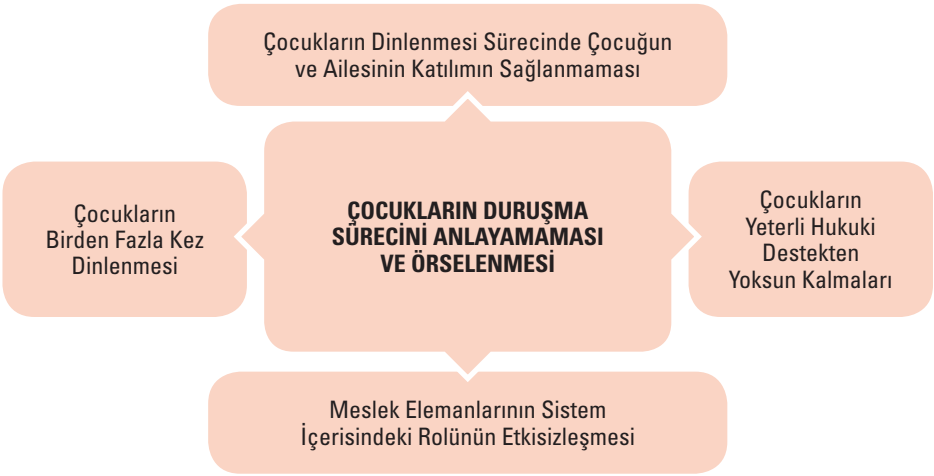

Bu geniş ve kapsamlı raporun ortaya koyduğu ihtiyaçlar özetle şöyle listelenebilir:

1- Bütüncül bir Çocuk Adalet Sistemi için Çocuk Yargılama Hukuku ve Çocuk Koruma Hukuku mevzuatının derlenip, çelişkiler, aykırılıklar ve muğlaklıkların ayıklanarak bir kül haline getirilmesine;

2- Çocukla adli görüşmeyi düzenleyen maddelerdeki istisnai durum düzenlemelerinin sınırlandırılmasına;

3- Çocukla adli görüşmeyi düzenleyen maddelerdeki uygulayıcılara inisiyatif kullanma yetkisi veren her ifadeye çocuğun yüksek yararı doğrultusunda uygulama yükümlülüğü eklenmesine;

4- Çocukla adli görüşmeyi düzenleyen amir hükümlere çocuğun yüksek yararı doğrultusunda uygulama yükümlülüğü eklenmesine;

5- Çocuk Yargılama Hukuku Mevzuatı derlemesinde sanık, tanık veya mağdur sıfatıyla dinlenmesine ilişkin hükümlerin Çocukla Adli Görüşme başlığı altında toplanmasına;

6- Personeldeki uzmanlık alan bilgisindeki yetersizliğin giderilmesi için kısa-uzun vadeli, yüz yüze ve online eğitim imkanları yaratılmasına;

7- Çocuk yargılamasında görevli birimlerinin iş yükünün hafifletilmesi için tedbirlerin alınmasına;

8- Çocuk Yargılama ve Çocuk Koruma Hukuku alanlarının uzmanlık alanı olarak belirlenmesine yönelik akademik programlama ve müfredat oluşturma çalışmalarının yürütülmesine;

9- Çocuk Hukuku alanında çalışan personelin atama, tayin ve özlük işlerinin çocuk haklarına hakim ilkeler ve uluslararası yükümlülükler göz önünde bulundurularak yeniden planlanmasına,

10- Çocuk Yargılamasında görevli adli birimlerde çıkarılan işin takdir ve taltifine ilişkin yetişkin yargılamasından farklılaşan değerlendirme kriterlerinin oluşturulmasına;

11- Çocukların dinlendiği adli mekanların çocuk dostu hale getirilmesine;

12- Çocuk Koruma Kanunun getirdiği adli sistem içinde çocuğu korumaya yönelik tedbirlerin uygulanabilmesi için altyapının iyileştirilmesine;

13- Çocukların dinlenmesinde çocuk dostu teknik ve fiziksel donanımın temin edilmesine ve her adliye için erişime sunulmasına;

14- Adalet Bakanlığınca kullanılan video konferans teknolojisinin haritalanarak bu kapsamda değerlendirilmesine;

15- Adalet bakanlığınca yürütülen "mahkeme yönetimi" projesi ve "adliyelerdeki fiziki imkanlar" gibi çalışmaların ulaştıkları sonuçlarla eşgüdümlü olarak görüşme odaları kuruluşu ve işleyişine ilişkin uygulama planı yapılmasına;

16- Faaliyetteki adliyelerde mahkeme sayısı ve adliyenin büyüklüğü göz önüne alınarak uygun büyüklükte Çocuk Görüşme Odalarına yer tahsis edilmesine, yeni yapılan adliyelerin planlarına eklenmesine;

17- Hangi adliyelerde görüşme odalarının yerleştirileceğine ilişkin değerlendirme ve planlama yapılmasına;

18- Çocuk Görüşme Odalarının sadece adli görüşme için tefriş edilmeyip çocuğa psiko-sosyal destek verilmesine uygun bir bölümün de tahsis edilmesine;

19- Adli görüşmecilerin hangi vasıfları taşıyacağının belirlenmesine;

20- Çocukla Görüşme Odalarının kuruluşu, işleyişi ve personel rejimine ilişkin yasal düzenlemelerin yapılmasına;

21- Adli görüşmeci sıfatına haiz personelin görüşme odalarında istihdam edilmesine;

22- Kollukta yürütülen işlemlerin çocuğun yüksek yararı doğrultusunda yürütülmesini sağlayacak yönetimsel ve denetimsel tedbirlerin alınmasına;

23- Ülke genelinde çocuk şubelerin fiziksel ve teknik donanımlarının çocuk dostu olmaları açısından değerlendirilip haritalanmasına;

24- Kolluktaki çocuk görüşme odalarında görev yapacak yeterli adli görüşmecinin istihdamına;

25- Meslek uzmanlarının gözaltı sürecine etkin katılımını teşvik eden tedbirlerin alınmasına;

26- Soruşturma aşamasında SİR hazırlanmasının teşviki ve taltifi yönünde gerek personel rejimi açısından gerekse altyapıya ilişkin tedbirlerin alınmasına;

27- Soruşturma ve kovuşturma aşaması ayrımı yapılmadan ailenin katılımının istisnasız uygulanmasını sağlayacak tedbirlerin alınmasına;

28- Zorunlu müdafilik uygulamasının çocuğun yüksek yararı ve adli sürece katılımı ilkeleri açısından iyileştirilmesi için Barolar ile birlikte ortak strateji geliştirmesine;

29- Çocuk Mahkemelerinin ülke genelinde hızla yaygınlaştırılmasına;

30- Çocuğun birden fazla dinlenmesinin çocuğun yüksek yararının ihlali sonucunu doğurduğu durumların temyiz incelemesinde göz önünde bulundurulmasına;

31- Adli görüşmeci eğitim setinin hazırlanmasına, sürekli ve yaygın eğitim uygulamalarının gerçekleştirilmesine

32- Görüşme odaları bir kez kurulduktan sonra hizmetin geliştirilmesi için adli görüşmeci personele ve çocukların ailelerine yönelik formların hazırlanmasına ve doldurulan formların değerlendirilmesine;

33- Görüşme Odalarındaki uygulamanın geri bildirimlerinin düzenli olarak derlenmesine ve özellikle görüşme odalarındaki görüşmelere katılmış çocuklarla yapılacak görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre farklı adliyelerdeki uygulamaların haritalanmasına

ihtiyaç vardır.

İhtiyaçların tespit edilmesinin ardından araştırmada dünyadan iyi uygulama örneklerine ve çocukla adli görüşmenin farklı modellerine odaklanılmıştır.

FARKLI ÜLKELER ve MODELLERİN KARŞILAŞTIRILMASI[1]

3

Yazar: Uluslararası Danışman Ursina Weidkuhn

Bu bölümde, görüşme odalarına ilişkin standartlara geçmeden önce genel tabloya bir göz atmak için, suç mağduru çocuklarla yapılacak görüşmelerin etkili olabilmesinde esas teşkil eden bazı hususlar ele alınacaktır. Bu durum, mağdur bir çocukla ilgili yapılan bir soruşturmanın nihayetinde çocuğun ikincil bir mağduriyet yaşama ihtimalinin pek çok değişkene dayandığı savını desteklemektedir. Bu unsurlar temel olarak şunları kapsamaktadır: Anlaşılır yasalar, prosedürler, sorumluluklar, farklı uzmanlık alanlarına sahip, birbirinin görev ve sorumluluklarını tanıyan ve saygı duyan, etkili bir işbirliği içinde hareket eden; yeterli düzeyde çocuk dostu uygulamaların varlığı, görüşmeler gerçekleştirerek ve çocuğa salıverilme sonrası destek sağlayan, uzman, kendini işine adamış, yeterli sayıda personel, teknik ekipman, mali olanaklar, planlama ve bütçelemenin varlığını ve sayılan tüm süreçlerin izlenmesidir. Son olarak, politika yapıcıların desteği de bu kapsamda değerlendirilmelidir.

Şekil 6: Başarılı Uygulamalar için Adımlar

1 Uluslararası Danışmanın raporu Mağdur Çocuklara Yönelik Görüşme Odaları için İyi Uygulama Örnekleri ve Standartlar Raporu kapsamında hazırlanmıştır. 25 Eylül 2012 tarihlidir; 7 Kasım 2012 tarihinde gözden geçirilmiştir.

İsviçre (Genel Araştırma)

Kapsamlı bir mağdur koruma sistemine örnek olarak, İsviçre sistemi ve bu sistemin işlevsel gelişimi genel hatlarıyla ele alınacaktır.

Mağdurlara Yardım Sisteminin Gelişimi

Ceza yargılamalarında mağdurun oynadığı rol üzerine tartışmalar 1970'lerde maddi tazminata odaklanarak tekrar gündeme gelmiş ve ilk kez 1991'de Suç Mağdurları Yasası'nın yürürlüğe girmesini sağlamıştır. Kapsamlı bir yaklaşıma öncülük eden bu yasa ile yerel yönetimler (Kantonlar) suç mağdurları için öneri ve destek merkezleri kurmak ve tazminat ödemekle yükümlü kılınmıştır. Ayrıca, bu yasa, ceza yargılamalarında mağdurların durumu ve haklarını geliştirmeye yönelik asgari standartları da ortaya koymuştur (bilgi edinme, korunma ve katılım hakkı). 2009'da yapılan düzenleme ise özellikle maddi destek konusunda değişiklikler getirmiştir.

İsviçre Suç Mağdurları Yasası uyarınca, polise[2] ya da yardım sistemlerine bir suç ihbarında bulunan mağdur[3] ya da kimliği bilinmeyen bir ihbarcıya derhal aşağıdaki yardım hizmeti sunulur:

• Danışmanlık

Mağdur, ülkenin her yerinde tıbbi, psikolojik, sosyal, mali ya da hukuki konularda danışmanlık hizmetlerinden yararlanabilir. Acil danışmanlık ücretsizdir. Mağdurun kişisel durumu göz önünde bulundurularak gerekli görülmesi halinde, daha uzun bir süre boyunca da ücretsiz danışmanlık hizmeti verilebilir.

• Usul Hakları

Polis kuvvetleri ve Yargı mensupları mağdurların kişisel haklarını korumakla görevlidir. Gerekli görüldüğü takdirde mağdurun kimliğini saklı tutmakla da yükümlüdür. Mağdurun menfaatleri ya da talebi doğrultusunda dava halka ve basına kapalı olarak görülür. Mağdur ile şüpheliyi/faili mahkemede bir araya getirmekten kaçınılmalıdır. Mağdur, özel hayatını ilgilendiren konularda tanıklık etmeme hakkına sahiptir. Mağdur, ceza mahkemelerinde suçu işleyenden tazminat talep etme hakkına sahiptir.

---

2 Mağduru derhal koruma sistemleri hakkında bilgilendirmekte ve ona bir broşür vermektedir.

3 Bu yasada mağdur, fiziksel, ahlaki ya da cinsel yönlerden zarar görmüş birey olarak tanımlanmaktadır. Mağdurun eşi, arkadaşı, anne-babası, çocukları, kardeşleri gibi yakınları da kısmen bu yasadan istifade edebilmektedir.

Mağdur Çocuklara Yönelik Özel Haklar

(İsviçre Ceza Muhakemeleri Kanunu, Madde 154)

İlk görüşme mümkün olduğunca çabuk gerçekleştirilmelidir. Eşlik edilme hakkı (eşlik edenin çocuğu gereğinden fazla etkilememesi kaydıyla) vardır. Sanık ile görüşme ya da yüzleşme çocukta strese neden olduğu takdirde;

- Sanığın aksi yönde bir hakkı bulunmaması kaydıyla sadece çocuğun talep etmesi durumunda yüzleşme yapılır.
- Çocuk 2 defadan daha fazla sorgulanamaz.
- İkinci görüşme ancak davanın gidişatı ya da çocuğun menfaati açısından zorunlu olduğu veya taraflar birinci görüşmede haklarını yeterince kullanamadığı takdirde yapılır. Mümkünse çocuk birinci görüşmeyi yapan kişi tarafından sorgulanmalıdır.
- Görüşmeler özel eğitim görmüş soruşturma görevlileri (polis ya da savcı) tarafından bir çocuk uzmanı eşliğinde gerçekleştirilecek, ses ve video kaydı altına alınacaktır.
- Taraflar haklarını soruşturma görevlileri yoluyla kullanacaktır.
- Soruşturma görevlileri ve çocuk uzmanı özel gözlemleri hakkında rapor tutacaktır.

• Tazminat

Mağdurlar uğradıkları maddi ve manevi zararlar için sanıktan alınamaması durumunda devletten tazminat alırlar (örneğin, sanığın bilinmemesi ya da sanığın mali olanaklarının bulunmaması halinde). Maddi zararlar için tazminat, mağdurun mali olanakları ve uğradığı maddi zararı göz önünde bulundurarak alınır. Mağdurun maddi olanakları yasaya göre öngörülen sınırı aşması durumunda mağdur devletten tazminat alamaz. Manevi haksızlığa uğramış mağdur için maddi olanaklar gözetmeksizin tazminat sağlanır: Aranılan şart mağdurun ciddi kişisel sorunlarla baş etmek zorunda olmasıdır.

Çıkarılan Dersler: Bazı Pratik Düşünceler

Görüşmeler için belirlenen "yeni" standartların uygulanmaya başlanmasından bu yana uygulayıcılar tarafından edinilen bazı dersler aşağıda vurgulanmıştır:

- **Değişiklikler zaman ister:** Mağdurları korumaya yönelik yeni prosedürler ilk kez uygulanmaya başladığında, bazı meslek uzmanları gönülsüzdü; bu konuda neden bu kadar çok (ekstra) çabanın gerekliliği hemen anlaşılmadı. Aynı zamanda normalde mağdurlarla görüşmeleri gerçekleştiren hukuk uzmanları mağdurlarla görüşmenin aslında ne kadar zor olabileceğini (psiko-sosyal uzmanlarının bu yönde konuşmaları sonrasında) fark etmiştir ki bu da büyük bir ihtimalle bazıları üzerinde göz korkutan bir etkiye neden olmuştur. Bu yasayı uygulayanların yeni prosedürleri kanıksaması biraz zaman almıştır. Ancak sonrasında, bu prosedürler günlük yaşamın bir parçası haline gelmiş ve büyük oranda kabul görmüştür.

- **Mağduru koruyanlar ve delil toplayanlar karşı karşıya:** Mağdurları korumaya yönelik yeni prosedürlerin uygulanmaya başlanmasından hemen sonra, mağdurun korunması için çalışanlar (psikologlar, psikiyatristler, mağdurlar için yardım kurumları) ve olayla ilgili delil toplamakla mükellef görevliler arasında gerginlikler yaşanmıştır. İki tarafta kendi amacına odaklanıyordu ki bu da karşı tarafla bir bakıma ters düşmek anlamına geliyordu. Ancak zaman geçtikçe taraflar birbirlerine saygı duymayı ve birbirleriyle koordinasyon içinde çalışmayı öğrenmiş ve bu da hem taraflara hem de çocuk mağdurun kendisine sağladığı faydalarla soruşturmanın kalitesini arttırmıştır.

- **Kamera kullanımına ilişkin dersler:** Başlangıçta bazı bölgelerde kamera kullanılmaktaydı. Bu kameralar görüşmecinin kendisi tarafından kullanılmakta ve muhafaza edilmekteydi (görüşmeci aynı zamanda bazı sitemlerde görüşmeyi aynı zamanda yazıya dökmekle yükümlüydü). Zaman içinde edilen deneyimler görüşmeciye bu tarz çoklu sorumluluklar yüklemekten kaçınılması gerektiğini göstermiştir. Çünkü bu şekilde görüşmecinin, en önemli ve temel görevi olan görüşmenin yürütülmesine tam anlamıyla dikkatini veremediği anlaşılmıştır.

  Çözüm yolu: Her görüşme öncesinde tekrar kurulum gerektirmeyen kameralar ile donatılmış sabit görüşme odalarının kurulması olmuştur. Kameraların kullanımı olabildiğince basit olmalı ve görüşmeciden başka bir kişi tarafından kullanılmalıdır. Sürekli olarak hazırda yardım edebilecek birinin bulunması için kamera kullanımı birkaç ekip üyesine öğretilmelidir. Ayrıca görüşmeciye görüşmenin yazıya dökülmesi sorumluluğu da yüklenmemelidir. Bunun yerine, görüşme odasında görüşmenin yazılı kaydını tutacak başka bir görevli yardımıyla ya da görüşme sonrasında video ve ses kayıtlarının incelenmesiyle yazılı kaydın tutulması sağlanabilir.

- **Ayna mı kamera mı:** Eskiden aynalı odalar ve kamera birbirini tamamlamaktaydı; kamera çocuğu kaydetmek için aynalar ise görüşme odasının geri kalanını göstermek için kullanılıyordu. Ancak bugün, kameralar her iki görevi de görebilmektedir.

- **Bilgilendirerek koruma:** Başlangıçta uygulayıcılar (görünen) kameranın ve odada birçok yetişkinin bulunmasının çocuğa rahatsızlık verdiğini ve korkuttuğunu fark etti. Bugün ise katılımcılar (başka odadan gözlemledikleri için) ve kameralar çoğunlukla mağdur tarafından (kolayca) görülmüyor. Bazı uygulayıcılar bu değişikliğin toplumun kameralara karşı yaklaşımını da değiştirdiğini ve kamera kayıtlarına karşı olanların sayısında bir azalmaya katkı sağladığını da dile getiriyor. En önemlisi de, edinilen deneyimlerin çocukların görüşme başladıktan kısa bir süre sonra kameraları ve gözlemleyicileri unuttuğunu göstermesidir.[4] Bu bağlamda çocuğun görüşmenin hangi katılımcılar tarafından gözlemleneceği, onların rolleri ve görüşmenin neden kayıt altına alınacağı gibi prosedürün detayları hakkında bilgilendirilmesi hukuki açıdan büyük bir önem arz etmektedir.

4 Ayrıca çocuğun etrafındaki yetişkinler olabildiğince sakin ve kendinden emin olduğunda çocuğun da aynı şekilde kendini rahat hissedeceği belirtilmektedir.

- **Çok Önemli-Çocuk mağdurlarla görüşenler için uzmanlık eğitimi:** Çocuk mağdurlar ile görüşme (tercihen sürekli ve yenilenen) özel bir eğitim gerektiren zorlu bir görevdir. Bu konuda özellikle sonrasında değerlendirme için kamera ile kayıt altına alınan, uygulamalı görüşme eğitimleri önemli bir yer tutmaktadır. Uygulayıcıların eğitimi için "Gerçek" görüşme veya gözlem video kayıtları da kullanılabilir.

  2005'ten bu yana İsviçre Üniversitesi mağdurların sorgulanması üzerine özel bir kurs vermektedir. Pek çok küçük eyalet bu kurstan faydalanmak için görüşmecilerini bu kursa göndermektedir.

- **Uzmanlaşma teknikleri:** Bazı görüşme teknikleri uygulama yoluyla öğrenilir ve bu tekniklerin içselleştirilmesi için sürekli tekrar edilmesi ve uygulanması gereklidir. Bu tarz uzmanlaşma yolu, az sayıda mağdur soruşturması yürütülen bölgelerde sorunlara neden olabilir. Doğacak bu sorunlara olası çözümler bölgeler arası görüşme merkezleri kurulması, çocuk ve yetişkinler için karışık görüşmeciler sağlanması (böyle bir durumda kadın görüşmeci tercih edilmektedir) ya da bölgeler arası hizmet verecek görüşmeci gruplar oluşturulması yoluyla sağlanabilir.

- **Görüşme / gözetim teknikleri:** (Çocuk) mağdurların ifadelerini alan kişiler çeşitli alanlarda vakalar, sorunlar ve olası gelişmeleri ele almak üzere toplanmakta ve/veya düzenli olarak gözetim oturumlarına katılmaktadır. Bu, daha fazla öz yansıtma, uzmanlaşma ve bilgi anlamına gelmekte ve aynı zamanda çoğunlukla dinlenen ağır hikâyelerin ele alınması için bir yol bulmak üzere yardımcı olmaktadır.

- **İfade alan kişiler için kontrol listesi:** Mağdurların ifadesinin yukarıda bahsedilen hakları göz önünde bulundurarak alınması için planlama ve uygulama belirli bir zaman ve konsantrasyonu gerekli kılmaktadır. Bilhassa bu görev günlük rutin çalışmanın bir parçası olmadığı takdirde, bu amaç için hazırlanmış kontrol listesine bakarak bilgiyi hızlı şekilde tazelemek oldukça yardımcı olabilmektedir.

- **Kim kimdir (ifade alma, gözlemleme ve katılım sağlama):** İsviçre'de ifade alan kişiyle ilgili tek tip bir yaklaşım söz konusu değildir. Muhtemelen çoğu kantonda, ifade alma işlemini polisler gerçekleştirmektedir; diğerlerinde bu kişi çocuk savcısı olabilmekte ve sosyal çalışma görevlilerine de bu görev verilmektedir. Yukarıda bahsedilen eğitime bu kişilerin hepsi katılabilmektedir (ve genellikle katılmaktadır). Görevi, ifade etme süresince çocuğun refahını gözlemlemek olan çocuk dostu uzman gözlemci ile ilgili olarak da farklı yaklaşımlar mevcuttur; bazı kantonlarda savcılıktaki dâhili sosyal çalışmacılar ifadeyi gözlemlemekte; diğer bir kantonda ise yerel pediatrik psikiyatri bölümü gözlemci göndermektedir. Odada oturan katılımcılar uzman gözlemcinin yanında olabilirler: Yasal temsilciler (sanığın hakkı, mağdurun hakkı), ebeveynler (çocuğun yararına olup olmadığı münferit olarak değerlendirilmektedir), eşlik eden kişi; sanığın bir yetişkin olması durumunda yetişkin savcısı/hâkimi (fakat yetişkin savcısı/hâkimi ifade alan uzman bir kişi değildir). Mahkemede bir duruşma gerçekleştirilmesi zorunlu değildir. soruşturma ifadesinin niteliği iyiyse ve sanığın haklarına saygı gösteriliyorsa normal şartlarda yürütülmemektedir.

Seçilen İfade Alma Odalarının Fiziksel ve Teknik Standartları

Fiziksel Standartlar

Genellikle aşağıdakiler önerilmektedir.

1- İfade alma odası

Dar ve karanlık olmamalı fakat belirli bir boyutta olmalı, ayrıca aydınlık ve ferah olmalıdır (gergin bir ortamdan kaçınmak için). Soğuk veya rutubetli olmamalı iyi havalandırılmalıdır. Sessiz bir yerde olmalı, gizlilik ilkesine imkân tanımalı ve rahatsız edilmemelidir.

2- Mobilyalar

Çocuklara adapte edilmelidir (yükseklik), rahat şekilde oturma imkânı sağlanmalıdır. Biraz renkli olmalı fakat çok da parlak olmamalıdır. Ofis ortamından ziyade bekleme salonu gibi olmalıdır. Savcı tarafından zanlı ile yapılan ifade alma işleminde de kullanılıyorsa odanın bir kısmı bekleme salonu bir kısmı da ofis ortamına sahip olacak şekilde ikiye ayrılmalıdır. Sosyal çalışmacılar tarafından alınan ifadelerde bekleme salonu tasarımı uygundur.

3- Dekorasyon

Bir derecede dekorasyon/renk uyumu sağlanması uygundur fakat çok fazla olmamalıdır (ilgiyi dağıtabilir). Örneğin: Bir oyuncak ayı ve birkaç kağıt ve kalem (oynamak için değil; ilki rahatlatmak için diğeri de çocuğun hikayesini ifade edebilmek için) odada yer alabilir.

4- Teknik

İfadenin alınması ve bu sürecin sürdürülmesi mümkün olduğunca kolay olmalıdır (mümkünse tek bir düğmeye basmak yeterli olmalıdır).

Mikrofon: Ses kalitesi dikkatlice kontrol edilmelidir; kötü ses faydasız ifade demektir. Mikrofon masada bulunuyorsa masa örtüsü yan sesleri engellemelidir. Kayıt sisteminin (gerektiği takdirde) tutanaklar için uygun olduğundan emin olunmalıdır (aksi takdirde ek bir kayıt cihazı kullanılmalıdır).

Kamera: Tercihen sabit bir yere kurulmalıdır (örneğin tavana). Odanın tümü görülebilir olmalıdır (herhangi bir ima içeren davranışın kontrolü için ifade alma sürecine katılan herkes görülmelidir). Bu durumda ayna gerekli değildir. Zum yapılabilmelidir.

İdeal olanı yukarıdakileri bir araya getiren 2 kameranın olmasıdır. Bitişikteki odaya ve mahkeme salonuna video bağlantısı sağlanmalıdır (2. kez ifade alımının şart olduğu durumlarda kullanılmak üzere). İki oda arasında iletişimle ilgili olarak rahatsız etmemek adına bazı kişilerin kağıda not almayı, yukarıdaki teknik yöntemler çerçevesinde aralarda kişileri değiştirmeyi tercih ettikleri söylenebilir.

AB İskandinav Ülkeleri

Başta İzlanda'da geliştirilen ve Amerika Çocuk Savunu Merkezlerinde inşa edilen Çocuk Evleri, ikincil mağduriyeti engellemek konusunda önemli düzeyde katkı sağladıkları için örneğin İsveç, Norveç ve Danimarka'da iyi uygulamalar arasında sayılmaktadır. Polisler, cumhuriyet savcıları, adli doktorlar, sosyal çalışma görevlileri ve çocuk psikologlarının tek çatı altında olması çeşitli yerlerde farklı kişiler tarafından gerçekleştirilecek çok sayıda ifade alma işleminin önüne geçmektedir.[5]

Guobrandsson şöyle açıklamaktadır:

'Çocuk Evi'nin ana konsepti, bir hâkimin resmi yetkisi altında profesyonel anlamda eğitilmiş bir adli görüşmeci tarafından gerçekleştirilen ortak soruşturma ifadesinin yürütülmesidir. Bu ifade alımı, polis ve savcılıktan temsilciler, savunma avukatı, çocuğun yasal savunucusu ve çocuğun yerel çocuk koruma hizmetlerinden gelen sosyal çalışma görevlisi tarafından kapalı devre televizyon yayını vasıtasıyla izlenebilen özel olarak tasarlanmış bir ifade alma odasında gerçekleşmektedir. Şüpheli aleyhine dava açılması durumunda bu uygulama mahkemede verilecek ifadeye eşdeğerdir, bu nedenle çocuğun ana duruşmada tekrar ifade vermesine gerek yoktur. Yerel çocuk koruma hizmeti cinsel istismar konusunda şüphelenilen mağdur çocukları 'keşif amaçlı' ifade almaları için de Çocuk Evi'ne yönlendirebilmektedir. Bu durum, çocuğun verdiği ifadenin zayıf veya belirsiz olması durumunda veya suçlanan kişinin teşhis edilmediği veya cezai sorumluluk yaşının altında olduğu durumlarda uygulanmaktadır.'[6] Tüm ifadeler video ile kayıt altına alınmaktadır. 2005 yılından bu yana, İsveç'te 20'den fazla şehirde Çocuk Evleri açılmıştır. Norveç ise 2006 yılından bu yana Çocuk Evleri açmaktadır.

ABD (Çocuk Savunu Merkezi-ÇSM)

Yukarıda bahsedilen Amerikan Çocuk Savunu Merkezleri için aşağıdaki 10 akreditasyon standardı geliştirilmiştir:[7]

Çok disiplinli ekip (ÇDE): Çocuk Koruma, Ruh Sağlığı, Medikal ve Çocuk ve Aile Savunu temsilcilerini kapsamaktadır.

Kültürel yetkinlik ve çeşitlilik: Kültürel açıdan yetkin politika, uygulama ve prosedürler örneğin yerel toplum içerisindeki çeşitli nüfusların üyelerini takdir etme, anlama ve etkileşimde bulunmalıdır.

Adli ifade alma: Tarafsız, gerçeği bulmaya odaklı ve koordine olmalıdır.

Tıbbi değerlendirmeler: Çocuk Savunma Merkezi ÇDE müdahalesinin bir parçası olarak uzman tıbbi değerlendirme ve tedaviye sahip olmalıdır.

---

5 Altamura, 10; Guobrandsson, 92.

6 Guobrandsson, 92 f.

7 Standartlar merkezlerin federal finansmanını yönetmek üzere oluşturulan Ulusal Çocuk İttifakı tarafından geliştirilmiştir, bakınız http://www.nationalchildrensalliance.org/index.php?s=76

Tedavi amaçlı müdahale: Soruşturma ve sonrasındaki kanuni takip süresince ÇDE müdahalesinin bir parçası olarak uzman ruh sağlığı hizmetleri sunulmalıdır.

Çocuk ve aile desteği: Çocuk ve ailenin ihtiyaçlarına odaklanan ÇDE müdahalesinin bir parçası olarak çocuk ve aileye destek sağlanmalıdır.

Dava incelemesi: Soruşturma, çocuk ve ailesinin ihtiyaç duyduğu hizmetler ile ilgili ekip tartışması ve bilgi paylaşımı gerçekleştirilmelidir.

Dava takibi: Tüm ekip bileşenlerine uygun olarak davanın gidişatının izlenmesi ve sonuçların takip edilmesi için bir sistem mevcut bulunmalıdır.

Organizasyonel kapasite: Program ve mali işlemler ve temel idari uygulamalardan sorumlu tüzel kişi.

Çocuğa uygun, çocuk dostu tesis: Müşteriler için hem fiziksel hem de psikolojik açıdan güvenli, rahat ve özel bir ortam sunulmalıdır.

Son standartlar, çocuk dostu ortamlara atıfta bulunmaktadır ve ayrıntılı açıklaması Ek I'de yer almaktadır. Özetle: ABD'de ÇSM'ler küçük ve donanımlı evlerden yenilenmiş bir ilçe ofisi veya devlet hastanesi bölümüne ve oradan da yeni inşa edilen tesislere kadar uzanan geniş bir yelpazede çeşitlilik göstermektedir. Son standardın amacı temelde 'çocuklar ve aileler ile adli ifadelerin ve diğer ÇSM hizmetlerinin uygulanabileceği güvenli, rahat ve tarafsız bir yer sağlamaktır.[8] Mağdur ve faili ayırarak, binadayken çocuk ve ailelerin gözetimini sağlayarak, hizmet verilen çeşitli müşterileri yansıtan bir ortam oluşturarak, temel çocuk güvenliği standartlarını karşılayarak (fiziksel güvenlik ve çocuğa dayanıklılık), yeterli düzeyde kamera görüntüsü, yangın yönetmeliği, hoş görünen ve çocuğa odaklanan tasarım ve dekorasyon ortamında ifadelerin ÇDE üyeleri tarafından canlı olarak izlenmesini sağlayan bir tesiste, ses geçirmez odalar ve erişilebilir bir yere konumlandırılmış bu tesisle tarafsız bir mekan oluşturmak amaçlanmaktadır.

Polonya (Çocuk Dostu İfade Alma Odalarına İlişkin Standartlar[9])

Mağdurlara 4 Konuda Destek Sağlanmaktadır: Genel Bakış

Polonya'da Adalet Bakanlığı Kimsesiz Çocuklar Vakfı ile birlikte mağdur çocukların ifadelerinin alınması için çocuk dostu odalar ve standartların onaylanması için bir sistem geliştirmiştir. Standartlar, Adalet Bakanlığı'na tavsiyeler niteliğinde tüm mahkemeler ve savcılıklara gönderilmiştir. Onaylama işlemi Bakanlık ve bir STK tarafından yürütülmektedir ve belirli bir odanın gereklilikleri karşılayıp karşılamadığı ile ilgili değerlendirme, bir avukat ve bir psikolog tarafından gerçekleştirilmektedir. Şu ana kadar

8 Bakınız adı geçen eser.

9 Polonya hakkındaki bu bilgiler kağıt üzerindeki çocuklar için dostu adalet alanında iyi uygulama özeti-Polonya'ya (Compendium of good practice in the field of friendly justice for children-Poland) dayanmaktadır.

mahkemeler, polis merkezleri, yerel hükümetler, STK'lar ve diğerleri tarafından idare edilen birkaç yüz odanın mevcut olduğu görülmektedir.

Ayrıca, mağdurları hakları konusunda bilgilendirmek üzere bir mağdur bilgi web sitesi de kurulmuştur.

Buna ek olarak, mağdurlar için yerel destek merkezleri ağı oluşturulmuştur. Bu ağ polis, adliye, STK'lar, yerel hükümet makamları, sosyal yardım kurumları, okullar, hastaneler ve diğerleri arasındaki işbirliğinin bir ürünüdür ve ücretsiz yasal, psikolojik ve sosyal destek hizmetleri sunmaktadır. Projenin ana hedefi başta çocuklar olmak üzere mağdurların korunmasını iyileştirmektedir. Diğer bir hedef de, yasal müdahalelere katılan profesyonellerin yetkinliğini ve bu kişilerin cezai işlemlerde çocukların özel ihtiyaçlarına hassasiyetlerini arttırmaktır.

Son olarak, Adalet Bakanlığı'nın desteğiyle mağdur ve tanık çocuklara özel müdahaleyi garanti altına almak üzere bir kampanya ('Çocuk-özel ilginin tanığı') başlatılmış ve özellikle hâkim ve savcıları hedeflemiştir.

- **Çocuk Dostu Odalar ve Standartlar:** Çocuk Dostu İfade Alma Odalarının ana amacı, çocukların ifadesinin dostça koşullar altında ve yetkin personel tarafından alınması ilkeleri aracılığıyla çocuk korunmasının sağlanması olarak tanımlanmaktadır. Standartlara göre, ifade alma işlemi bir psikoloğun eşliğinde bir hâkim tarafından yürütülmektedir. Diğer kişiler (savcı, avukat, sanık, davacı) ayrı bir odada bulunmaktadır ve ifade alma sürecine bir iletişim sistemi, çift taraflı ayna ve/veya ifadenin canlı yayını aracılığıyla katılabilmektedir.

Çocuk Dostu İfade Alma Odalarının altyapısıyla ilgili olarak standartlar şunları kapsamaktadır:

- Gizlilik ilkesini garanti altına almalıdır (ses geçirmez kapı).
- Fiziksel ve zihinsel güvenliği sağlamalıdır.
- Sakin renklere boyalı olmalıdır.
- Büyük ve küçük çocukların rahatça zaman geçirebilecekleri şekilde donatılmalıdır (masa, sandalye, kanepe veya koltuk iki boyutta olmalıdır ve yumuşak halı olmalıdır).
- Bir çocuktan bilgi edinmek için faydalı olacak materyal ve ekipmanla dolu olmalıdır (kalem, kağıt, oyuncak bebek)-dikkatli olun, çok da fazla olmamasına dikkat edin (dikkat dağıtabilir).
- Sanığın erişiminin olmadığı bir bekleme odası bulunmalıdır.
- Çocuğun aktif bir şekilde zaman geçirebilmesine imkân tanıyacak bir şekilde donatılmış bekleme odası (oyuncak, kitap, kalem vs.) bulunmalıdır.
- Kayıt altına almak için kamera (tüm oda ve çocuğun davranış ve tepkileri) bulunmalıdır.
- Ses kaydı yapmak için mikrofonlar bulunmalıdır.
- Ses ve video kayıt ekipmanı (VHS kasetleri ve DVD) yer almalıdır.
- İfade alma odasının yanındaki odada mikrofon bulunmalıdır.
- Hâkim ve psikolog için kulaklıklar olmalıdır.

Güney Afrika (Çocuk İstismarı ve Çocuk İhmalini Önlemeye Yönelik Kaynaklar-RAPCAN / Tanık Çocuğa Mahkemede Verilecek Desteğe İlişkin Örnek Model)

RAPCAN (Çocuk İstismarı ve İhmali ile Mücadele Kaynakları) Cape Town'da yer alan ve çocukların mağduriyetini ve suça maruz kalmasını engellemeye ve çocuk haklarının teşvik edilmesine odaklanan tescilli bir STK'dır.[10]

Çocuk Tanık Projesi (CWP)

RAPCAN Cape Town içerisinde ve etrafında beş Cinsel Suç Mahkemesi'nde çocuklar, aileleri ve diğer tanıklara çocuk tanık destek hizmeti sağlamaktadır. Bu hizmetle, RAPCAN tanıklara cezai adalet süreci ile ilgili uygun bilgi, beceri ve duygusal destek sağlamak suretiyle mahkemede yaşayacakları deneyime hazırlıklı ve güçlü tanıklar haline getirmek için yardımcı olmaktadır. RAPCAN aynı zamanda çocukların ebeveynlerine ya da bakıcılarına yardım ve destek de sağlamaktadır.

RAPCAN'ın Çocuk Tanık Hazırlığı ve Desteği için Modeli

Seviye Doğrudan Hizmetler aşağıda sıralanmıştır:

- Güvenli, sıcak ve çocuk dostu tesisler
- Çocuklara yemek verilmesi
- Mahkemeye hazırlık (çocuklar, diğer tanıklar)
- Bakıcılara destek
- Çocuk ve ailenin bilgilendirilmesi
- Mahkeme personelinin bilgilendirilmesi
- Danışmanlık ve tedavi hizmetlerine yönlendirme
- Psikolojik ve eğitimsel gruplar
- Telefonla takipler
- Çocuk haklarına dayalı hizmetler

Çocuklara ve Bakıcılara Sağlanan Doğrudan Hizmetler

RAPCAN'ın doğrudan çalışması, münferit mahkeme hazırlığı ve cinsel suç duruşmalarında tanıklık yapacak her bir çocuğa destek verilmesine odaklanmaktadır. Bu doğrudan hizmet birincil olarak 3 uzman sosyal çalışma görevlisi tarafından gözetilen ve desteklenen eğitim görmüş 40 mahkeme destek personeli tarafından sağlanmaktadır. Her bir çocuk, bakıcısı ve diğer aile üyeleri cezai adalet sürecine dâhil oldukları sürede RAPCAN ile çeşitli etkileşimlerde bulunabilirler. Bu münferit hizmet çocuğu mahkemede gerçekleştirilecek duruşmalara hazırlar, mahkemedeki tanıklıktan sonra çocuk ve aileleri bilgilendirir ve davanın tamamlanmasını müteakip çocuğun takibini gerçekleştirir. Bu hizmet çocuk ve bakıcılar için psikolojik ve eğitsel gruplarla daha da arttırılmaktadır. RAPCAN aynı zamanda mahkemedeki ortamın çocukların rahatı ve

10 Bakınız. http://www.rapcan.org.za/aboutus/ .

güvenliği için yardımcı olmasını sağlamak için de çalışmaktadır. Bu, her bir mahkemede sıcak ve güvenli fiziksel ortam oluşturulması suretiyle gerçekleştirilmektedir. Bu mahkemelerin tümünde çocuklar halktan ve failden ayrı bir bekleme salonu ve tam ekipmanlı oyun odası hizmetinden faydalanabilmekte ve hizmete her erişim sağladıklarında yemek servis edilmektedir.[11]

Hollanda (Polis Merkezlerinde Çocuk Dostu Görüşme Odaları)

Hollanda'da 12 yaşına kadar olan çocukların ifadeleri polis merkezlerinde özel olarak tasarlanmış çocuk dostu odalarda sivil giyimli, eğitimli polis memurları tarafından alınmaktadır.[12] Bu türden üç ifade stüdyosunu ziyaret eden bir gözlemci[13], bazılarının binanın ayrı bir bölümünde olduğunu, personelin çocuğun durumunun farkında olması nedeniyle çocuk dostu bir atmosfer sağladığını ve şüpheliyi görmesini engellediğini raporlamıştır. Çoğu stüdyo üç odadan meydana gelmektedir; bekleme odası, ifade alma odası ve dinleme odası (yandaki oda yukarıdaki İsviçre örneğine benzer şekilde katılımcılar/gözlemciler ve teknik ekipman için kullanılmaktadır). İfade çeşitli kameralar ile kaydedilmektedir. Stüdyo yöneticisi tüm kayıtları görebilmekte ve belirli bir anda uygun kamera pozisyonunu seçerek kaydı yerinde düzeltebilmektedir. Konuşma odaları çocuğun özel ihtiyaçlarını kolaylaştırmak için tasarlanmıştır: Masa ve sandalyeler çocuğun boyuna göre ayarlanabilmektedir; oyuncaklar vardır (çocuğun orada bulunma amacını vurgulamak ve dikkati dağıtmamak için asgari düzeyde tutulmalıdır). Kameralar odaların fark edilmeyen yerlerine kurulmalıdır (çocuk ve eşlik eden kişi kameralar ve kayıt ile ilgili olarak alıştırma sürecinin bir parçası şeklinde bilgilendirilmektedir). Kameralar her açıyı görecek şekilde kurulmalıdır; çocukların kendisini ifade etmesine yardımcı olacak araçlar bulunmalıdır (örneğin asker, silah ve ev resimlerinin olduğu bir harita); bazen (çocukların faille nerede temasa geçtiklerine işaret edebilmelerini kolaylaştırmak için) kat planları, cadde haritaları veya anatomik vücut resimleri vs. yüklenebilen ve kayıt ekipmanına bağlanabilen tablet bilgisayarlardan faydalanılmaktadır. Rapor, odaların yukarıdaki İsviçre örneğine benzer şekilde donatılmış olduğunu gösteren bu türden konuşma odalarının bir resmini de içermektedir.

İsviçre, İsveç, BM ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM)

Görüşmeciler İçin Eğitim Kursları

Geçtiğimiz yıllarda, mağdurların sorgulanmasına yönelik çeşitli eğitim programları geliştirilmiştir. Bazı örnekler aşağıda gösterilmiştir:

---

11 http://www.rapcan.org.za/programmes/activitydetail.asp?act_ID=11 .

12 Bakınız ''Aanwijzingauditief en audiovisueelregistreren van verhoren van aangevers, getuigen en verdachten'', http://wetten.overheid.nl/BWBR0027982/CIRDIV1178902/b/Tekst/geldigheidsdatum_21-05-2011 (Almanca).

13 Bakınız Van de Sandt 57ff.

İsviçre

2002 yılında, İsviçre çocuk görüşmelerine yönelik asgari federal standartları ortaya koymuştur[14]. Kurallar, mağdur çocukların, görevi görüşme boyunca çocuk refahını gözlemlemek olan bir uzman eşliğinde (örneğin; çocuğun samimiyetini, sorgulamanın yeterliliğini kontrol eden bir psikiyatr vb.) özellikle bu amaç doğrultusunda eğitim almış soruşturmacılar tarafından görüşmeye alınmasını; ayrıca normal şartlar altında ikiden fazla görüşme olmamasını, görüşmenin özel bir odada gerçekleştirilmesini ve videoya kaydedilmesini, görüşmeci ve uzmanın, gözlemlerine dair bir rapor yazmasını gerektirir.

Bu kuralların çıkarılmasının ardından, İsviçre Üniversitesi tarafından mağdur çocuklarla görüşecek uzmanlara yönelik özel bir müfredat geliştirilmiştir.[15] 2005 yılındaki pilot kurstan bu yana, yedi kurs oluşturulmuştur ve bu sayı daha da artacaktır. Program daha çok soruşturma yürüten uygulayıcıların (temelde polis memurları olmak üzere bazı savcı ve sosyal hizmet uzmanlarının) adli görüşmede ortaya çıkacak ihtiyaçlarla baş edebilmelerine odaklanmaktadır ve bu doğrultuda yoğunlaştırılmıştır.

Yöntem: Merkezde eğitimsel görüşmeler, süpervizör desteği ile gerçekleştirilen canlı görüşmeler (tümü video ile) yer almaktadır. Yaklaşık 10 adet grubun 3'ünde uygulanmaktadır. İlave teori: Power-point sunumları, okumalar yapılmaktadır.

Hedef Grup: Soruşturmacı görüşmeleri gerçekleştirenler (savcılar, polis memuru, ayrıca kısmen sosyal hizmet uzmanları) ve ceza muhakeme usulleri dışındaki ilk görüşmeleri gerçekleştirebilenlerdir.

Amaç:

- İfade alma teknikleri;
- Usul hukuku, mağdur yardım kanunu, gelişim psikolojisi, şiddet mağdurlarının psiko-dinamiklerine ilişkin bilgi;
- Bir yandan sanığın haklarını diğer yandan da mağdurun korunmasını güvence altına alırken doğruluğun oluşturulması çatışan önceliklere ilişkin farkındalık,
- Bu çatışan önceliklerin çözümünde elde stratejilerin bulunmasının sağlanmasıdır.

Kapsam ve Süre:

- Toplamda 64 ders olmak üzere, 2 gün için 4 modülde 8 kurs günü, 8 aylık süreyi kapsamaktadır.
- Ek olarak, her öğrenci kendi çalışma yerinde 2-3 adet canlı görüşme gerçekleştirmeli ve bizzat yürüttüğü bir görüşmenin en az bir analizine katılmak zorundadır.

---

14 Mağdur, Suç Kanunu kapsamında düzenlendiği, aynı anda federal Ceza Muhakemesi Kanunu'na dâhil edildiği zaman

15 http://weiterbildung.hslu.ch/kurs.asp?kid=545&m=10&page_no=1&tid=&search=w131&sort=0 (Almanca).

İçerik:

- Ceza/usul hukuku ve mağdurların korunması arasındaki ilişki
- Disiplinler arası işbirliği; aktörlerin değişik görevleriyle kurulan ilişki
- İfade alma teknikleri (ilkeler, tanıma projeksiyonları, varsayımların test edilmesi, küçük çocuklarla görüşmeler yapılması vb.)
- Gelişimsel psikoloji ve kanıt psikolojisinin ilkeleri
- Ceza hukuku ve yargılamasının ilkeleri
- Fail stratejileri ve mağdur dinamikleri
- Çocukların cinsel gelişimi
- Görüşmenin kanıt olarak kabulü
- Değerlendirme güvenilirliği
- Rehberlik

İsveç

Polis Memurlarının Soruşturma Amaçlı Görüşmeye Yönelik Eğitimi: "2007 yılında bir akademisyen tarafından polisle işbirliği halinde bir eğitim programı geliştirildi; program, polis memurlarının görüşmede yapısal olarak mümkün olduğunca çok çağrı/ serbest hatırlama sorusu sorabilmeleri için eğitildiği NICHD (Ulusal Çocuk Sağlığı ve İnsan Gelişimi Enstitüsü, Bethesda, ABD) protokolünden esinlenilmiştir. Çünkü çalışmaya göre çağrılara cevap veren kişinin bilgilerini hafızalarından geri çağırmaları için acele ettirir ve bu sorular geri alınması gereken hafıza içeriklerini belirlemez. Bu sorular aynı zamanda hızlı seçenek sorularından daha zengin ve daha doğru raporlar ortaya çıkarır. Cevaplar açık uçlu sorulara verilenlerden daha az doğru biçimde yapılandırır ve şekillendirir. Ayrıca polis memurları, özellikle küçük çocukların seçenekli ve imalı sorulara yanlış cevap vermelerinin olası olduğunu bilir. Polis memurları altı aylık bir süre boyunca üç tam gün polis akademisinde eğitimlere katılırlar. Kurslar arasında ev ödevlerini yapabilmeleri için verilen kitap ve makaleleri okumaları beklenir. Öğretim gelişimsel psikoloji, sorgulama amaçlı görüşme ve kanunlar odağında disiplinler arası bir kapsama sahiptir. Derslerin çoğu en iyi görüşmenin nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin uluslararası öneriler ve çalışma bulgularıyla ilgilidir. Canlandırılan görüşmelerde katılımcılar bir polis memurunu ya da şüpheli mağdur/tanık çocuğu canlandırır. Kurs boyunca polis memurlarına sürekli gözetim sağlanır ve gerçek adli görüşmeler ise simülasyon çalışmalarına bağlı olarak verilir.

2010 yılının bahar aylarında uygulanan eğitime ilişkin bir değerlendirme yapılmıştır. Bu çalışmaya göre, polis memurlarının görüşmeler boyunca sorulan soru sayısını, çocuğun serbest hatırlama ifadeleri lehine azaltabildiği görülmüştür. Polis memurları ayrıca ilk görüşmeden son görüşmeye kadar talimat, seçenek ve imalı soruların kulla-

nımını da azaltabilmişlerdir. Ancak en teşvik edici sonuç polis memurlarının seçenekli soruların kullanımını öncekine göre üçte bir oranında azaltmaları ve son görüşmelerde çağrı kullanımlarını üç katına çıkarmış olmalarıdır."[16]

Birleşmiş Milletler Online Eğitim

"UNICEF ve Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi mağdur çocuklar ve suça tanık olan çocuklarla ilgili davalarla uğraşan yargı uzmanlarına yönelik olarak online bir eğitim portalı oluşturmuştur. Eğitim portalı kolluk kuvvetleri, savcılar, hâkimler, sosyal hizmet uzmanları, sağlık sektörü çalışanları ve avukatların aralarında bulunduğu, coğrafi olarak birbirinden ayrı bulunan ceza hukuku uzmanlarına yöneliktir. Eğitim her uzmanlık için özel birer modül ve 12 genel modülden oluşmaktadır. Eğitim sonunda katılımcıların, mağdur ve suça tanık olmuş çocuklarla ilgili standart, iyi uygulama ve yaklaşımlara yönelik bilgi ve anlayışlarını geliştirmiş olmaları beklenmektedir. Online eğitim kurslarının içeriği mağdur ve suça tanık olmuş çocuklarla ilgili konulardaki yargıya yönelik mevcut Birleşmiş Milletler yönergeleri esasına dayanmaktadır."[17]

Eğitim portalına herkes erişebilmektedir. Mağdur ve tanık çocuklarla çalışan tüm uzmanlar için hangi eğitimlerin yer alacağına ilişkin ayrıca bakınız: BM Yönergesi Madde 42.

- İlgili İnsan Hakları Normları
- Makamlarının ilke ve etik görevleri
- Çocuğa karşı suça ilişkin işaret ve belirtiler
- Kriz değerlendirme becerileri ve teknikleri
- Çocuğa karşı suçun etkisi, sonuçları ve neden olduğu travma
- Yargı sürecinde mağdur çocuklara yardım etmeye yönelik özel tedbirler
- Kültürlerarası ve yaşa bağlantılı dil, din, sosyal ve cinsiyet konuları
- Uygun yetişkin-çocuk iletişimi becerileri
- Travmanı en aza indiren ve bilgi kalitesini en yüksek düzeye çıkarak görüşme teknikleri
- Mağdurlarla hassas, anlayışlı, yapıcı ve yatıştırıcı bir şekilde ilgilenilmesine yönelik beceriler
- Çocuklarla çalışan uzmanlar tarafından kullanılan yöntemler ve bunların rolü

Kapsamlı Eğitim

Uluslararası Göç Örgütü Kaynak Kitap: 2006 yılında, Uluslararası Göç Örgütü, Avusturya Federal İçişleri Bakanlığı ile birlikte Çocuk Kaçakçılığıyla Mücadelede İyi Uygulama için

16 CURE Report 133ff.

17 http://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2011/December/free-online-course-for-justice-professionals-dealing-with-child-victims.html

Kolluk Kuvvetlerine yönelik Kaynak Kitap geliştirdi[18]. Kitabın 4. Bölümü'nde, Görüşme Teknikleri yer almaktadır. Bu bölümde sürecin tüm yönleri ve aşamalarına ilişkin olarak çocukla görüşme üzerine oldukça kapsayıcı ve pratik bir dizi yönerge (ilk temas, görüşmenin planlaması, görüşmeye dâhil olacak kişilerin hazırlanması, çocuk gelişimi, görüşme teknikleri, koruma vb.) bulunmaktadır.

Eğitimle ilgili olarak, kitap eğitimin pratik ve interaktif olmasını önermektedir. İçeriğe ilişkin öneriler aşağıdakileri kapsar:

- Çoklu kurum işbirliğinde uzman rolünün tam tanımı ve açıkça anlaşılması
- Rol yapma ve taklit görüşmeler
- Görüşme hataları ve tuzaklarıyla birlikte görüşme teknikleri
- Kendi kendini düzeltme ve rehberliğe yönelik video analiz
- Öğrenilenlere dayanarak yapılan bir görüşmenin yazılı analizi
- Bir görüşmenin bir parçanın izlenmesi ve analizi ile soruların yanıtlanması

Türkiye (Hastanelerdeki Çocuk Birimleri)

Ağustos 2012'nin sonunda, bu bölümün yazarı Türkiye'de Yargı mensupları, Denetimli Serbestlik Daire Başkanlığı ve Barolar Birliği'nden çeşitli üyelerle görüşme yapma ve Adana'da bulunan hastanelerdeki mağdur ifade alma odalarından ikisini ziyaret etme imkânı bulmuştur. Odaların ikisi de mağdur çocuklara yönelik sağlık, adli tıp ve görüşmeleri bir araya getiren özel birimlerin parçasıdır ve her ikisi de mağdurlara yönelik çocuktan yana yaklaşımın mükemmel örnekleridir. Aşağıda belirtilen Çocuk Yuvaları yaklaşımına benzemektedirler. Türkiye, bu alandaki diğer konuları da düzenlerken, altyapı ve kavrama ilişkin olarak buralarda kazanılan tecrübelerden istifade etmelidir. Bu birimlerin temel özellikleri şunlardır:

- Çocuk birimi için ayrılmış bir giriş ve hastanede ayrı bir köşe
- Ayrı giriş, bekleme odaları, muayene odası
- Çocukların gece de kalabileceği iki yatak odası, duş ve daha küçük çocuklar için (oyuncaklar) ve ergenler için (bilgisayar, kitaplar) ayrı bekleme odaları
- Kamera, ayna ve oturma koltukların bulunduğu ifade alma odası
- Aynalı yan oda (mobilya; koltuk ya da sıra)
- Kamera ile tüm görüşme odası kaydedilebilir, yakınlaştırma var
- Bir Görüşme Odası: Sarı ışık, modern koltuklar, çocuğa uygun oturma yüksekliği, hayvan yapıştırmalarıyla süslü duvarlar, bir ya da iki küçük oyuncak (çok fazla değil),
- Bir hastanede planlanmış: 24 saat boyunca yukarıda bahsedilen disiplinler arası hizmetin sunulması mümkündür.

18 http://www.iomvienna.at/images/stories/counter_trafficking/Resource_Book_on_Child_Trafficking_open_version_1.pdf

Dikkatli bir şekilde ele alınması gereken bazı sorunlar şunlardır:

Davaya yönelik görüşmelerin kabulü/aşağıdaki delile verilen ağırlık: Görüşülen hâkimlerin, yeterli kanıt olarak özelleştirilmiş birimlerde gerçekleştirilen görüşmeleri onaylamaya gönülsüz oldukları açıkça görülebilir. Hâkimler çocukları birebir yeniden yargılamayı tercih etmektedir. Bu çocuk birimleriyle yarış olarak değil karar kalitesinin bir göstergesi olarak görülebilir.[19] Herhangi bir davada, genel olarak gelecekteki görüşmelerin sayısı ve yeriyle ilgili sorunlara yönelik çözüm aranırken aşağıdaki noktalar önemli görülmektedir.

- Hâkimler çözüm bulma sürecine dâhil olur.
- İlgili diğer taraflar da sürece dâhil olur.

İdeali ilgili tüm paydaşların uzman toplantısı

Minimum, hâkim/savcı ve çocuk birimleri/uzmanlarının uzman toplantısı

Amaç maddeler uygulanırken bütün tarafların diğerlerine muhakemelerini anlatması herkese uyan bir anlaşmaya varılmasıdır:

- Hâkimlerin görüşmelere doğrudan katılabildiği seçeneklerle ilgili açık olmak
- Pilot projelerle mümkün olan en büyük kapsama ulaşan bilgi/standartların kullanılması

Yukarıda belirtildiği gibi, gelecekte iyi sonuçlara ulaşılmak isteniyorsa, bu konuda tüm paydaşların disiplinler arası işbirliğine varması gerekmektedir. Bu yüzden, bu işbirliği için şimdiden vakit ayırmak önemlidir. Bu, sistemin tümünü geliştirmek suretiyle yapılabilir ve bu sayede aynı zamanda başarılı uygulamalar genişletilebilir.

Özelleştirilmiş çocuk birimleri muhtemelen 24 saat hizmete ihtiyaç duyulan yerel düzeyde uygulanamıyor:

Uzak alanlara yönelik olarak yerel düzeyde ve çalışma saatlerinden sonra ve hafta sonları pratik (farklı) çözümlerin aranmasına gerek duyulabilir.

Mevcut seçeneklerin birleştirilmesi:

Ziyaret edilen iki çocuk birimi kısmen farklı bir yaklaşım izlemektedir. Örneğin bir birim, çocuğun önceden video kaydı olacağı ve katılımcıların yan odada bulunacağı vs. gibi bilgilendirilmemesine ilişkin yaklaşımın takibini planlar (çocuğun dürüst bir şekilde bilgilendirilmesi gerektiğinden tavsiye edilmez[20]), diğer birimse tamamen şeffaf davranır (şiddetle tavsiye edilir). Uzman gözlemcilerin uzmanlıkları ve sayılarına ilişkin olarak bulunan bir diğer fark, biri uzman bir gözlemciyle çalışırken diğerinin disiplinler arası bir gözlemci ekibiyle çalışmasıdır (ikincisi daha maliyetli olmasına rağmen olduk-

19 Hâkimler nihai olarak, mümkün olan en iyi kanıta dayanması gereken suç kararını vermekle yükümlüdürdoğal olarak en iyi kararı kurbanı ve eşit olarak sanığı birebir dinleyerek verebileceklerini düşünebilirler (hâkimin algılayışında bir dengesizlikten kaçınarak).

20 Ayrıca bakınız: Uluslararası Göç Örgütü Kaynak Kitap 132.

ça profesyonel bir yaklaşımdır). Diğer birimler muhtemelen kişisel yaklaşımları takip etmek üzere başka yerlerde bulunur ve benzeri birim ve diğer görüşme tesisleri planlanmaktadır. Neticede, mevcut teklif ve uygulamalara ilişkin bir çeşitlilik ve belki de çok yönlü bir planlama bulunduğu düşünülmektedir.

Farklı modellerin test edildiği ve değerlendirildiği bir pilot aşamadan bahsedildiği sürece sorun yok. Ancak sonuç itibariyle tüm ülke çapında birleştirilmiş bir teklife ihtiyaç duyulacaktır; bunun için ortak vizyon, ihtiyatlı, bütüncül bir planlama (örneğin her vakada görüşmeci ve görüşme yerlerinin çeşitliliğinden kaçınmak) ve tüm aktörler arasında tercihen pilot projelerin değerlendirilmesine dayanan bir işbirliği gerekmektedir.

ÖNERİLER ve TAVSİYELER

4

Yazar: Ulusal Danışman Yrd. Doç Dr. Eylem Ümit ve Ekibi

Bir sonraki aşama olan öneriler ve tavsiyelerin oluşturulmasına yönelik araştırma, esas olarak sahadan bulgular ve durum tespiti aktivitesi sonucunda ortaya çıkan ihtiyaçlara ilişkin dünyadan iyi örnekler ve farklı modellerin karşılaştırılması ışığında öneriler getirmeyi hedeflemektedir. Bu öneriler uluslararası danışman raporu, iyi örnek olarak seçilen ülke çalışma ziyaretinin gözlem ve verileri, uluslararası danışmanla koordineli çalışmalar, yerli-yabancı literatür taraması, adli sisteme ilişkin kamu kurumlarınca yürütülen proje ve reform çalışmalarının somut verileri, proje partnerleri ile yapılan odak grup toplantı verileri ve ilk rapora ilişkin proje partnerlerinin görüş ve katkıları ışığında oluşturulmuştur. Mevzuata ilişkin önerilerin genel olarak amacı sahada görüşme yaptığımız uygulamacıların işaret ettiği yapısal sorunları aşmak için yasal zemini oluşturmaktır. Mevzuata ilişkin önerilerimizde, var olan maddelere hükümler eklenmesini, değiştirilmesini veya yeni düzenleme yapılmasını önerdiğimiz durumları ayrıntıları ve gerekçeleri ile dile getirdik. Mevzuata ilişkin önerilerimizi aynı düzenlemeye ilişkin birden çok seçenekler halinde sunarak politika belirleyici ve yasa koyuculara farklı değerlendirmeler için seçmek imkanı tanımayı hedefledik. Böylelikle her önerinin birden çok alternatifi proje partnerlerinin bilgisine sunuldu. Aşağıdaki çizelgede her önerinin dayandığı argüman da uluslararası normlar açısından gerekçelendirildi.

Şekil 7: Mevzuata İlişkin Öneriler Çizelgesi

Mevzuat ve Madde No	Öneriler: Değişiklik Ekleme	Önerinin Dayanağı/Gerekçesi Uluslararası mevzuat
CMK 1	**ÖNERİ 1-EKLEME:** Maddenin sonuna "Kanun tüm kurum ve kuralları açısından uygulanırken çocuğun yüksek yararı öncelikli gözetilir" ifadesinin eklenmesi önerilir. **ÖNERİ 2- EKLEME:** Yukarıdaki öneri kabul görmezse madde sonuna "Bu hak, yetki ve yükümlülükler kullanılırken çocuğun yüksek yararı öncelikli gözetilir" ifadesinin eklenmesi önerilir.	**Ayrımcılığa karşı koruma ilkesine aykırılık:** Tanık, sanık, mağdur ve şüpheli Ceza Muhakeme hukukunun tanıdığı statülerdir. Mağdur çocuklar için bu madde ile getirilen sorgu veya ifadenin kayıt altına alınması zorunluluğunun tanık çocuklar için getirilmemesi "Ayrımcılığa
CMK 2	**ÖNERİ 1- EKLEME:** Madde metnine m) fıkrası eklenerek çocuğun yüksek yararının şu şekilde tanımlanması önerilir: "Çocuğun yüksek yararı: Çocuğun yüksek yararı, çocukların içinde olduğu ya da çocukları etkileyen tüm konularda çocukların görüş ve düşüncelerine yer verilmesini, saygınlık, özgürlük ve eşit muamele ve psikolojik ve fiziksel iyilik hali ve sosyal ve ekonomik yararı da dahil olmak üzere risk altında olan tüm hakların gerçekleştirilebilmesi için bütüncül bir yaklaşımla çocuk haklarının etkili bir şekilde uygulanmasını, aynı süreçlere dahil olan ya da aynı duruma sahip olan tüm çocukların öznel durumlarının değerlendirilmesini ve çocukların birbiriyle çatışan yararlarını uzlaştırmaya yönelik multi-disipliner bir yaklaşımla dengelenmesini ifade eder."	Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi 1098 sayılı tavsiye kararında kaleme alınan çocuğun yüksek yararı tanımının bu madde metnine geçmesinin uygulayıcılar için önemli bir rehber olacağı kanaatindeyiz. Yargıtay incelemesinde, bu tanımdaki içeriği ile çocuğun yüksek yararına aykırı uygulanan CMK hükümleri nedeniyle bozma yolunun da bu şekilde açılabileceğini umuyoruz.
CMK 52	**ÖNERİ 1-EKLEME: b)** bendindeki kayıt zorunludur ifadesini müteakip "Bu zorunluluğa uyulmaması halinde gerekçesi kararda gösterilir" cümlesinin eklenmesi önerilir. **ÖNERİ 2- DEĞİŞİKLİK: a)** bendindeki "mağdur" kelimesinin çıkarılarak sadece mağdur çocuğun değil tanık çocuğun da koruma altına alınması önerilir.	Tanık, sanık, mağdur ve şüpheli Ceza Muhakemesi hukukunun tanıdığı statülerdir. Mağdur çocuklar için bu madde ile getirilen sorgu veya ifadenin kayıt altına alınması zorunluluğunun tanık çocuklar için getirilmemesi "Ayrım gözetmeme ilkesi" ne aykırılık teşkil etmektedir. Mağdur çocuğa tanınan ikincil mağduriyetlerden koruma tanık çocuk için tanınmayarak ayrım gözetilmiştir. Tanık çocuğun da adli süreçlerden en az etkilenmesinin sağlanması, muhakeme hukukunun çocuk dostu olması ve tanık çocuğun da birden çok dinlenmesinin önüne geçmeyi hedefleyen bir düzenleme yapılması çocuğun

(Devamı)	ÖNERİ 3- EKLEME: "Çocuklar için bu kayıt adliyelerdeki görüşme odalarında veya Çocuk İzlem Merkezlerinde adli görüşmeciler marifetiyle gerçekleştirilir." Fıkrasının eklenmesi önerilir. ÖNERİ 4- EKLEME: Eğer bu öneri kabul görmezse bir diğer seçenek olarak madde metnine "Çocuklar duruşmada tanık sıfatıyla bulunuyorsa psikoloji, sosyal hizmet, psikolojik danışmanlık ve rehberlik veya psikiyatri, tıp alanında bir uzman marifetiyle dinlenir. Bunlar hakkında bilirkişi hükümleri uygulanır." fıkrasının eklenmesi önerilir.	yüksek yararı ilkesi gereğidir. Bu haliyle düzenleme önemli iki ilkeye aykırılık teşkil etmektedir.
CMK 180	ÖNERİ 1- EKLEME: 5. Fıkra ikinci cümle olarak: "Tanığın çocuk olması durumunda yukarıdaki koşullar aranmaksızın görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle dinlenebilmeleri olanağının varlığı hâlinde bu yöntem uygulanarak ifade alınır" cümlesinin eklenmesi önerilir.	Türkiye taraf olduğu sözleşmeler gereği çocuğa özgü makam ve kuruluşlar, sadece çocuğa uygulanabilir yasalar ve usuller oluşturma yükümlülüğü altındadır. ÇİM gibi bir kurumun düzenlenmesi bu yolda önemli bir adımdır. Ancak ÇİM mevzuatının henüz bulunmaması ve ÇİM uygulamasının genelgedeki daraltıcı ifade nedeni ile sadece mağdur çocukla sınırlanması bu yükümlüğün yerine getirilmesinde zafiyet yaratmaktadır kanaatindeyiz. Adalet sistemine girmiş her çocuğun korumayı sırf çocuk olması nedeniyle hak ettiğini çocuğun yüksek yararı gereği kabul ettiğimizde buna aksi durumun yine bir diğer ilkeye ayrım gözetmeme ilkesine aykırılık teşkil edeceği açıktır.
ÇKK 15	ÖNERİ 1-DEĞİŞİKLİK: 2. fıkranın sonundaki "bulundurulabilir" ifadesinin "bulundurulur" şeklinde değiştirilmesi önerilir. ÖNERİ 2-EKLEME: 2. fıkraya "bulundurulmaması halinde gerekçe kararda gösterilir" ifadesinin eklenmesi önerilir.	Mağdur çocuğun dinlenmesinde amir hükümle düzenlenen psiko-sosyal yardım, suça sürüklenen çocuğun soruşturma aşamasında ifadesi alınırken savcının takdirine bırakılarak çocuklar arasında ayrımcılık gözetmeme yasağı ihlal edilmiştir. Nitekim mağdur çocuğun sorgulanması ile suça sürüklendiği iddia edilen çocuğun dinlenmesi arasında mevzuatta yaratılan bu ikili durum çocuk dostu adalet yaklaşımına halel getirmekte ve çocuğun korunmasını zayıflatmaktadır. Çocuğun adli görüşmenin her türünde psiko-sosyal yardım alması çocuğun yüksek yararınadır. Aksi düzenleme bu ilkenin ihlali anlamına gelmektedir. Bu düzenlemede savcının takdirine bırakılan psiko-sosyal yardıma uygulamada hemen hemen hiç başvurulmadığını görülmektedir. Bu durumun çocuğun yüksek yararının açık ihlali olduğu kanaatindeyiz.

ÇKK 22	**ÖNERİ 1-DEĞİŞİKLİK:** 1. fıkranın sonundaki "bulunabilir" ifadesinin "bulunur" şeklinde değiştirilmesi önerilir. **ÖNERİ 2-EKLEME:** 1. fıkranın sonuna "yukarıda sayılanların duruşmaya katılmasına müsaade edilmemesi halinde gerekçe kararda gösterilir" ifadesinin eklenmesi önerilir. **ÖNERİ 3-EKLEME:** 2. fıkranın sonuna "bulundurulmaması halinde gerekçe kararda gösterilir" ifadesinin eklenmesi önerilir.	Gerek Pekin Sözleşmesi (15.madde) gerekse Türkiye'nin taraf olduğu diğer sözleşmeler adli sürece girmiş çocuğun yasal temsilcileri, ebeveyn ve vasilerinin hazır bulunmaları gereğini vurgulamıştır. Maddenin bu konuyu düzenleyiş şekli (bulunabilir ifadesiyle keyfiyet ve takdire bırakması) bu uluslar arası ilkenin hayata geçirilmesine hizmet etmeye yetmemektedir. Elde edilmek istenen sonuca hizmet eden bir düzenleme olmadığı için çocuk dostu adaletin ilkeleri bir kez daha ihlal edildiği kanaatindeyiz.
ÇKK Genel Kısım	Genel Kısmına aşağıdaki tanımların eklenmesi önerilir: **Adli görüşme:** Yaşanan olayla ilgili bilgi alınmasına, suçun tespiti veya aydınlatılmasına yönelik olarak, kötü muamelenin her türü ile karşılaşan, karşılaştığından kuşkulanılan ya da kötü muameleye tanıklık eden çocuğun dinlenmesi ve alınan bilgilerin kayda alınarak tutanağa geçirilmesi, rapor düzenlenmesidir." **Adli görüşmeci:** Çocukla adli görüşme yapan, bu işlem sırasında çocuğun gelişimini, psikolojik özelliklerini ve yaşadığı travmanın veya adli görüşmenin çocuktaki etkilerini dikkate alarak çocuğun adalet mekanizmasına dahil olması nedeniyle örselenmesini mümkün olan en üst düzeyde önleyebilme becerisine sahip kişidir.	
ÇKK'nın Uygulanmasına ilişkin Usûl ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik 5	**ÖNERİ 1- DEĞİŞİKLİK:** 4. fıkranın sonundaki "bulundurulabilir" ifadesinin "bulundurulur" şeklinde değiştirilmesi önerilir. **ÖNERİ 2-DEĞİŞİKİK:** 6. fıkranın ilk cümlesindeki "işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş mağdur çocuk" ifadesi yerine "suça tanık olmuş çocuk veya mağdur çocuk" ifadesi önerilir. **ÖNERİ 3-EKLEME:** 6. fıkranın sonuna "Bu zorunluluğun takdir edilmesinde öncelikli olarak çocuğun yüksek yararı gözetilir" ifadesinin elenmesi önerilir.	Maddenin 2. fıkrasında düzenlenen Çocuk Mahkemeleri bulunmayan yerler için tanınan istisnai durum Türkiye gibi büyük nüfusa sahip bir ülkede oldukça büyük sayıda çocuğun mağdur olmasına neden olmakta. Bu durum özellikle Türkiye'nin de taraf olduğu sözleşmelerin taraf devletlere yüklediği çocuk bakımından yalnızca ona uygulanabilir yasaların, usullerin, onunla ilgili makam ve kuruluşların oluşturulması yükümlülüğüne aykırılık teşkil ediyor. Mevzuatın tarif ettiği gibi Çocuk Savcılık Bürolarının bulunmaması ve çocuk mahkemesi bulunmayan yerlerde çocuk savcısı dışındaki savcıların

(Devamı)	ÖNERİ 4-DEĞİŞİKLİK: 7. fıkranın "mağdur çocuğun tanık olarak dinlenmesi sırasında psikoloji, psikiyatri, tıp veya eğitim alanında uzman bir kişi bulundurulur." İfadesinin "çocuğun mağdur veya tanık sıfatıyla dinlenmesi sırasında psikoloji, sosyal hizmet, psikolojik danışmanlık ve rehberlik veya psikiyatri, tıp alanında uzman bir kişi bulundurulur" şeklinde değiştirilmesi önerilir.	soruşturmayı yürütmesi bu yükümlülüğün ihlalini ağırlaştırıyor kanaatindeyiz. Yine bu maddedeki psiko-sosyal yardım ve desteğin çocuğa verilmesini takdire bırakan maddenin çocuğun yüksek yararının ihlali sonucunu doğurduğu kanaatindeyiz. Bu nedenle keyfiyet tanıyan "bulundurulabilir" ifadesi yerine "bulundurulur" ifadesinin kullanılmasını önermekteyiz. Ayrıca tanık çocuğun da adli sistemde korunmasının yolunu açmak için "çocuğun mağdur veya tanık sıfatıyla dinlenmesi sırasında" ifadesini önermekteyiz.
ÇKK'nın Uygulanmasına ilişkin Usûl ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik 13	Kanunda önerilen değişiklik ve eklemelere paralel öneriler yönetmelik için de önerilir: ÖNERİ 1-DEĞİŞİKLİK: 1. fıkranın sonundaki "bulunabilir" ifadesinin "bulunur" şeklinde değiştirilmesi önerilir. ÖNERİ 2-EKLEME: 1. fıkranın sonuna "Yukarıda sayılanların duruşmaya katılmasına müsaade edilmemesi halinde gerekçe kararda gösterilir" ifadesinin eklenmesi önerilir. ÖNERİ 3-EKLEME: 3. fıkra ilk cümle sonuna "Bulundurulmaması halinde gerekçe kararda gösterilir" ifadesinin eklenmesi önerilir. ÖNERİ 4-DEĞİŞİKLİK: 5. fıkradaki "işlenen suçun etkisiyle psikolojisi bozulmuş mağdur çocuk" ifadesi yerine "suça tanık olmuş çocuk veya mağdur çocuk" ifadesi önerilir.	Bu maddeye yönelik uluslar arası ilkeler ışığında yöneltilecek en önemli eleştiri çocuğun adli sürece girdiği andan itibaren aile ve psiko-sosyal destek almasını sağlayacak bir teminattan uzak olmasıdır. Bu madde de yukarıda değerlendirilen diğer maddeler gibi bu tür desteklerin çocuğun yüksek yararına olduğu ve dolayısıyla çocuk dostu adalete ulaşmak için bu ilkelere uygun mevzuatın oluşturulması gerektiği vurgusuyla okunduğunda ihlale sebebiyet verdiği açıktır kanaatindeyiz.
ÇKK'nın Uygulanmasına ilişkin Usûl ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik 19	ÖNERİ 1-EKLEME: 1. madde b) fıkrası kapsamında "…çocuğun yanında bulunmak ve çocuğun ikincil mağduriyetini önlemek, adli görüşme teknikleri kullanılarak çocuğun dinlenmesini sağlamak" ifadesinin eklenmesi önerilir.	

ÇKK'nın Uygulanmasına ilişkin Usûl ve Esaslar Hakkındaki Yönetmelik	"Çocukla Adli Görüşme" Başlığı altında ilgili maddelerin eklenmesi önerilir. ÇOCUKLA ADLİ GÖRÜŞME: Madde 1: Suça sürüklenen çocuğun, tanık veya mağdur çocuğun dinlenmesinde Hakim ve Savcı mahkeme yardımcı personelinden veya uzmanlardan şu şekilde yararlanır: 1- Uzman, çocuğun tanık, sanık veya mağdur sıfatıyla dinlenmesi sırasında adalet mekanizmasının işleyişinden olumsuz etkilenmesini önlemek amacıyla çocuğun yanında bulunur. 2- Uzman çocuğun hakları ile kendisine yöneltilen suçlama dahil olmak üzere yargılama süreci hakkında anlayabileceği bir dilde bilgilendirilmesini sağlar. 3- Uzman korunma ihtiyacı olan çocuklar için de yukarıda sayılan fonksiyonları ifa eder. 4- Uzman çocuğun adalet mekanizmasının işleyişinden kaynaklanacak ikincil mağduriyetini önlemek için hakim ve savcıya önerilerde bulunur. 5- Uzman adli görüşme tekniklerini kullanarak çocuğun dinlenmesini sağlar. Madde 2: Savcı ve Hakim adli görüşme odası bulunan adliyelerde suça sürüklenen çocuğun, tanık veya mağdur çocuğun ifadesini adli görüşmeci aracılığıyla aşağıdaki koşullara uygun şekilde alır: 1- Görüşmeyi, nitelikleri 3. maddede sayılmış olan adli görüşmeci gerçekleştirir. 2- Görüşme fiziksel ve teknik nitelikleri çocuğun yüksek yararı gözetilerek oluşturulmuş sadece bu amaçla kullanılan adli görüşme odalarında alınır.	

(Devamı)	3- Savcı, Hakim ve taraf avukatları adli görüşmeciye soru yöneltirken teknik alt yapıyı kullanır; çocuk hakim, savcıyı veya avukatları görmez. 4- Katılımcılar görüşme odasının bağlantılı odası olan teknik odada bulunur. 5- Davanın taraflarının avukatları ve çocuğun ailesi katılımcı olarak teknik odada bulunabilir. 6- Görüşmenin kaydı SEGBİS yönetmeliği ilgili hükümleri uyarınca saklanır ve paylaşımı UYAP üzerinden SEGBİS yönetmeliği hükümleri uyarınca gerçekleştirilir. 7- Adli görüşmeci görüşme öncesi hazırlık aşamasında sosyo-psikolojik ihtiyaçlarını değerlendirerek hakim savcıya önerilerde bulunur. 8- Adli görüşmeci çocuğun ihtiyaç durumunu tespit ederse destek sağlanması için girişimde bulunur. Madde 3: Görüşme odalarında görev yapacak olan adli görüşmeciler, tercihen sosyal hizmet, psikoloji, psikolojik danışmanlık mezunu olup en az 3 yıllık mesleki deneyime sahip, çocukla adli görüşme eğitimi almış, çocuğa uygun bir dil kullanabilen, farklı kesimlerden çocuklarla güven ilişkisi oluşturabilen, çocuğun davranışlarını etkileyen sosyal, psikolojik, tıbbi, ekonomik ve yasal etmenleri değerlendirebilen, çocuk gelişimi, görüşme teknikleri, çocuk hakları konularında hakkında temel düzeyde bilgiye ve etkin dinleme becerisine, etik çalışma duyarlılığına ve görüşme sırasında karşılaşılan güç anlarda problem çözme becerisine sahip olan kişiler arasından seçilir. Madde 4: Adli görüşme Odaları Adliyelerdeki Çocuk Savcılıkları Büroları bünyesinde görev yapar.	

(Devamı)	**Madde 5:**Adli görüşmecinin görevleri şunlardır: 1- Çocukla ön görüşme yaparak; çocuğun rahatlaması için süreç hakkında bilgilendirilmesini, sürece güven duymasını ve adli görüşme için çocuğun ve uygun koşulların oluşmasını sağlanmak. 2- Çocuğun (soruşturma ve kovuşturma aşamasında) dinlenmesinin çocuk için uygun olup olmadığını değerlendirmek. 3- Çocuğu hakları konusunda bilgilendirme yapmak çocuğun (kendi hakkında verilen) katılımını sağlamak. 4- Çocuğun veli, vasi ya da yasal temsilcisi ile görüşmek ve durum değerlendirmek. 5- Süreç içerisinde çocuğun yaşına, haklarına ve kişiliğine saygı gösterilmesini sağlamak. 6- Çocuğun durumunun değerlendirilmesi, (mümkünse) aile ile birlikte çözüm üretilmesi (müdahale planı hazırlanması), çocuk için sosyal inceleme raporu hazırlanması ile gerektiğinde acil tedbir alınmasını istemek. 7- Çocuğun ikincil mağduriyetinin önlenmesi için adli görüşme tekniklerini kullanarak çocuğun dinlenmesini sağlamak.	
EGM Çocuk Şube Müdürlüğü/ Büro Amirliği Kuruluş, Görev Çalışma Yönetmeliği 9	ÇKK yönetmelikte yer verilmeyen mağdur çocukla sadece sosyal çalışma görevlisinin görüşme yapabilmesi hususu bu maddede belirtilmiştir. Mağdur çocukla kollukta görüşmeyi düzenleyen mevzuat bu madde odağında tek tipleşmediği için kafa karışıklığı ve muğlaklığı kaldırmaya yetmiyor. Diğer mevzuatın bu madde ile uyumlu hale getirilmesini ya da bu maddeye gönderme yapılması önerilir.	
EGM Çocuk Şube Müdürlüğü/ Büro Amirliği Kuruluş, Görev Çalışma Yönetmeliği 16	Soruşturmada kolluğun yapmaya yetkili olduğu işler tüm açıklığıyla sayılmasına rağmen son fıkradaki "dosya hazırlama" terimi kolluğun diğer rutin işlerindeki dosya hazırlama ile karışmakta ve sahadan elde ettiğimiz verilere göre kolluk birçok yerde çocuk soruşturmasında ve/veya çocukların yetişkinlerle birlikte karıştıkları suçların soruşturulmasında	

(Devamı)	ifade almak da dâhil savcının görevine giren birçok işlemi yapmakta. Bu nedenle dosya hazırlama faaliyetinin içeriğinin açıklığa kavuşturulması önerilir.	
EGM Çocuk Şube Müdürlüğü/ Büro Amirliği Kuruluş, Görev Çalışma Yönetmeliği 19	Çocuk şube dışındaki kolluğun çocuk hakkında hiçbir işlem yapma yetkisi bulunmadığının vurgulandığı bu maddenin kolluk hizmetine ilişkin mevzuattaki diğer ilgili düzenlemelerle de desteklenmesi önerilir.	
Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği 19	ÖNERİ 1-EKLEME: 3. fıkrada "müdafi hazır bulundurulmak şartı ile şüpheli çocuğun ifadesi alınır" ifadesine "Cumhuriyet Savcısı tarafından" ibaresi eklenerek fıkranın "müdafi hazır bulundurulmak şartı ile şüpheli çocuğun ifadesi Cumhuriyet Savcısı tarafından alınır" şeklinde değiştirilmesi önerilir.	
ÇİM Genelge	Görev tanımı, işleyiş, kurumlar arası koordinasyon, kayıtların saklanmasına ilişkin sorumluluklar gibi hususların ÇKK Yönetmelikte düzenlenmesi önerilir.	Çocuk dostu adaletin tüm ilkeleri açısından yüz ağartan bir uygulama olan ÇİM'in ayrıntılı mevzuata kavuşması kapsamının genişlemesi ve yaygınlaşması açısından da önemli. Ayrıca uygulamada ortaya çıkan standartlaşamayan farklı uygulamaların önünü alacak bir adım olarak da açık ve ayrıntılı bir mevzuata ihtiyaç olduğu kanaatindeyiz.
HSYK Genelge	HSYK genelgesinin çerçevesini çizdiği uygulamanın ayrıntılarının ÇKK yönetmelikle düzenlenmesi önerilir.	
Adli Görüşme Odaları Kuruluş	HSYK'nın iç yazışma ile Başsavcılıklara hitaben kuruluş ve işleyişi bildirmesi önerilir. Başsavcılıklara hitaben yazılacak yazıda adli görüşme odalarının standartlara referansla genel özellikleri ve ne kadar sürede işler hale getirileceği hususlarına yer verilmesi önerilir.	
Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmelik	ÇKK yönetmeliğe eklenmesi önerilen "Çocukla Adli Görüşme" başlığı altındaki ilgili maddelere bu yönetmelikte de yer verilmesi önerilir.	

Teknik ve Fiziksel Koşullara İlişkin Öneriler başlığı altında ilk ele aldığımız husus yer tahsisi meselesi oldu. Uluslararası normlar ve iyi örnekler dikkate alındığında "Çocuklarla Adli Görüşme Odası"nın adliye dışında yer alması ideal durum olması nedeniyle önerilmektedir. Ancak gerek derinlemesine mülakatlarda görüşlerine başvurduğumuz uygulayıcıların gerekse odak grup görüşmelerinde görüşlerini aldığımız proje partnerlerinin ifade ettiği çekinceler danışman ekibimizde adliye dışı yer tahsisinin mümkün olmadığı kanaatini uyandırmıştır. Altyapı sorunları, teşkilattan kaynaklanan yapısal sorunlar ve hukuk kültürüne ilişkin alışkanlıklar şeklinde gruplandıracağımız bu çekincelerin adliye dışı yer tahsisi önerisinin uygulanma ihtimalini oldukça zayıflattığı açıkça ortaya kondu. Bu nedenle adliye içi yer tahsisini standartlara yaklaşan ve idealden uzaklaşmayan bir şekilde tüm ayrıntılarıyla tasarlayan öneriler dizisini proje partnerlerinin takdirlerine sunduk. Görüşme odasının kurulması ihtiyacını doğuran ve projenin hedefinde yer alan, çocukların adalet mekanizması içerisinde ikincil mağduriyetlerinin giderilmesi amacına uygun bir oda tasarımı için bağımsız bölüm, ayrı giriş, ayrı bekleme odası, iç içe geçmiş üç oda tasarımı, en az 25 metrekare iyi aydınlatılmış ve havalandırılmış bir mekan gibi öneriler oldukça önemlidir. Örneğin çocukların yetişkinlerle aynı koridorda bekletildiği bir mekan konumu, adli görüşme odasından beklenen yararı sağlamayacaktır[1]. Odanın mobilya, malzeme, dekor, mahremiyet ve atmosferine ilişkin hususlar her ne kadar ayrıntı gibi görünse de Türkiye'nin de taraf olduğu ve iç hukuk normu niteliğini kazanmış uluslararası mevzuattaki çocuğa özgü makam ve mekan tasarımı yükümlülüğü uyarınca da önemli olduğundan önerilerimizde ayrıntılarıyla yer almaktadır. Bu önerilerimiz iyi örnek olarak seçilen ülkenin ziyaretinden elde edilen veriler ve uluslararası danışman raporu referansları ile hazırlandı. Önerilerimiz bir sonraki aşamada standartlara vücut vereceğinden gerek fiziksel koşulların şu an ki durumuna ilişkin gerekse Adalet Bakanlığınca yürütülen projelerle belirlenen gelecek projeksiyonuna ilişkin veriler ışığında önerilerimiz şekillendi. Adalet Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Mahkeme Yönetimi Projesinin verilerinden bu bağlamda yararlanıldı ve bu projenin getirdiği yenilikler önerilerimize yansıdı. Bu ve bunun gibi projelerle getirilen yenilikler ve değişen koşullar esas olarak standartları biçimlendirecek olmakla birlikte önerileri oluştururken de dikkate alındı.

Bu odaların işlevini yerine getirebilmesi ve beklenen yararın elde edilmesini belirleyen bir diğer unsur teknik cihazlar ve donanımdır. Teçhizatın durduğu ve kontrol edildiği mekanın görüşme odası ile bağlantılı odalardan biri olan teknik oda olarak tasarlanması çocuğun mağduriyetini gideren önemli bir unsurdur. Ailenin ve diğer katılımcıların bu teknik odada bulunacağını göz önünde bulundurursak çocuk yargılamasının temel ilkeleri uyarınca teknik odanın görüşme odasına en yakın konumda olması ve sadece bu iş için ayrılması önemle önerilir. Yine bu bağlamda teknik odadaki kameraların, en az iki adet ve geniş açılı olması, mikrofonun masada olması ve tüm teçhizatın tek düğme ile kontrol edilebilmesi, görüşmeci dışındaki bir görevlinin teknik odadan kumanda edebilmesi görüşmelerin sağlıklı yapılması açısından önemli hususlar olması nedeniyle önerilir. İlgili başlıkta teçhizatın modeli, işlevi nitelik ve niceliği ile ilgili tüm

1 Bakınız: "Çocukla Adli Görüşme Sorunlar, İhtiyaçlar, Tespitler" başlıklı rapor.

ayrıntılar üzerine önerilerimiz sunuldu. Bu başlıktaki öneriler Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi tarafından yürütülen video konferans sistemi projesinin verileri ve bu projede kullanılan sistem, model gibi unsurlar hakkında tarafımıza aktarılan bilgilerle paralel oluşturuldu. Yine ilgili başlıkta cihazların kullanımı ve sorumluluk dağılımına, malzemenin bakımından sorumluluğa ilişkin önerilerimiz bu odanın kullanım amacı ve ulaşılmak istenen hedefle uyumlu bir şekilde düşünülerek oluşturuldu. Her ne kadar ayrıntı gibi görülse de bu gibi hususların taşıdığı önemin uluslararası danışman raporunda da vurgulandığı görülecektir[2].

Adli görüşme odasında görev yapacak olan daimi personelin istihdamı ve mahkeme yardımcı personelinin hangi kriterlere göre bu odalarda görev yapacağı hususları, usule ilişkin öneriler başlığımızda yer buldu. Bu başlık altında her adliyenin büyüklüğü, iş hacmi, çocuk mahkemesi olup olmaması, günde dinlenen çocuk sayısı gibi veriler ışığında değişen daimi personel sayısı önerildiği gibi Adli Görüşme ve Adli Görüşmeci tanımları da yapıldı. Raporun girişinde ayrıntılarıyla tartışıldığı üzere ÇİM uygulaması ve adli görüşme odalarının uygulamada birbirini tamamladığı yaklaşımı benimsendiğinden bu tanım ve kavramlar ÇİM mevzuatındaki (ve mevzuat çalışmasındaki) terminoloji ile paralellik taşıyacak şekilde önerildi. Adli görüşmecinin mesleki formasyonu ve niteliklerine ilişkin önerilerin de uluslararası literatür, uluslararası danışman raporu ve iyi örnek seçilen ülke ziyaret verilerinden yararlanılarak oluşturulduğu referanslarda görülecektir. Adli görüşme odalarında görev yapacak adli görüşmecilerin en az 3 yıllık mesleki deneyime sahip olmaları ve çocukla adli görüşme eğitimi almış kişiler arasından seçilmesi önerimiz de yabancı literatür ve iyi örnek uygulamalarına referansla Türkiye koşulları dikkate alınarak getirilmiş bir öneridir.

Adli görüşme odalarının yargı teşkilatı içerisindeki yeri ve burada görev yapacak personelin rejimi ile ilgili yaklaşımımız çocuk savcılık modelinden yanadır. Çocuk savcılık bürolarına bağlanması önerilen çocuklarla adli görüşme odaları ÇKK Çocuk Savcılık bürolarını düzenleyen maddeler ile de uyumludur. Ayrıca Soruşturmayı savcı yürütür ilkesi açısından ve bu odalarda alınan ifadelerin delil değeri taşıması bakımından savcılık bünyesinde yer alması önerimiz, proje partnerlerinin değerlendirmelerine sunulmuştur.

Bu odaların fiziki ve teknik standartları kadar önemli olan bir diğer unsur görev yapacak personelin niteliğini belirleyecek ve üretilen hizmetin değerini biçecek olan adli görüşmeci eğitiminin içeriği ve planlanmasıdır. Bu nedenle eğitimin kısa vadeli ve uzun vadeli olmak üzere birden çok tasarımına ilişkin önerilere ayrıntılarıyla yer verilmiş eğitimin kapsamı ve hangi alanlara ilişkin olacağı üzerine öneriler getirilmiştir. Eğitim sonunda alınacak sertifikanın görüşme odalarında görev yapabilmek için aranacak şart olarak kabul edilmesi önerilmiştir. Sertifikanın yenilenmesi ve eğitimin değerlendirilip sürekli geliştirilmesi hususları üzerine önerilerimiz de ayrıntılarıyla ilgili başlık altında yer almaktadır. Danışmanlık hizmeti kapsamında çocukla adli görüşme

2 Mağdur Çocuklara Yönelik Görüşme Odaları için İyi Uygulama Örnekleri ve Standartlar Uluslararası Danışman (Ursina Weidkuhn) Raporu.

yapan 100 personelin eğitim materyalinin hazırlanması ve uygulanması aktiviteleri de yer almaktadır.

Usule ilişkin önerilerimizin son kısmı görüşmelerin nasıl yapılacağına ilişkin önerilerdir. Bu başlık altında adli görüşmecinin çocuğu görüşmeye nasıl hazırayacağı, hangi ilkelere uyarak görüşmeyi yapacağı, görüşmeyi gerçekleştirirken bağlı kalacağı kontrol listesi ve yapılmayacaklar listesine ilişkin ayrınılı önerilerimiz yer almaktadır. Görüşmeye gerek teknik odadan gerekse mahkeme salonundan soru sormak suretiyle katılanların rolleri ve sorumluluklarına ilişkin önerilerimizi aynı zamanda kişisel veri niteliğindeki görüşmenin kaydedilmesi ve saklamasına ilişkin yükümlülükleri tespit eden önerilermiz izlemektedir. Kayıtların hukuki geçerliliğine ilişkin önerilerimiz saha uygulamasında çekincelerini dile getiren hakim ve savcılarımıza referansla oluşturulup proje partnerlerinin görüşlerine sunulmuştur. Görüşme odasının çocuğun adalet mekanizmasında örselenmesini önlemek amacına hizmet edebilmesi ve çocuğun yüksek yararını gözeten bir uygulama olabilmesi amacıyla görüşmenin sonlanmasını izleyen süreçte adli görüşmecinin sosyal hizmet yaklaşımı ile çocuğu korumaya yönelik tedbirleri alabilmesi, gerektiğinde Çocuk savcısına bildirmesi önerisi de raporumuzda yerini almıştır.

Bu son derece somut ve ayrıntılı öneriler, daha önce de defaten belirtildiği üzere standartların ilk aşamasıdır; proje partnerlerinin geri bildirimleri ve istişareler sonucunda ortaya çıkan verilerle standartlar oluşturulmuştur.

STANDARTLAR

5

Ulusal Danışman Yrd. Doç Dr. Eylem Ümit ve Ekibi

TEKNİK VE FİZİKSEL KOŞULLARA İLİŞKİN STANDARTLAR

A. YER TAHSİSİ

1) Yetişkin Yargılama Mekanlarından Ayrılan Bağımsız Yapı/Bölüm Standardı

Önceki bölümlerde de yer verdiğimiz üzere görüşme odalarını da bünyesinde barındıran çocuk savcılığı bürolarının adliye sistemi içindeki yeri ile ilgili iki ayrı model bulunmaktadır: İlk modele göre, çocuk savcılığı büroları yetişkin birimlerinden tamamen bağımsız bir binada konumlandırılabilir. Diğer modele göre ise görüşme odaları, çocuk savcılığı bürolarının bulunduğu adliyeler içerisinde ancak bağımsız bir bölümde konumlandırılmıştır.[1]

"Çocuklarla Adli Görüşme Öneriler ve Tavsiyeler" raporunda Türkiye'deki adliye binalarının koşulları göz önünde bulundurularak, çocuk savcılığı bürolarının adliye binaları içinde, ancak bağımsız bir bölümde konumlandırıldığı ikinci model önerilmektedir. Çocuk savcılığı büroları yetişkin savcılığıyla aynı binada olmakla birlikte, büronun fiziksel konumu ve işleyişi açısından tamamen bağımsız olması önemlidir.

Türkiye için en uygun model olarak, görüşme odaları adliyeler içinde tasarlandığında fiziksel konumu ve işleyişi açısından "bağımsız bölüm" olmalıdır. Örneğin, büronun giriş-çıkış kapıları ayrı bir bölümde olmalı, geçiş koridorları, bekleme odaları, savcılık ve görüşme odaları; adliyede iş için buluna yetişkinlerin ulaşamayacağı biçimde oluşturulmalıdır. Çocuk savcılığı biriminde çalışan tüm meslek uzmanlarının, bu "bağımsız bölüm/yapı" konusunda eğitilmiş olmaları önemlidir.

1 Mağdur Çocuklara Yönelik Görüşme Odaları için İyi Uygulama Örnekleri ve Standartlar Uluslararası Danışman (Ursina Weidkuhn) Raporu.

Görüşme Odası görüşmenin yapıldığı oda (ifade alma odası), teknik oda (dinleme odası), bekleme odası olmak üzere en az üç odadan oluşmalıdır[2]. Görüşme odası için özel bir tuvalet bulunmalıdır. Bu mümkün olamayacaksa görüşme odasına en yakında bulunan personel tuvaleti çocuklar için de kullanılabilmelidir. Görüşme odasının girişine bekleme odası niteliğinde koridordan ayrılan bir giriş yapılmalıdır.

Teknik oda ve görüşme odasında, teknik ekipmanın kontrolü, görüşme rezervasyonlarının ayarlanmasından sorumlu adli görüşmeciler, adli görüşme odasının daimi personeli olmalıdır.

Her ne kadar uygulama planına ait bir konu olsa da hangi illerde görüşme odası yapılacağı konusuna ilişkin önerilerimiz şu şekildedir:

26 Nisan tarihli Proje Partnerleri toplantısında görüşme odası yapılacak adliyeleri, ilin nüfusu, adliyenin büyüklüğü, adliyede çocuk mahkemesinin olup olmaması, iş yükünün yoğunluğu, günde dinlenen çocuk sayısı esas alınarak oluşturulacak A,B,C gruplarına göre sınıflandırılması kararı alınmıştır. Bu üç grubun belirlenmesi için gereken verilerin adliyeler ve barolardan öğrenilmesi için gereken yazışmanın yapılmasına karar verilen toplantıda görüşme odalarının sayılarının bu gruplar için belirlenmesi uygun bulunmuştur. Örneğin iş yükü yoğun olan, çocuk mahkemesi bulunan Ankara ve İstanbul gibi büyük illerin adliyelerinin A grubunda değerlendirilmesi, en az 5 sayıda adli görüşme odasının yapılması, orta büyüklükte ve yoğunluktaki adliyelere B grubunda yer verip 2-4 arasında değişen ihtiyaca uygun sayıda adli görüşme odasının yapılması, en küçük illerin adliyelerinin ise C grubuna dahil edilerek sadece 1 görüşme odasının yapılması hususu toplantıda gündeme getirilerek kabul gören görüşlerden olmuştur.

Yazışmalara verilen yanıtlar 15 Mayıs tarihli toplantıda tarafımıza iletilmiştir. 122 adliyeden gelen yanıtların[3] ve yıllık istatistiklerin tablolaştırılması sonucunda aşağıdaki parametrelere ulaşılmıştır:

1. Adliyede bir günde dinlenen çocuk sayısı
2. Adliyede bir yılda yargılanan çocuk sayısı
3. Çocuk Mahkemelerinin bulunduğu Adliyeler
4. Ağır Ceza Merkezleri

Bu dört veriyi birleştirerek bir tablo oluşturduk ve adliyeleri A,B,C şeklinde grupladık.[4] Uygulama planını hazırlarken kolaylık arz etmesi açısından bu tabloya Çocuk İzlem Merkezlerinin bulunduğu illerin adliyelerini de ekledik. Özellikle mağdur çocuk sayısının tespit edilmesindeki güçlük nedeniyle ÇİM uygulama planında yapılan fizibilite çalışması sonucu oluşturulan ÇİM Hizmet Bölgeleri çıktısından yararlanmayı uygun bulduk. Böylece dikkate aldığımız adliyenin büyüklüğü, çocuk yargılamasındaki yo-

2 Personel rejimine ilişkin bölümde ayrıntılar belirtilmektedir.

3 Bu sayının içinde ağır ceza merkezi olmadığı halde yanıtlayan adliyeler de vardır.

4 Bakınız: Çocuklarla Adli Görüşme Fiziksel- Teknik-Usuli Standartlar, Ankara 6 Mayıs 2013 (revizyon tarihi 21 Mayıs 2013) raporu eki Tablo 1.

ğunluk gibi parametreler bize sanık ve tanık sıfatıyla dinlenen çocuk sayısı hakkında fikir verirken yine bu parametrelere ek olarak mağdur çocuk yoğunluğu konusunda ÇİM Hizmet bölgeleri ve illeri takip etmek mağdur sayısı hakkında tahmini bir tespite götürmektedir.

Bu verilere ek olarak adliyelerin verdikleri yanıtlarda yer alan fiziksel imkanlara ilişkin verileri ele alarak yukarıda parametrelerini açıkladığımız tabloyu 5 ayrı tablo haline getirdik. Bunu yapmaktaki amacımız politika koyucuya uygulama planı hazırlarken öncelikli yapılabilecek adliyeler konusunda fikir vermek idi. Öncelikli oda yapılabilecek adliyeler listesinin yer aldığı Tablo 2'yi adliyelerden gelen yer tahsisine ilişkin imkanları dikkate alarak hazırladık. Görüleceği üzere Tablo 2'de "uygun yer var mı" sorusuna olumlu yanıt veren adliyeleri grupladık. Tablo 3'de ise halihazırda yer olmadığını ama dönüştürülebilecek bir mekan bulunduğunu bildiren adliyeleri grupladık. Tablo 4'de ise uygun yer olmadığını dönüştürülebilecek yer de bulunmadığını belirten adliyeleri bir araya getirdik.[5] Tablo 5'de ise yanıt vermeyen adliyelerden çocuk mahkemesi ve ÇİM bulunan adliyelere yer vermeyi bu iki parametrenin önemine binaen uygun bulduk. Günde dinlenen çocuk sayısını çok az veya sıfır bildiren adliyeler ile bu soruya yanıt vermeyen adliyeleri tabloların en sonuna yerleştirdik. Bu altı tablonun politika belirleyicilere uygulama planı oluştururken ihtiyaç duyulan kategorileri vereceği kanaatindeyiz. Bu beş tablo ile yaptığımız çalışma, tarafımıza iletilen verileri kategorize ederek uygulama planı yapma konumunda olan üst düzey heyete bu konuda fikir vermek yani öneriler getirmekten ibarettir. Son olarak uygulama planı hazırlanırken proje partnerlerine ışık tutması açısından özellikle A ve B grubu gibi büyük adliyelerde yapılması düşünülen odalarda mağdur görüşmelerine öncelik verilmesi, uygulama oturdukça tanık ve sanık çocukları da önceleyen, kapsayan bir çalışma planı geliştirilmesi önerilir. Görüşme odasında daimi istihdamını önerdiğimiz uzmanlardan biri bu randevuları ayarlama ve mağdur çocuk ile sanık çocuğu karşılaştırmama, çocukla ilgili dosyasında yer alan bilgilerin görüşmeciye görüşme öncesinde ulaştırılmasını sağlama gibi görevleri yerine getirmesi öngörüldüğünden randevulardaki böylesi bir ayarlamanın odanın işler hale geldiği ilk zamanlarda kolaylık sağlayacağı kanaatindeyiz.

2) Görüşmenin Yapıldığı Odanın Boyutları, Konumuna İlişkin Standartlar

Çocuklarla görüşme yapılacak mekanlar olabildiğince "nötr" yerler olmalı ve adliye sistemi içinde yer alacaksa mutlak suretle çocuklara "adli sistem içinde olduklarını hissettirmeyecek" şekilde hazırlanmış olmalıdır.[6]

---

5 Bu gruptaki illerde adliye dışına, örneğin Denetimli Serbestlik Birimlerinin bulunduğu binalara odalarının yapılması düşünülebilir. Özellikle Bilgi İşlem birimi ile yapılan görüşmelerde teknik alt yapının adliye dışında bu odaların inşasına imkan verdiği, video konferans sisteminin donanımının adliye dışındaki merkezlerden görüntü ve sesin savcılıklara ve duruşma odalarına aktarılmasını sağladığı bilgisine ulaşılmıştır.

6 Handbook for Professionals and Policymakers on Justice in matters involving child victims and witnesses of crime.

Görüşme odalarının fiziksel yapısına ilişkin standartlar şöyle sıralanabilir:

- Odalar dar ve karanlık olmamalı, belirli bir boyutta olmalı, (25 metrekare önerilir) ayrıca aydınlık ve ferah olmalıdır.
- Soğuk veya rutubetli olmamalı fakat iyi havalandırılmalıdır.
- Sessiz bir yerde olmalı, gizlilik ilkesine imkân tanıyacak fiziksel nitelikte olmalı (örneğin ses yalıtımı yapılmış oda, ses geçirmez kapı vb.) ve rahatsız edilmemelidir. Odanın giriş kapısının dışında, içeride görüşme yapıldığını belirtecek bir sistem yer almalıdır.
- Oda sakin renklere (açık ve pastel) boyalı olmalıdır.
- Farklı yaş gruplarından (farklı gelişim aşamalarından) çocuklara yönelik rahatça zaman geçirebilecekleri şekilde donatılmalıdır (masa, sandalye, kanepe veya koltuk iki boyutta olmalıdır ve yumuşak halı olmalıdır).
- Bir çocuktan bilgi edinmek için faydalı olacak materyal ve ekipmanla dolu olmalıdır (kalem, kağıt, boyama kalemi oyuncak bebek vb.). Ancak çocuklara yönelik konulacak bu ekipmanın çocukların dikkatini dağıtacak kadar çok sayıda ve çeşitte olmaması gerektiğine dikkat edilmelidir.
- Sanığın erişiminin olmadığı bir bekleme odası bulunmalıdır. Bu bekleme odası çocuğun aktif bir şekilde zaman geçirebilmesine imkân tanıyacak bir şekilde donatılmış olmalıdır (oyuncak, kitap, kalem vs.).
- Görüşmenin video ve ses kaydını gerçekleştirmek üzere gerekli ekipman bulunmalıdır (detaylar için teknik ekipman bölümüne bkz.).[7]
- Odanın sadece çocukla adli görüşmeler yapmak için ayrılmış olması gerekmektedir.
- Savcı tarafından sanık ile yapılan ifade alma işleminde de kullanılıyorsa odanın bir kısmı bekleme salonu bir kısmı da ofis ortamına sahip olacak şekilde ikiye ayrılmalıdır. Sosyal çalışma görevlileri tarafından alınan ifadelerde bekleme salonu tasarımı uygundur.
- Sanığın farklı yerde tutulması, mağdur veya tanık çocukla karşılaştırılmaması gereklidir.
- Özellikle mağdur ile sanık mutlaka ayrı yerlerde tutulmalıdır. Eğer mümkünse, mağdur çocuğun kullandığı koridor ve bekleme salonunun sanık ile bağlantısı olmamalıdır.

7 Mağdur Çocuklara Yönelik Görüşme Odaları için İyi Uygulama Örnekleri ve Standartlar Uluslararası Danışman (Ursina Weidkuhn) Raporu.

3) Odanın Mobilya, Malzeme, Dekor, Mahremiyet, Havalandırma ve Atmosferine İlişkin Standartlar

- Odanın mobilyaları çocuklara adapte edilmeli, rahat şekilde oturma imkânı sağlanmalıdır.
- Mobilyalar biraz renkli olmalı fakat ilgiyi dağıtmaması için çok da parlak olmamalıdır.
- Ofis ortamından ziyade bekleme salonu gibi olmalıdır.
- Bir oyuncak ayı, oyuncak bebek, birkaç kağıt ve kalem çocuğu rahatlatmak ve hikayesini alabilmek için bulundurulmalıdır.
- Aynalı oda kullanımının uluslararası iyi örneklerde olumsuz yönleri tecrübe edilmesi nedeniyle terk edildiğinden önerilmez.[8]

Gerek görüşmenin yapıldığı odanın boyutları, konumu gerekse odanın mobilya, malzeme, dekor, mahremiyet, havalandırma ve atmosferine İlişkin standartların somutlaşabilmesi için iyi örnek olarak seçilip incelenmiş olan İsviçre örneğindeki odaların fotoğrafları rapora ek olarak sunulmuştur.

TEÇHİZAT VE TEKNİK DONANIM

1) Teknik Cihazlar ve Donanıma İlişkin Standartlar

- Görüşme odalarında kurulacak teknik cihaz ve donanımın SEGBİS sistemi ile uyumlu bir sistem olması gerekmektedir.
- Çocukların ifadelerinin ikinci kez alınarak, ikincil mağduriyetlerinin oluşmasını engellemek için, görüşmeler uygun teknik ekipmanla gerçekleştirilmelidir.
- Teknik donanımın belirlenmesinde en temel ilke, ifadenin alınması ve görüşme sürecinin sürdürülmesini mümkün olduğunca kolaylaştıran bir sistemin kurulması olmalıdır. Örneğin kamera kayıt sistemini ve mikrofonu çalıştırmak için tek bir düğmeye basmak yeterli olmalıdır.[9] Aynı zamanda SEGBİS sistemi ile uyumlu bir biçimde mahkeme salonlarından görüşme odalarına bağlantının da kolay ve basit bir biçimde olması sağlanmalıdır.

2) Teknik Oda / Video Bağlantılı Odaya İlişkin Standartlar

- Teknik cihazlar bu odada yer alır.
- Bu odanın, görüşme odasıyla yakın olması özellikle çocuğun ailesinin katılımcı olarak burada bulunması ve ihtiyaç halinde çocuğa destek sağlamaları açısından gerekli olduğu belirlenmiştir.

---

8 Mağdur Çocuklara Yönelik Görüşme Odaları için İyi Uygulama Örnekleri ve Standartlar Uluslararası Danışman Raporu.

9 Age.

- Teknik odanın görüşme odası ile telefon/ses bağlantısı bulunmalı ve uzman gözlemci, eşlik eden kişi, avukatlar, savcı ya da hâkim teknik odadaki kulaklık ile konuşmaları dinleyebilmeli ve ekranlardan da görüşmeyi takip edebilmeliler.

3) Kamera için Teknik Standartlar

- Odada iki kamera bulunmalı, bir kamera tüm odaya odaklanmışken, diğer kamera çocuğa odaklanmış olabilir.
- Kameralar odaların fark edilmeyen yerlerine kurulmalıdır (çocuk ve eşlik eden kişi kameralar ve kayıt ile ilgili olarak alıştırma sürecinin bir parçası şeklinde bilgilendirilmektedir), kameralar her açıyı görecek şekilde kurulmalıdır.
- Tercihen sabit bir yere kurulmalıdır, örneğin tavana ya da oluşturulacak yüksek bir platforma konumlandırılmalıdır.
- Kamera kadrajı, ifade alma sürecine katılan herkesin, çocuğun davranışlarını gözlemleyebilmesi için tüm odaya hakim olmalıdır.
- Çocuğa odaklanan kamera yakınlaştırma (zum) yapılabilmelidir.
- Kameraların teknik odaya ve mahkeme salonuna video bağlantısı bulunmalıdır. Böylelikle hakimin maddi gerçeğe ulaşma amacıyla çocuğun yeniden dinlenmesini önüne geçilmesinin mümkün olabileceği düşünülmektedir.

4) Mikrofona İlişkin Standartlar

- Teknik odada ve kulaklıklarla sesin anlaşılmasında herhangi bir sorun yaşanmaması için ses kalitesi dikkatlice kontrol edilmelidir.
- Mikrofonun masada bulunması önerilir ancak masada bulunuyorsa masa örtüsü gibi etmenlerin yan sesleri engelleyeceği göz ardı edilmemelidir.
- Kayıt sisteminin tutanaklar için önemli olduğundan sesin anlaşılır olduğundan emin olunmalıdır aksi takdirde ek bir kayıt cihazı kullanılmalıdır.

5) Cihazların Kullanımı ve Sorumluluk Dağılımına İlişkin Standartlar

- Kameraların kullanımı olabildiğince basit olmalı ve görüşmeciden başka bir kişi tarafından kullanılmalıdır (sürekli olarak hazırda yardım edebilecek birinin bulunması için kamera kullanımının birkaç ekip üyesine öğretilmelidir).
- Görüşmeyi yapacak kişilere teknik teçhizat hakkında temel bilgiler (açma kapama, ses kontrol etme, vs.) verilmelidir. Ancak herhangi bir sorun anında, teknik problemleri çözmesi için mümkünse bir teknik eleman bulundurulmalı ya da ekip içinde teknik konularda bilgili bir kişi bu işten sorumlu olmalıdır.

6) Malzemenin Bakımına ilişkin Standartlar

Malzemelerin rutin bakımları, bu konuda uzmanlaşmış bir teknik eleman ya da ekipte teknik konularda bilgili olan meslek uzmanı tarafından yapılmalıdır. Cihazın çalışmadığı durumlarda aranacak telefon numarasının hafta sonları, mesai dışı saatleri de kapsar nitelikte teknik teçhizat tedarikçisinden temin edilmesi oldukça önemlidir.

USULE İLİŞKİN STANDARTLAR

A. PERSONEL İSTİHDAMI

1) Adli Görüşmeci Mesleki Formasyonuna İlişkin Standartlar

Adli görüşme odalarında görev yapacak adli görüşmeciler, tercihen sosyal hizmet, psikoloji, psikolojik danışmanlık mezunu olup en az 3 yıllık mesleki deneyime sahip çocukla adli görüşme eğitimi almış kişiler arasından seçilmelidir.

Çocuk Koruma Kanunu'nda sosyal çalışma görevlisi olarak tanımlanan diğer mesleklerin (sosyoloji, çocuk gelişimi, öğretmenlik, aile ve tüketici bilimleri mezunları ve pedagog kadrosunda görevlendirilen alan dışı fakülte mezunları) adli görüşmeci olarak sürece dahil edilmesinin, uluslararası standartlara uygun olmadığı; kanıta dayalı ve çocuk yararına bir görüşme yapılması önünde bir engel olduğu düşünülmektedir. Söz konusu mesleklerin eğitim formasyonları değerlendirildiğinde, çocukla görüşme/mülakat teknikleri, aile ve çocuğun pisko-sosyal değerlendirilmesi gibi eğitimleri almadıkları bilinmektedir.

Adli görüşmeci tanımı olarak: "Çocukla adli görüşme yapan, bu işlem sırasında çocuğun gelişimini, psikolojik özelliklerini ve yaşadığı travmanın veya adli görüşmenin çocuktaki etkilerini dikkate alarak çocuğun adalet mekanizmasına dahil olması nedeniyle örselenmesini mümkün olan en üst düzeyde önleyebilme becerisine sahip kişidir." İfadesi mevzuat ve iç yazışmalarda kullanılmalıdır.[10]

2) Adli Görüşmecinin Niteliklerine İlişkin Standartlar

Görüşmeleri yürütecek meslek uzmanları şu niteliklere sahip olmalıdır:[11]

- Çocuğun anlayacağı bir dil kullanabilmelidir.
- Çocuğun yorulduğu ya da sıkıldığını işaret eden ipuçlarını yakalayabilmelidir.
- Basit sorular yöneltmeli ve bir kerede birden fazla soru sormamalıdır.
- Çocuğun soruları anladığından emin olmalıdır.
- Çocuk gelişimi hakkında temel düzeyde bilgi sahibi olmalıdır.
- Görüşme teknikleri hakkında bilgi sahibi olmalıdır.
- Çocuk hakları konusunda bilgi sahibi olmalıdır.
- Etkin dinleme becerisine sahip olmalıdır.
- Sakin ve destekleyici olmalıdır.
- İletişim ve görüşme becerilerine sahip olmalı ve farklı kesimlerden çocuklarla güven ilişkisi oluşturabilmelidir.

---

10 Adli görüşmeciye ilişkin bu tanımın adli görüşme odaları için kullanılması ÇİM mevzuat ve uygulaması ile de uyumlu olduğundan ayrıca önerilir.

11 Mağdur Çocuklara Yönelik Görüşme Odaları için İyi Uygulama Örnekleri ve Standartlar Uluslararası Danışman Raporu.

- Çocuğun davranışlarını etkileyen sosyal, psikolojik, tıbbi, ekonomik ve yasal etmenleri değerlendirebilmelidir.
- Etik çalışma duyarlılığı olmalıdır.
- Görüşme sırasında karşılaşılan güç anlarda problem çözme becerisine sahip olmalıdır.

B. PERSONEL REJİMİ

Adli Görüşme Odalarının Savcılık Çocuk Bürolarına bağlanması önemli ve gereklidir.

Adli görüşmeciler, Çocuk Savcılığı Bürosu yardımcı uzman kadrosunda görev yapmalıdır.

Adliyenin iş yükü ve günde dinlenen çocuk sayısı vs. gibi parametrelere göre adliyelerin A,B,C olmak üzere üç gruba ayrılması ve adli görüşme odası sayısı ve bu odalarda görev yapacak daimi personel sayısının bu üç gruba göre dağıtılması uygundur. [12] C grubunda yer alan küçük bir adliye için bir görüşme odası ve her odada en az iki adli görüşmecinin daimi-kadrolu istihdamı önerilir. B ve A gruplarında artan oda sayısı öngörüldüğünden tüm standartlar her odayı kapsayan şekilde önerilmektedir.

Teknik oda ve görüşme odasında, teknik ekipmanın kontrolü, görüşme rezervasyonlarının ayarlanmasından sorumlu olacak adli görüşmeciler, adli görüşme odasının daimi personeli olmalıdır.

Mahkeme yardımcı personeli olan uzmanların adli görüşmeci olarak nitelendirilebilmesi için aşağıda çerçevesi çizilen eğitimi alması gerekmektedir.

Mahkeme yardımcı personellerinden adli görüşmeci niteliğini haiz olanlar adli görüşme odasında çocukla görüşmeyi gerçekleştirir.

C. PERSONEL EĞİTİMİ

1) Kimlerin Adli Görüşme Eğitimi Alacağına İlişkin Standartlar

Psikologlar, sosyal çalışmacılar ve psikolojik danışmanlar adli görüşmeci sertifika programına katılmalıdır. Çocukla adli görüşmede görevli savcı, hakim, adli tıp doktoru ve polis memurları ise adli görüşmenin standartları ve adli görüşme süreci konusunda seminer ve eğitimlere katılmalıdır.

2) Eğitimin Hedeflerine İlişkin Standartlar

Eğitim süreci; tüm aktörlerin bu süreçte kendi rollerine vakıf olmalarını ve diğer aktörlerin sorumlulukları konusunda fikir sahibi olmalarını, birbirlerinin uzmanlıkları ve görevlerine saygı duymalarını sağlamayı hedeflemelidir.

---

12 Söz konusu tablolarda iller bu gruplara göre sınıflandırılmıştır. A,B,C gruplarına göre oda sayısının değişmesi, her odada ise iki görevlinin istihdamı önerilmektedir.

Sorumlulukların anlaşılır/açık olup olmadığını tespit etmek için, sürecin tüm aşama ve adımların sıralanması, hangi adımda kimin sorumlu olduğunun kontrol edilmesi ve/veya belirlenmesi ve daha sonra da hangi aşamada hangi aktörün kim ile işbirliği yapacağı hususlarının eğitimin hedefleir arasında olması önerilir.[13]

3) Eğitimin İçeriğine İlişkin Standartlar

Sadece adli görüşmecilere değil çocuk adalet sistemi profesyonellerine yönelik ifade alma teknikleri; ulusal ve uluslararası ilgili mevzuat, gelişim psikolojisi, şiddet mağdurlarının psiko-dinamikleri gibi konulara yoğunlaşan bir eğitim programının düzenlenmesi önerilir. Çocuk adalet sistemi içerisinde görev yapan aktörlere yönelik düzenlenecek eğitimin içeriğinde şu konulara yer verilmesi önerilir:

- Çocuk Koruma Kanunu, Ceza Kanunu, CMUK, ve ilgili kanunların yönetmeliklerindeki çocukla adli görüşmeyi ilgilendiren hükümler
- İnsan Hakları ve Çocuk Hakları normları (Çocuk Adalet sistemi için rehber ve tavsiye niteliğindeki metinler)
- Ceza hukuku ve ceza muhakemesinin ilkeleri
- Çocuk ve Aileyi Değerlendirme
- Gelişim psikolojisi ve kanıt psikolojisinin ilkeleri
- Fail stratejileri ve mağdur dinamikleri
- Mağdur çocuklara yardım etmeye yönelik özel tedbirler, mesleki müdahale teknikleri
- Çocukların fiziksel, ruhsal, cinsel gelişimi
- Görüşmenin kanıt olarak kabulü
- Rehberlik
- İfade alma teknikleri (çocukla görüşme teknikleri)
- Çocuk adalet sistemi profesyonelleri arasındaki işbirliği, profesyonellerin görev tanımı ve süreç içindeki rollerinin farkındalığı
- Özel gereksinimi olan çocuklarla görüşme
- Yaşa göre görüşme teknikleri
- İhmal, istismara mağduru çocuklar ve risk altında bulunan çocuklarla görüşme
- Zihinsel engeli bulunan çocuklarla görüşme
- Risk değerlendirme

13 Mağdur Çocuklara Yönelik Görüşme Odaları için İyi Uygulama Örnekleri ve Standartlar Uluslararası Danışman Raporu.

4) Eğitimin Zamanlaması ve Organizasyonuna İlişkin Standartlar

Eğitimin ilk bölümü, farklı meslek elemanlarının birlikte, disiplinler arası teorik bilgilerin sunulduğu bir yapı olmalıdır. Daha sonra meslek grupları ayrılarak, kendi meslekleri ne yönelik eğitime devam ederler.[14]

Eğitsel drama yöntemlerinin uygulandığı interaktif eğitimler önerilir. Teorik eğitimi olgu incelemesi- tartışması, yapılandırılmış örnek adli olgu değerlendirmeleri, psikodrama yöntemi kullanılarak yapılacak görüşmeler, akran değerlendirmeleri ve adli görüşme uygulamaları gibi interaktif ve uygulamalı eğitim yöntemlerinin izlemesi önemlidir. Kamera ile kayıt altına alınan tatbiki görüşme eğitimleri önemli bir yer tutmaktadır. Uygulayıcıların eğitimi için "gerçek" görüşme veya gözlem video kayıtları da kullanılmalıdır.

Ek olarak, her katılımcının kendi çalışma yerinde 2-3 adet canlı görüşme gerçekleştirmesi ve bizzat yürüttüğü bir görüşmenin en az bir analizine katılması sağlanmalıdır. Eğitim alanlar arasında küçük gruplar oluşturularak, koçluk/mentorluk yöntemi ile grup çalışmalarının yürütülmesi önerilir. Gruba bir meslek elemanı koç olarak atanmalı ve örnek olgular üzerinde çalışma yapılmalıdır.

Uygulamada karşılaşılan sorunların ve çözüm standartlarının tartışılması, bütün eğitim programı boyunca esas alınmalıdır.

Eğitmenlerin, alanda çalışan meslek uzmanlarından ve üniversitelerde çalışan akademisyenlerden oluşması önerilir. Yarı yapılandırılmış bir müfredat ile hem eğitimde bulunması gereken mutlak içerik aktarılır hem de eğitim alan grubun kendi dinamiğine göre bir program yaratılmasına imkan sağlanır. Eğitimin organizasyonunun Adalet Bakanlığı tarafından, bütçesinin ise Adalet Bakanlığı tarafından karşılanması önerilir.[15]

5) Sürekli Eğitim için Uzun Vadeli Standartlar

Adalet Bakanlığı'nda adli görüşmeci eğitim programı oluşturulması ve her yıl hakim savcı stajı gibi sürekli eğitim verilmesi gereklidir. İki yarıyıl veya bir yarıyıla yayılan bir eğitim programı uygulanmalıdır. Bu eğitim sonucunda sertifika alan sosyal çalışma görevlileri, adli görüşmeci olarak Adalet Bakanlığınca görüşme odalarında görev yapmak üzere atanmalıdır. Sertifikanın geçerlilik süresi periyodik hizmet içi eğitimlerle desteklenmelidir.

6) Eğitimin Değerlendirmesine İlişkin Standartlar

Eğitimlerin sonunda geri dönüşler ve düzenli değerlendirmeler yapılmalıdır. Her eğitim grubuna uygulanacak standart değerlendirme formları oluşturulmalı ve değerlendirmeler bir sonraki eğitim uygulaması ve müfredatını revize ederken dikkate alınmalı-

14 İsviçre Çalışma Ziyareti Raporu.

15 İsviçre Çalışma Ziyareti Raporu.

dır. Görüşme odalarında 3 yıl görev süresini dolduran adli görüşmecilere uygulanacak standart değerlendirme formları hazırlanmalı ve bu değerlendirme sonuçları eğitimin yeniden planlanmasında dikkate alınmalıdır.

D. GÖRÜŞMELERİN NASIL YAPILACAĞI

Bilimsel araştırmalar, çocukların soruşturma ve kovuşturma süreçlerini anlamadıklarında, kendileriyle ilgili durumun ciddiyetini de kavrayamadıklarını ortaya koymaktadır. Kanunla ihtilaf durumlarını anlayamayan çocukların, ifade alma sürecinde yeterince bilgi verecek düzeyde konuşmadığı, gerçek bilgileri elde etmenin daha zor olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda tüm süreç hakkında kendilerine bilgi sağlanmadığı ve çocuk dostu bir anlayış içinde kendilerine yaklaşılmadığı takdirde, çocukların hem süreçlerden korktuğu ve rahatsız olduğu hem de doğru bilgiyi sağlamadığı görülmektedir.[16]

1) Hazırlık Aşamasına İlişkin Standartlar

- Ön hazırlığı görüşme odasının daimi personeli olan adli görüşmeciler yapmalıdır.
- Adli görüşmeciler aşağıdaki kontrol listesini uygulayarak çocuğu görüşmeye hazırlamalıdır.
- Adli görüşmeci çocuğun görüşmeye uygun psikolojide olup olmadığını değerlendirmeli, çocuğun görüşmeye engel bir psikolojide olduğunu düşündüğü durumlarda destek sağlanması için girişimde bulunmalıdır.
- Adli görüşmeci görüşmenin yaklaşık süresi, amacı ve kayıt altına alınacağı gibi hususlar hakkında çocuğa bilgi vermelidir.
- Adli görüşmeci görüşmenin katılımcılar tarafından gözlenebileceği ve katılımcıların rolleri hakkında görüşmeden önce çocuğa bilgi vermelidir.
- Adli görüşmecinin aileyi bilgilendirme rolü bulunmalı, çocuğa ne olduğu, ne olacağı konusunda aileye doğru bilgilendirme yapılmalıdır. Bu bilgilendirme, çocuğa uygun tamamlayıcı ve tedavi edici/iyileştirici bir müdahale planı hazırlanmasını sağlayacaktır.
- Çocuğu görüşmeye görüşme odası daimi personeli olan adli görüşmeci çağırmalıdır.

2) Çocukla Adli Görüşme İlke ve Standartları

İlkeler

- Yaşa / gelişim dönemine uygun, engelleyici etmenlerin olmadığı görüşme ortamları yaratmak.
- Görüşmenin amacı, çocuğun rolü ve meslek uzmanlarının rolleri hakkında çocuk dostu bir açıklama sağlamak.

16 Ursula KILKELLY (2010). Listening To Children About Justice : Report Of The Council Of Europe Consultation With Children On Child-Friendly Justice.

- Çocukların algılarının ve düşüncelerinin keşfedilebileceği nesnel ve yargılayıcı olmayan bir atmosfer yaratmak.
- Çocuğa baskı uygulamadan, onu dinlemeye hazır olduğunuzu hissettirmek.
- Çocuğu etkilemeye çalışmadan, onunla uyum içinde bir ilişki kurduğunu hissettirmek.
- Destekleyici, tehditkar olmaktan uzak, kabullenici bir atmosfer yaratmak.
- Görüşmenin amaçlarıyla, çocuğun gelişim düzeyi arasındaki uyumu yakalamak. Çocukların anlayabileceği kapsam ve usullerde dil kullanmak.
- İletişimin temel kurallarını dikkate alarak, çocukların konuşmalarını sağlayıcı teknikler kullanmak (öyküleme gibi).
- Çocukla doğrudan "suç davranışına" odaklanan bir konuşma yerine daha geniş bir konu yelpazesinden görüşmeyi yürütmek.
- Genel, açık uçlu, yönlendirici olmayan sorular ve ifadeler kullanarak çocukların çoklu cevaplar vermesi ve kendi cevaplarını analiz etmesini sağlamak.
- Yönlendirici teknik kullanmaktan kaçınmak (örneğin taraflı konuşmak, çocuk üzerinde akran baskısı yaratmak, kalıp yargılara dayalı konuşmak, görüşmecinin kendi hedeflerini sürekli pekiştirmesi vb).[17]

Standartlar

Bu ilkeler ışığında başarılı bir adli görüşmenin standartları şu şekildedir:[18]

- Çocuğa uygun bir pozisyonda, 90 derecelik açıyla oturulmalıdır.
- Adli görüşmeci çocuğa kendisini tanıtmalı, görevini açıklamalı ve çocukla görüşmenin temel amacını paylaşmalıdır (Örneğin; "Ben bu çocuk merkezinde senin gibi pek çok çocukla görüştüm. Bugün benim işim, seni biraz daha yakından tanımak ve senin yaşamını anlamaya çalışmak" gibi).
- Görüşmenin kayıt altına alınacağı konusunda bilgi verilmelidir.
- Kaydın kimler tarafından izlendiği ve izleneceği bilgisi çocukla paylaşılmalıdır.
- Görüşmenin nasıl gerçekleşeceği ve yapısının ne olduğu konusunda çocuğa bilgi verilmelidir.
- Dostça ve destekleyici bir konuşma yöntemi kullanılmalıdır.
- Göz kontağı kurulmalı ancak çocuğu rahatsız edici düzeyde olmamalıdır.
- Yavaş konuşulmalı, kısa cümleler kurulmalı ve cümleler arasında durularak çocuğun anlaması için zaman sağlanmalıdır.
- Çeşitli kelime ve ünlemler kullanarak, çocuğun anlattıklarına dikkat verildiği vurgulanmalıdır.

---

17 Karen Saywitz, Lorinda B. Camparo, Anna Romanoffz (2010). Interviewing Children in Custody Cases: Implications of Research and Policy for Practice, Behavioral Sciences and the Law, 28: 542-562.

18 Juvenile Regional Services Job Description: Social Worker.

- Görüşme boyunca ara ara anlattıklarından dolayı çocuğa teşekkür edilmelidir.
- Çocuğun konuşması hiçbir suretle kesilmemeli, çocuk ilgisiz şeyler anlatıyorsa konuşmasını bitirmesi sakin biçimde beklenmeli ve daha sonra ilgili soru yeniden yönlendirilmelidir.
- Çocuğun anlattığı her bir noktayı ayrı ayrı doğru anlayıp anlamadığı çocuğa yönelterek teyit edilmelidir.
- Görüşmeyi bitirirken, görüşmenin temel noktalarının yeniden vurgulanmalıdır.
- Bu hatırlatmalardan sonra çocuk aklına gelen yeni bilgileri paylaşması için teşvik edilmelidir.
- Çocuğun herhangi bir sorusu olup olmadığı sorulmalıdır.
- Görüşme mutlaka çocuğa teşekkürle bitirilmelidir.
- Görüşmeyi sonlandırmadan normal bir konuya (çocuğun hobileri, sevdiği etkinlikler vb.) dönüş yaparak görüşme atmosferi olumluya çevrilmelidir.
- Çocukla görüşmenin sonucuna bağlı olarak çocuk ve velisinin bir araya getirilmesi özel bir dikkat gerektirir. Aile ile yapılan görüşme sonucunda çocuğun aile ile karşılaşmadan önce ailenin çocukla görüşmeye hazırlanması (ailenin rahatlaması, sakinleşmesi, çocuğa yönelik tepkilerinin değerlendirilmesi) sağlanmalıdır.

3) Görüşmenin Kim/Kimler Tarafından Gerçekleştirileceğine ve Katılımcıların Rol ve Sorumluluk Dağılımına İlişkin Standartlar

- Çocuğun beyanı (adli görüşme); adli görüşmeci tarafından, sadece bu iş için tanzim edilmiş bir odada, ses ve görüntü kaydı yapılarak alınmalıdır.
- Çocuktan ifade alındığı sırada; Cumhuriyet Savcısı, kolluk kuvveti, sosyal çalışma görevlisi, çocuğun avukatı, adli tıp uzmanı / çocuk psikiyatristi, çocuğun ailesi/yasal temsilcisi, sanığın avukatının görüşmenin yapıldığı oda ile bağlantılı arka tarafındaki teknik odada bulunabilmeli ve ifadeyi izleyebilmelidir.
- Ek sorular sormak gerektiğinde adli görüşme yapan personel kulaklıkla haberdar edilerek çocuktan tüm kurumlar için gereken bilginin alınması sağlanmalıdır.
- Çocuk savcılıklarında sosyal çalışma görevlilerinin mağdur ve suça sürüklenen çocukları desteklemeleri ve koruyucu/destekleyici tedbirlerin uygulanmasında görev almaları, çocuğa sunulacak hizmet modelini belirlemeleri gereklidir.
- Avukatlar da görüşmelerde yer alabilir. İfade alma sürecinde sanık çocuklara ek sorular sorabilir. Mağdur çocuklarla yapılacak görüşmelerde, görüşmeci ve çocuk dışında görüşme odasında meslek uzmanı olmamalıdır. Avukatlar teknik odada oturup, tüm görüşmeyi izleyebilir ve görüşme sonunda teknik imkanlarla görüşme odasındaki çocuğa sorular sorabilir.

- Adli tıp doktoru, psikologlar, sosyal çalışmacılar ve psikiyatristler adli görüşmeciye çocuğa yöneltilmek üzere soru yöneltebilmelidir.
- Katılımcılar (video konferans sistemi ile izleyenler de dahil) adli görüşmeciye soru yöneltebilmelidir.
- Katılımcıların görüşmenin çocuk yararına akışını ve gizliliğini koruma konusunda sorumlulukları, görüşme odalarına ilişkin işleyişi düzenleyen iç yazışmalarda ve teknik odada/dinleme odasında duvara asılacak görüşme odası rehberinde hatırlatılmalıdır.
- Görüşmeci dışında meslek elemanları teknik oda / dinleme odasında bulunmamalıdır.

4) Görüşmenin Kaydedilmesi ve Kişisel Verilerin Saklanmasına İlişkin Yükümlülükler Konusunda Standartlar

- Görüşme video ve ses kayıt sistemi ile kaydedilmelidir.
- Görüşme boyunca tüm odaya hakim olan kameranın geniş açıyla, çocuğa odaklanan bir kameranın ise daha dar bir açıyla görüntüleri kayıt altına alması sağlanmalıdır.
- Görüşme ve çocuğun beyanları ile teknik odadan yöneltilen soru ve cevaplar ses kayıt sistemiyle kayıt altına alınmalıdır.
- SEGBİS Yönetmeliği uyarınca çocuklarla görüşme odalarında yapılan tüm görüşmelerin kayıt altına alınmasının zorunlu olması nedeniyle her görüşme kaydedilmeli ve UYAP bünyesinde saklanmalıdır.

5) Kayıtların Hukuki Geçerliliğine İlişkin Standartlar

- Adli görüşmecilerin UYAP erişim ve onay yetkilerinin tanımlanmalıdır.
- Görüşmeye ilişkin kayıt UYAP bünyesinde sisteme giriş yetkileri tanımlanmış, görüşmeyi gerçekleştiren adli görüşmeci ve soruşturmayı yöneten savcı veya kovuşturmayı yöneten hakim tarafından onaylanmalı/elektronik imzalanmalı olmalıdır.
- Görüşme odasındaki görüntü ve ses kayıtlarının, hukuken "ifade alma" statüsünde geçerli olması ve hakim savcılar tarafından tereddütsüz uygulanabilmesi için, "Öneriler ve Tavsiyeler" başlıklı raporun "Mevzuata İlişkin Öneriler" başlığı altında yer verilen şüpheleri bertaraf etmeye yönelik mevzuat değişikliği yapılmalıdır.
- Zorunlu haller doğmadıkça çocuğun görüşme kayıtları incelenerek yargılamaya devam edilmesinin ve tekrar ifadesinin alınmamasının Yargıtay kararlarında da desteklenmesi için gereken tanıtım ve görüşmelerin yapılmalıdır.
- İkinci kez ifadesinin alınması zorunluluğu doğduğu takdirde, çocuğun beyanı (adli görüşme); adli görüşmeci tarafından yukarıda detayları aktarılan ilk görüşme usulüne riayet ederek alınmalıdır.

6) Görüşmenin Sonlanmasını İzleyen Sürece İlişkin Standartlar

- Adli görüşmecinin çocuğa ve aileye çıkışa kadar refakat etmelidir.
- Sahip olduğu risklerin durumuna göre çocuğun psikiyatrik değerlendirme ya da sosyal hizmet müdahalesi için adli görüşmeci çocuğu gerekli kurumlara yönlendirmelidir.
- Adli görüşmeci gerek duyduğu durumlarda çocuğa uygun tamamlayıcı ve tedavi edici/iyileştirici bir müdahale planı hazırlanması yönündeki önerisini Çocuk Savcılığına sunmalıdır.
- Adli görüşmeci çocuğun durumunun değerlendirilmesi, (mümkünse) aile ile birlikte çözüm üretilmesi (müdahale planı hazırlanması), çocuk için sosyal inceleme raporu hazırlanması ile gerektiğinde acil tedbir alınması talebinde bulunabilmelidir.

EKLER

EK-I

ABD SAVUNU MERKEZLERİNİN ÇOCUK ODAKLI KURULUŞ STANDARTLARI

ÇOCUK ODAKLI KURULUŞ

Çocuk savunu merkezleri, adli tıp görüşmelerinin gerçekleştirilebileceği; çocuklar ve ailelerine merkez dahilindeki diğer hizmetlerinin sağlanabileceği güvenli, konforlu ve tarafsız bir ortam sunmak için ayrılmış çocuk odaklı bir mekana ihtiyaç duymaktadır. Her merkez birbirinden farklı olsa da aşağıda verilen kriterler, oluşturulacak ortamda çocuklar ve ailerinin kendilerini fiziksel ve psikolojik olarak güvende ve rahat hissetmelerini sağlayacak bazı belli başlı yöntemleri tanımlamaktadır. Bunlar; görüşmenin yapılacağı mekana gidilmesini, o ortamın çocuk güvenlik standartlarına uygun olduğunun teyit edilmesini, çocuk savunu merkezine şüpheli kimselerin alınmamasını, aileler ve çocuklara bu kuruluş çatısı altında yeterli gözetimin sağlanmasını ve hizmet verilen faydalacıların çeşitliliğini yansıtan bir ortam oluşturulmasını kapsamaktadır.

Çocuk savunu merkezlerinin inşası, plan ve dekorasyonu için tek bir standart yoktur. Çocuk savunu merkezleri yeterli büyüklükte inşa edilmeli ve genel olarak kabul görmüş güvenlik, ulaşılabilirlik ilkelerine, yangın yönetmeliğine vs. uygun olmalıdır. Binanın sonradan genişletilme durumu ve olası ek bina ihtiyacı göz önüne alınmalıdır, çünkü karşılaşılan vaka sayısı arttıkça, ek program bileşenlerine de ihtiyaç duyulmaktadır. Çok disiplinli (farklı disiplin alanlarından) ekip üyelerine, ailelerle yapılacak görüşmelerin ve gerekli bilgi alışverişinin yanı sıra takımdaki görevlerini de yerine getirebilmelerine imkan verecek çalışma alanı ve ekipmanları sağlamaya özen gösterilmelidir.

Faydalanıcılara sağlanan hizmet alanlarının plan ve dekorasyonuna önem verilmelidir. Çocuk savunu merkezlerinin dış görünüşü, çocuk ve ailelelerin endişelerini azaltarak, onlarda güven uyandırarak ve bu müdahale sisteminde rahat etmelerini sağlayarak onların bu sürece katılımını teşvik edebilmektedir. Çocuk savunu merkezi plan, dekorasyon ve materyalleri ile birlikte, görüşme yapılacak çocuklar ve aileleri için samimi ve çocuk odaklı bir merkez olduğu mesajını vermelidir.

KRİTERLER

Temel Bileşenler

A. Çocuk Savunu Merkezi, belli bir amaç için tahsis edilen, sınırları belirli, amacına uygun bir mekan ya da mevcut bir bina içerisinde bir alandır.

Çocuk savunu merkezleri adli tıp görüşmelerinin gerçekleştirilebileceği ve çocuklar ve ailelerine çocuk savunu merkezi dahilindeki diğer hizmetlerinin sağlanabileceği

güvenli, konforlu ve tarafsız bir ortam sunmak için hazırlanmış ayrı bir çocuk odaklı mekan görevi gören belirli bir konuma sahiptir. Çocuk savunu merkezi binaları, tadil edilmiş küçük evlerden, iş hanında bulunan yenilenmiş bir ek binaya ya da sağlık ocaklarından yeni inşa edilen binalarına kadar değişkenlik göstermektedir.

B. Çocuk savunu merkezlerinde mağdurlar ve şüphelilerin ayrı tutulmasını öngören yazılı ilke ve prosedürler bulunmaktadır. Çocuk savunu merkezi, çocuk faydalanıcılar için fiziksel ve psikolojik olarak güvenli bir ortam olup şüphelilerin ve çocukların ayrı tutulmasını sağlamaktadır. Soruşturma sürecinde, görüşme yapılırken şüphelinin çocuğun yanında oturması ya da bekleme salonunda bulunması halinde çocuğun istismar vakasını özgür bir biçimde ifade edemeyeceği aşikardır. Çocuklar ve şüpheli sanıkların ayrı tutulması, birbiri ile ilişkili olmayan vakalarda dahi uygulanmalıdır. Eğer çocuk savunu merkezi sanıklara yönelik hizmet sunan bir şube ile aynı mekanda bulunuyorsa, mekanın şartları çocuk ve ailesini şüpheli kimselerden ayrı tutmaya imkan tanımalıdır. Merkezde, soruşturma süreci boyunca mağdur ve şüphelilerin ayrı tutulmasına yönelik yazılı ilke ve prosedürler bulunmaktadır. Ayrıca, cinsel isteği uyanmış çocuklarahizmet veren çocuk savunu merkezleri, merkezi ziyaret eden tüm çocukların fiziksel ve psikolojik güvenliğini sağlamaya yönelik bazı ilkeler geliştirmelidir.

C. Çocuk savunu merkezleri, sundukları faaliyetlerin fiziksel olarak erişilebilirliğini kolaylaştırmak için uygun konaklama imkanları sağlamaktadır. Tüm merkezlerin geleneksel ya da modern standartlardaki binalarda faaliyet göstermemesi sebebiyle, bu merkezlerinin sundukları faaliyetlerin fiziksel olarak erişilebilirliği için uygun konaklama imkanları sağlamaları gerekmektedir. Savunu merkezlerinde yapısal olarak değişiklik yapılamadığı durumlarda, alternatif mekanlarda eşdeğer hizmetler sunulmasına yönelik düzenlemeler yapılabilmektedir. Erişilebilirlik konusunda Engelli Amerikalılar Yasası ve/veya yasalarda bulunan hükümlerden yararlanılabilmektedir.

D. Bu merkezler, görüşmelerin çok disiplinli ekip üyeleri tarafından canlı olarak gözlem yapabilmesine imkan sağlamaktadır.

Çoklu görüşmelerin ve/veya birden fazla görüşmecinin ortamda çocuk için stress yaratması sebebiyle, görüşmeler, kayıt edilsin ya da edilmesin, ayrı bir görüşme ihtiyacı doğurmamak ya da bu ihtiyacı azaltmak için çok disiplinli ekip üyeleri tarafından ayrı bir odadan canlı olarak gözlenebilmelidir. Ayrıca çok disiplinli ekip üyelerinin girdi ve geri bildirim sağlamayabilmeleri için, canlı görüşme sırasında görüşmeci ile iletişim kurabilmelerine de imkan tanınmalıdır.

Sınıflandırılmış Kriterler

E. Çocuk savunu merkezleri fiziksel açıdan güvenli olacak ve çocukları herhangi bir riske karşı koruyacak şekilde yürütülmelidir. Merkezin çocuklar için fiziksel açıdan güvenli olması çocuk merkezli ortamların hazırlanmasında esas teşkil etmektedir. Ancak merkezlerin farklı yaş gruplarından ve farklı gelişim aşamlarındaki çocuklara ev sahipliği yaptığı durumlarda bazı sıkıntılar meydana gelebilmektedir. Merkezde bulunan

materyal, ekipman ve mobilyalar bunu göz önünde bulundurarak seçilmelidir. Çocukların bulunabileceği her alan adeta "çocuklar için güvenli" etiketi taşımalı ve bebek ve küçük çocuklar için en güvenli şekilde temizlenmelidir. Ayrıca merkezde bulunan tüm oyuncak ve materyaller de düzenli olarak sterilize edilmelidir.

F. Çocuklar ve aileleri merkezdeki personel, gönüllü çalışanlar ve/veya çok disiplinli ekip üyeleri tarafından gözlenmekte ve denetlenmektedir. Onlara fiziksel ve psikolojik açıdan güvenli bir ortam sunabilmek için merkez personeli ya da çok disiplinli ekip üyelerinin gözlem ve denetimi altında tutulmalı ve daima onların görüş ve duyuş mesafesinde kalmaları sağlanmalıdır. Bazı çocuk savunu merkezlerinde, bekleme salonları resepsiyondan görülebilecek şekilde planlanmaktadırlar. Diğer merkezlerde ise merkezin açık olduğu tüm zamanlarda bekleme odasında çocukları denetleyecek gönüllüler bulunmaktadır.

G. Çocuk savunu merkezlerinde, karşılaştıkları ilgili vakalar hakkında danışmak, tartışmak ya da görüşme yapmak üzere hizmet bekleyen kimseler için ayrılmış özel alanlar bulunmaktadır. Mahremiyet ve faydalanıcıların özel hayatına saygı çocuk savunu merkezlerinin en temel kaygısıdır. Grup üyelerinin ya da merkez personelinin, kendileri ile paylaşılan vakaları başka ziyaretçiler ya da olay ile doğrudan ilgili olmayan kimseler tarafından duyulabilecek bir ortamda tartışmaları kabul edilebilir bir durum değildir. Bu sebeple, aile bireylerinin karşılaştıkları vakaya ilişkin hususları özel olarak tartışabilmeleri için özel görüşme odaları mevcut olmalıdır. Ayrıca bu odaların sadece fiziksel olarak diğer odalardan ayrı olması değil konuşmaların duyulmasını önlemek üzere odalarda ses yalıtımının da yapılmış olması gerekmektedir. Bazı merkezler binanın inşası sırasında ya da yenileme çalışmalarında duvarlarına ses yalıtımı yaptırmaktadır. Diğerleri ise ses geçisini engellemek için odalara ses sistemleri yerleştirmekte ya da "beyaz gürültü" makineleri taktırmaktadırlar.

H. Savunu Merkezlerinin konumu faydalanıcılar ve çok disiplinli ekip üyeleri için elverişli ve kolay erişebilir olmalıdır. Bu sebeple bir merkezin konumu belirlenirken o konumun faydalanıcılar ve çeşitli uzmanlık alanlarından paydaş ekipler tarafından erişebilirliği değerlendirilmelidir. Ulaşım imkanları, mesafeleri, araç park etme imkanı ve toplu taşıma araçları ile ulaşım konusu, merkezin bulunduğu çevrenin farklı kültürler ve sosyoekonomik geçmişlere sahip olan faydalanıcılara karşı ne ölçüde hoşgörülü olduğu da değerlendirilmelidir. Ayrıca faaliyet izleme toplantıları, doktor rendevuları ya da terapi hizmetleri gibi devamlı hizmetler için merkeze tekrar gelecek olan faydalanıcılar da planlama yapılırken göz önünde bulundurulmalıdır.

EK-II

TABLOLAR

TABLO-1

MAHKEME ADI	Mevcut Oda Durumu Var / Yok	Bulunduğu Kat	Kaç m^2	Dinlenilen Çocuk Sayısı	Çocuk Mahkemesi Sayısı	ÇİM Bölgesi	2012 Yargılanan Çocuk	Grup
İZMİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN + 1. KAT	2*9,25 + 2*9	160	2ACM +5 ÇM	1 ÇİM	17776	A
ANTALYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	4.KAT	25 + 7	10 – 20	2 ÇM	1ÇİM	8503	B
BALIKESİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	16	23	1ÇM		5311	C
BURSA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	3.KAT	21	80	4ÇM	1 ÇİM	9515	B
İST. ANADOLU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			60	1ACM+ 6ÇM	3 ÇİM	15042	A
İST. CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		2 ODA	65	4ACM+ 13ÇM	3 ÇİM	37913	A
KONYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	22	35	3ÇM	1ÇİM	9748	B
MERSİN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	9.KAT	24	15 – 20	2ÇM	1ÇİM+	8190	B
AMASYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	23	5			1200	C
AYDIN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	34	10 – 12	1ÇM		4716	C
DENİZLİ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	13	10 – 15	1ÇM	1ÇİM+	3951	C
ÇANKIRI CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	15 – 25	1			586	C
DÜZCE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	19				1685	C
EDİRNE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	23	5 – 10	1ÇM		1462	C
ELAZIĞ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	19.80 ve 22	5	1ÇM	1ÇİM	1916	C
ERMENEK CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15 – 25				126	
ESKİPAZAR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		15 – 25	3 – 4				
ESKİŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	22	15	1ÇM	1ÇİM+	4351	C
GİRESUN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	12	2			965	C
HATAY CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	25	5 – 6			2518	C
İSKENDERUN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	25	6 – 7			1621	C
K.MARAŞ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	42	6 – 7			3590	C
OSMANİYE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	25	4 – 5			2424	C

SİNCAN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	23	8	1ÇM		1670	C
SUNGURLU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	15	3			506	C
KASTAMONU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	23	0			849	C
ADANA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	5.KAT	17	154	3 ÇM	1 ÇİM	12934	A
AKSARAY CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	3.KAT	20	10 – 20			1572	C
ERZURUM CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	30	15 – 20	1ÇM	1ÇİM	2654	C
İNEGÖL CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15 – 25	3 – 10				
KAYSERİ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			15	1ÇM	1ÇİM	4001	C
KIRIKKALE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	2 ODA	10 – 15			1070	C
ANKARA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			15-20	1ACM+3 ÇM	2ÇİM	9104	A
KOCAELİ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	3.KAT	2* 6.50	8	1ÇM	1ÇİM+	5710	B
MALATYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	6.KAT		7	1ÇM		1710	C
NAZİLLİ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN + 1.KAT + 2.KAT		10			1192	C
ORDU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15	10 – 12			1165	C
SAKARYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	36	5 – 10	1ÇM		2474	C
SAMSUN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	28 ve 44	30	1ÇM	1ÇİM	5305	B
ŞANLIURFA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15 – 25	7 – 10	1ÇM	1ÇİM+	5693	B
AĞRI CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	35	3 – 4			2531	C
AFYON CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15 – 25	1 – 2			2697	C
BİTLİS CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	15	6			2121	C
BAYBURT CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	12,85	2			325	
BERGAMA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	15 – 25	2			1055	C
BEYPAZARI CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	30	1				
BAFRA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT		2 – 3			697	C
BOYABAT CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	17.50	1 – 2			184	
BURHANİYE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	20	1			1766	C
ÇANAKKALE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15	3 – 4			1898	C
ÇERKEŞ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT		1 – 3				
DOĞUBEYAZIT CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	33	1 – 2			971	C
ELBİSTAN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15 – 25	7			1062	C

ERCİŞ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK			3-4 çocuk			1146	C
ERZİNCAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK			4			684	C
GAZİOSMANPAŞA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK			20				
GÜMÜŞHANE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	ZEMİN			1		305	C
İZNİK CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	15	3				
KAMAN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	27	2				
KARABÜK CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			1			610	C
KARAMAN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	5,4	3			1573	C
KARS CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			2			1529	C
KIZILCAHAMAM CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	8	1				
KİLİS CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	22	1 – 2			739	C
KIRŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			3 – 4			523	C
KÜTAHYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15.75	6 – 8			997	C
NEVŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	18-20-24	2 – 3			948	C
ÖDEMİŞ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	10	2			952	C
RİZE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	28	4			945	C
SAFRANBOLU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT		2				
SEYDİŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	14	2			562	C
SİLİFKE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	25	2			1221	C
SİVAS CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	15 – 25	5	1ÇM	1ÇİM+	2322	C
SUNGURLU CUMH. B.SAVCILIĞI		ZEMİN	15	3			506	C
ŞEBİNKARAHİSAR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15 – 25	1			198	
TERME CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			1 – 2				
TARSUS CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		22	4 – 5			1884	C
TOKAT CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	3*15	3 – 4			1834	C
TRABZON CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	31	2	1ÇM	1ÇİM+	1462	C
ÜNYE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	3.KAT	10	2 – 3			966	C
VEZİRKÖPRÜ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		20	1			385	

YALOVA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	17	3			870	C
YOZGAT CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT		3			1399	C
ZİLE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	16	1 – 2			532	C
ARDAHAN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			0			463	C
ARTVİN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15.90	0			318	C
BOLVADİN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		36	0			620	C
ISPARTA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	14.88 ve 7.66	0			1945	C
KOZAN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		28				795	C
M.KEMALPAŞA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR							
MUĞLA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	30				3114	C
BATMAN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	12		1ÇM		2242	C
ALAŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		10,5				818	C
AKHİSAR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	2 ODA				2382	C
TEKİRDAĞ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	20	3	1ÇM		3612	C
ADIYAMAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		0		1097		C
AKŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		3 – 4		498		C
ALANYA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK				954		C
BARTIN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		3		449		C
BURDUR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		2 – 3		648		C
ÇORUM CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		22		1507		C
GEBZE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		7		1893		C
GEMLİK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		1				
HAKKARİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			1ÇM	1399		C
HATAY CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		HAFTALIK 2		2518		C
İNEBOLU CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		2		185		
KARACABEY CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		1				
KAZAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		1				
KIRKLARELİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		10		1462		C
MARDİN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		1	1ÇM	2916		C
MİDYAT CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		10 – 15		846		C

MUDANYA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		10 – 15				
NİĞDE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		15		1310		C
OLTU CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		7 – 8		225		C
SİNOP CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		20		368		C
ŞIRNAK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		1	1ÇM	2612		C
TİREBOLU CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK						
TUNCELİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		0		267		C
UŞAK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		3 – 15		1968		C
VAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		7	1ÇM	3809	1ÇİM+	C
YENİCE/KARABÜK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK						
ZONGULDAK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK		3		1504		C
GAZİANTEP	yanıt yok	yanıt yok	yanıt yok	3ÇM	1 ÇİM	6829	B	6829
DİYARBAKIR	yanıt yok	yanıt yok	yanıt yok	1ACM+3ÇM	1 ÇİM	6922	B	6922

TABLO-2

MAHKEME ADI	Mevcut Oda Durumu Var / Yok	Bulunduğu Kat	Kaç m^2	Dinlenilen Çocuk Sayısı	Çocuk Mahkemesi Sayısı	ÇİM Bölgesi	2012 Yargılanan Çocuk	Grup
İZMİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN + 1.KAT	2*9,25 + 2*9	160	2ACM+5ÇM	1 ÇİM	17776	A
ANTALYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	4.KAT	25 + 7	10 – 20	2 ÇM	1ÇİM	8503	B
BALIKESİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	16	23	1ÇM		5311	C
BURSA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	3.KAT	21	80	4ÇM	1 ÇİM	9515	B
İST. ANADOLU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR			60	1ACM+6ÇM	3 ÇİM	15042	A
İSTANBUL CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		2 ODA	65	4ACM+13ÇM	3 ÇİM	37913	A
KONYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	22	35	3ÇM	1ÇİM	9748	B
MERSİN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	9.KAT	24	15 – 20	2ÇM	1ÇİM+	8190	B
AMASYA CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	23	5			1200	C
AYDIN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	34	10 – 12	1ÇM		4716	C
DENİZLİ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	13	10 – 15	1ÇM	1ÇİM+	3951	C
ÇANKIRI CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	15 – 25	1			586	C
DÜZCE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	19				1685	C
EDİRNE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	23	5 – 10	1ÇM		1462	C
ELAZIĞ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	19.80 ve 22	5	1ÇM	1ÇİM	1916	C
ERMENEK CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	15 – 25				126	
ESKİPAZAR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		15 – 25	3 – 4				
ESKİŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	22	15	1ÇM	1ÇİM+	4351	C
GİRESUN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	12	2			965	C
HATAY CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	25	5 – 6			2518	C
İSKENDERUN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	25	6 – 7			1621	C
K.MARAŞ CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	2.KAT	42	6 – 7			3590	C
OSMANİYE CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	25	4 – 5			2424	C
SİNCAN CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	23	8	1ÇM		1670	C
SUNGURLU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	ZEMİN	15	3			506	C
KASTAMONU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR	1.KAT	23	0			849	C

TABLO-3

MAHKEME ADI	Mevcut Oda Durumu Var / Yok	Düşünülen Boş Oda Var / Yok	Bulunduğu Kat	Kaç m^2	Dinlenilen Çocuk Sayısı	Çocuk Mahkemesi Sayısı	ÇİM Bölgesi	2012 Yargılanan Çocuk	Grup
ADANA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	5.KAT	17	154	3 ÇM	1 ÇİM	12934	A
AKSARAY CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	3.KAT	20	10 – 20			1572	C
ERZURUM CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	30	15 – 20	1ÇM	1ÇİM	2654	C
İNEGÖL CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15 – 25	3 – 10				
KAYSERİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			15	1ÇM	1ÇİM	4001	C
KIRIKKALE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	2 ODA	10 – 15			1070	C
ANKARA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			15-20	1ACM+3 ÇM	2ÇİM	9104	A
KOCAELİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	3.KAT	2* 6.50	8	1ÇM	1ÇİM	5710	B
MALATYA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	6.KAT		7	1ÇM		1710	C
NAZİLLİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN + 1. ve 2.KAT		10			1192	C
ORDU CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15	10 – 12			1165	C
SAKARYA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT	36	5 – 10	1ÇM		2474	C
SAMSUN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	28 ve 44	30	1ÇM	1ÇİM	5305	B
ŞANLIURFA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15 – 25	7 – 10	1ÇM	1ÇİM+	5693	B
AĞRI CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT	35	3 – 4			2531	C
AFYON CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15 – 25	1 – 2			2697	C
BİTLİS CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT	15	6			2121	C
BAYBURT CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	12,85	2			325	
BERGAMA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	15 – 25	2			1055	C
BEYPAZARI CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT	30	1				
BAFRA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT		2 – 3			697	C
BOYABAT CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	17.50	1 – 2			184	
BURHANİYE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	20	1			1766	C
ÇANAKKALE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15	3 – 4			1898	C
ÇERKEŞ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT		1 – 3				
DOĞUBEYAZIT CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	33	1 – 2			971	C
ELBİSTAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15 – 25	7			1062	C

ERCİŞ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			3 – 4			1146	C
ERZİNCAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			4			684	C
GAZİOSMANPAŞA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR		20	3				
GÜMÜŞHANE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN		1			305	C
İZNİK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT	15	3				
KAMAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	27	2				
KARABÜK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			1			610	C
KARAMAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	5,4	3			1573	C
KARS CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			2			1529	C
KIZILCAHAMAM CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT	8	1				
KİLİS CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	22	1 – 2			739	C
KIRŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			3 – 4			523	C
KÜTAHYA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15.75	6 – 8			997	C
NEVŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	18-20-24	2 – 3			948	C
ÖDEMİŞ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	10	2			952	C
RİZE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	28	4			945	C
SAFRANBOLU CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT		2				
SEYDİŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	14	2			562	C
SİLİFKE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	25	2			1221	C
SİVAS CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	15 – 25	5	1ÇM	1ÇİM	2322	C
SUNGURLU CUMH. B.SAVCILIĞI	VAR		ZEMİN	15	3			506	C
ŞEBİNKARAHİSAR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15 – 25	1			198	
TERME CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			1 – 2				
TARSUS CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR		22	4 – 5			1884	C
TOKAT CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	3*15	3 – 4			1834	C
TRABZON CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	31	2	1ÇM	1ÇİM	1462	C
ÜNYE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	3.KAT	10	2 – 3			966	C
VEZİRKÖPRÜ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR		20	1			385	
YALOVA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	17	3			870	C
YOZGAT CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT		3			1399	C

ZİLE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT	16	1 – 2			532	C
ARDAHAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR			0			463	C
ARTVİN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	15.90	0			318	C
BOLVADİN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR		36	0			620	C
ISPARTA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	14.88 ve 7.66	0			1945	C
KOZAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR		28				795	C
M.KEMALPAŞA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR							
MUĞLA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	2.KAT	30				3114	C
BATMAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	1.KAT	12		1ÇM		2242	C
ALAŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR		10,5				818	C
AKHİSAR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	VAR	ZEMİN	2 ODA				2382	C
TEKİRDAĞ CUMH. B.SAVCILIĞI		VAR	ZEMİN	20	3	1ÇM		3612	C

TABLO-4

MAHKEME ADI	Mevcut Oda Durumu Var / Yok	Düşünülen Boş Oda Var / Yok	Bulunduğu Kat	Kaç m^2	Dinlenilen Çocuk Sayısı	Çocuk Mahkemesi Sayısı	ÇİM Bölgesi	2012 Yargılanan Çocuk	Grup
ADIYAMAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			0		1097		C
AKŞEHİR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			3 – 4		498		C
ALANYA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK					954		C
BARTIN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			3		449		C
BURDUR CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			2 – 3		648		C
ÇORUM CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			22		1507		C
GEBZE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			7		1893		C
GEMLİK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			1				
HAKKARİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK				1ÇM	1399		C
HATAY CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			HAFTALIK 2		2518		C
İNEBOLU CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			2		185		
KARACABEY CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			1				
KAZAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			1				
KIRKLARELİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			10		1462		C
MARDİN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			1	1ÇM	2916		C
MİDYAT CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			10 – 15		846		C
MUDANYA CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			10 – 15				
NİĞDE CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			15		1310		C
OLTU CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			7 – 8		225		C
SİNOP CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			20		368		C
ŞIRNAK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			1	1ÇM	2612		C
TİREBOLU CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK							
TUNCELİ CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			0		267		C
UŞAK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			3 – 15		1968		C
VAN CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			7	1ÇM	3809	1ÇİM	C
YENİCE/KARABÜK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK							
ZONGULDAK CUMH. B.SAVCILIĞI	YOK	YOK			3		1504		C

TABLO-5

MAHKEME ADI	Mevcut Oda Durumu Var / Yok	Düşünülen Boş Oda Var / Yok	Bulunduğu Kat	Kaç m^2	Dinlenilen Çocuk Sayısı	Çocuk Mahkemesi Sayısı	ÇİM Bölgesi	2012 Yargılanan Çocuk	Grup
GAZİANTEP	yanıt yok	yanıt yok	yanıt yok	yanıt yok	yanıt yok	3ÇM	1 ÇİM	6829	B
DİYARBAKIR	yanıt yok	yanıt yok	yanıt yok	yanıt yok	yanıt yok	1ACM+3ÇM	1 ÇİM	6922	B

RAPORA İLİŞKİN GERİ BİLDİRİMLER

ADALET BAKANLIĞI EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Başkanlığımızın paydaşlarından olduğu 'Çocuklar için Adalet Projesi' kapsamında;

- Türkiye'de Çocuğa Özgü Güvenlik Tedbirleri ve Koruyucu Destekleyici Tedbirler Analiz ve Etkili Uygulamaları için Öneriler
- Türkiye'de Savcılık Çocuk Bürolarının Güçlendirilmesi: İhtiyaçlar ve Öneriler
- Türkiye'de Kamusal Vesayet Kurumu: İhtiyaçlar ve Öneriler
- Çocukla Adli Görüşme Odaları'na ilişkin ulusal ve uluslararası danışmanlar tarafından raporlar oluşturulmuştur. Raporların mevcut durumu anlatması ve yeni öneriler getirmesi nedeniyle Bakanlığımızın konu ile görevli olan ilgili birimlerine de raporların gönderilerek, görüşlerinin alınması yönünde UNICEF'e bildirimde bulunularak ilgili birimler belirtilmiştir.

"Türkiye'de Çocuğa Özgü Güvenlik Tedbirleri ve Koruyucu Destekliyici Tedbirler Analiz ve Etkili Uygulamaları için Öneriler", "Türkiye'de Savcılık Çocuk Bürolarının Güçlendirilmesi: İhtiyaçlar ve Öneriler", "Türkiye'de Kamusay Vesayet Kurumu" raporları Başkanlığımızın görevi kapsamında incelenmiş, yapılan saha çalışmaları sırasında yüz yüze görüşmeler yapılan alan profesyonellerinin cümlelerinin raporlarda geniş yer bulduğu görülmüştür. Ancak raporun bu görüşme deşifreleri üzerinden yapılandırılması, görüşme yapılan bireyler ve kurumlarından izin alınıp alınmadığının ve izin alınsa dahi yayınlanması konularının netleşmemiş olması gibi hususlar değerlendirildiğinde; raporlarda yer alan görüşme deşifrelerinin çıkarılmasının etik açıdan daha yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

Yine Başkanlığımızın görev alanı kapsamında;

"Çocukla Adli Görüşme Odaları" raporu 61. sayfada, raporlara ilişkin geri dönüşlerin tamamlanma süreci devam ediyor olması, çock görüşme odalarının kurulmasının tamamlanmaması ve oluşturulan standartların ön bilgi olarak çocuk görüşme odaları eğitimlerinde danışman tarafından verilmeye başlanması ve Bakanlığımız tarafından değerlendirme aşamasında olduğunun belirtilmesi nedeniyle 14 numaralı dipnotun çıkarılması çelişkinin önlenmesi açısından faydalı olacaktır.

"Türkiye'de Savcılık Çocuk Bürolarının Güçlendirilmesi" ve "Çocukla Adli Görüşme Odaları" raporlarında mevzuatta geçen "Sosyal Çalışmacı" ve "Sosyal Çalışma Görevlisi" kavramlarına ilişkin kullanım yanlışlıkları bulunmaktadır. Düzeltilmesinin yerinde olacağı aşağıda belirtilmiştir;

- Türkiye'de Savcılık Çocuk Bürolarının Güçlendirilmesi: Sayfa 25, 61, 64
- Çocukla Adli Görüşme Odaları: Sayfa 13, 14, 19, 20

"Çocukla Adli Görüşme Odaları" raporu 60. sayfada "Personel Rejimi" başlığ altında yardımcı uzman kadrosu kavramı geçmektedir. Bu kadronun ve içeriğinin gerekçelendirilmeye ve açıklanmaya ihtiyacı bulunmaktadır.

"Çocukla Adli Görüşme Odaları" raporu 62. sayfada "Eğitimin organizasyonunun Akademi ve Adalet Bakanlığı tarafından, bütçesinin ise Adalet Bakanlığı tarafından karşılanması önerilir" cümlesi geçmektedir. Eğitimlerin iki farklı kurum tarafından verilip, bütçesinin tek bir kurumdan karşılanması uygun bir öneri olarak görülmemektedir. Yapılan eğitimlerin kendi kurum bütçelerinden karşılanarak yerine getirilmesinin daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

TABLE-5

COURT NAME	Space for Room Yes / No	Floor	M²	Nbr. of Interrogated Children	Nbr. of Juvenile Court	Is There a ÇİM (Child Assessment Centre)	2012 Nbr. of Children on Trail	Group
GAZİANTEP	NO RESPONSE	NO RESPONSE	NO RESPONSE	NO RESPONSE	3JC	1 ÇİM	6829	B
DİYARBAKIR	NO RESPONSE	NO RESPONSE	NO RESPONSE	NO RESPONSE	3JC	1 ÇİM	6922	B

TABLE-4

COURT NAME	Space for Room Yes / No	Floor	M²	Nbr. of Interrogated Children	Nbr. of Juvenile Court	Is There a ÇİM (Child Assessment Centre)	2012 Nbr. of Children on Trail	Group
ADIYAMAN CHEIF PROS. OFFICE	NO			0			1097	C
AKŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	NO			3 – 4			498	C
ALANYA CHEIF PROS. OFFICE	NO						954	C
BARTIN CHEIF PROS. OFFICE	NO			3			449	C
BURDUR CHEIF PROS. OFFICE	NO			2 – 3			648	C
ÇORUM CHEIF PROS. OFFICE	NO			22			1507	C
GEBZE CHEIF PROS. OFFICE	NO			7			1893	C
GEMLİK CHEIF PROS. OFFICE	NO			1				
HAKKARİ CHEIF PROS. OFFICE	NO				1JC		1399	C
HATAY CHEIF PROS. OFFICE	NO			2 IN A WEEK			2518	C
İNEBOLU CHEIF PROS. OFFICE	NO			2			185	
KARACABEY CHEIF PROS. OFFICE	NO			1				
KAZAN CHEIF PROS. OFFICE	NO			1				
KIRKLARELİ CHEIF PROS. OFFICE	NO			10			1462	C
MARDİN CHEIF PROS. OFFICE	NO			1	1JC		2916	C
MİDYAT CHEIF PROS. OFFICE	NO			10 – 15			846	C
MUDANYA CHEIF PROS. OFFICE	NO			10 – 15				
NİĞDE CHEIF PROS. OFFICE	NO			15			1310	C
OLTU CHEIF PROS. OFFICE	NO			7 – 8			225	C
SİNOP CHEIF PROS. OFFICE	NO			20			368	C
ŞIRNAK CHEIF PROS. OFFICE	NO			1	1JC		2612	C
TİREBOLU CHEIF PROS. OFFICE	NO							
TUNCELİ CHEIF PROS. OFFICE	NO			0			267	C
UŞAK CHEIF PROS. OFFICE	NO			3 – 15		1 ÇİM	1968	C
VAN CHEIF PROS. OFFICE	NO			7	1JC		3809	C
YENİCE/KARABÜK CHEIF PROS. OFFICE	NO							
ZONGULDAK CHEIF PROS. OFFICE	NO			3			1504	C

KARAMAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	5,4	3			1573	C
KARS CHEIF PROS. OFFICE	YES			2			1529	C
KIZILCAHAMAM CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	8	1				
KİLİS CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	22	1 – 2			739	C
KIRŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES			3 – 4			523	C
KÜTAHYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15.75	6 – 8			997	C
NEVŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	18-20-24	2 – 3			948	C
ÖDEMİŞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	10	2			952	C
RİZE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	28	4			945	C
SAFRANBOLU CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR		2				
SEYDİŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	14	2			562	C
SİLİFKE CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	25	2			1221	C
SİVAS CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	15 – 25	5	1JC	1ÇİM	2322	C
SUNGURLU CHEIF PROS. OFFICE		ENTRANCE	15	3			506	C
ŞEBİNKARAHİSAR CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	1			198	
TERME CHEIF PROS. OFFICE	YES			1 – 2				
TARSUS CHEIF PROS. OFFICE	YES		22	4 – 5			1884	C
TOKAT CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	3*15	3 – 4			1834	C
TRABZON CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	31	2	1JC	1ÇİM	1462	C
ÜNYE CHEIF PROS. OFFICE	YES	3FLOOR	10	2 – 3			966	C
VEZİRKÖPRÜ CHEIF PROS. OFFICE	YES		20	1			385	
YALOVA CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	17	3			870	C
YOZGAT CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR		3			1399	C
ZİLE CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	16	1 – 2			532	C
ARDAHAN CHEIF PROS. OFFICE	YES			0			463	C
ARTVİN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15.90	0			318	C
BOLVADİN CHEIF PROS. OFFICE	YES		36	0			620	C
ISPARTA CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	14.88 - 7.66	0			1945	C
KOZAN CHEIF PROS. OFFICE	YES		28				795	C
M.KEMALPAŞA CHEIF PROS. OFFICE	YES							
MUĞLA CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	30				3114	C
BATMAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	12		1JC		2242	C
ALAŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES		10,5				818	C
AKHİSAR CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	2 ROOMS				2382	C
TEKİRDAĞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	20	3	1JC		3612	C

TABLE-3

COURT NAME	Space for Room Yes / No	Floor	M²	Nbr. of Interrogated Children	Nbr. of Juvenile Court	Is There a ÇİM (Child Assessment Centre)	2012 Nbr. of Children on Trail	Group
ADANA CHEIF PROS. OFFICE	YES	5FLOOR	17	154	3 JC	1 ÇİM	12934	A
AKSARAY CHEIF PROS. OFFICE	YES	3FLOOR	20	10 – 20			1572	C
ERZURUM CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	30	15 – 20	1JC	1ÇİM	2654	C
İNEGÖL CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	3 – 10				
KAYSERİ CHEIF PROS. OFFICE	YES			15	1JC	1ÇİM	4001	C
KIRIKKALE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	2 ODA	10 – 15			1070	C
ANKARA CHEIF PROS. OFFICE	YES			15-20	1HPC+3 JC	2ÇİM	9104	A
KOCAELİ CHEIF PROS. OFFICE	YES	3FLOOR	2* 6.50	8	1JC	1ÇİM	5710	B
MALATYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	6FLOOR		7	1JC		1710	C
NAZİLLİ CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE, 1. - 2. FLOOR		10			1192	C
ORDU CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15	10 – 12			1165	C
SAKARYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	36	5 – 10	1JC		2474	C
SAMSUN CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	28 - 44	30	1JC	1ÇİM	5305	B
ŞANLIURFA CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	7 – 10	1JC	1ÇİM	5693	B
AĞRI CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	35	3 – 4			2531	C
AFYON CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	1 – 2			2697	C
BİTLİS CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	15	6			2121	C
BAYBURT CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	12,85	2			325	
BERGAMA CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	15 – 25	2			1055	C
BEYPAZARI CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	30	1				
BAFRA CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR		2 – 3			697	C
BOYABAT CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	17.50	1 – 2			184	
BURHANİYE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	20	1			1766	C
ÇANAKKALE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15	3 – 4			1898	C
ÇERKEŞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR		1 – 3				
DOĞUBEYAZIT CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	33	1 – 2			971	C
ELBİSTAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	7			1062	C
ERCİŞ CHEIF PROS. OFFICE	YES			3 – 4			1146	C
ERZİNCAN CHEIF PROS. OFFICE	YES			4			684	C
GAZİOSMANPAŞA CHEIF PROS. OFFICE	YES		20	3				
GÜMÜŞHANE CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE		1			305	C
İZNİK CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	15	3				
KAMAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	27	2				
KARABÜK CHEIF PROS. OFFICE	YES			1			610	C

TABLE-2

COURT NAME	Space for Room Yes / No	Floor	M²	Nbr. of Interrogated Children	Nbr. of Juvenile Court	Is There a ÇİM (Child Assessment Centre)	2012 Nbr. of Children on Trail	Group
İZMİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE + 1FLOOR	2*9,25 + 2*9	160	2HPC+5JC	1 ÇİM	17776	A
ANTALYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	4FLOOR	25 + 7	10 – 20	2 JC	1ÇİM	8503	B
BALIKESİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	16	23	1JC		5311	C
BURSA CHEIF PROS. OFFICE	YES	3FLOOR	21	80	4JC	1 ÇİM	9515	B
İST. ANADOLU CHEIF PROS. OFFICE	YES			60	1HPC+6JC	3 ÇİM	15042	A
İSTANBUL CHEIF PROS. OFFICE	YES		2 ROOMS	65	4HPC+13JC	3 ÇİM	37913	A
KONYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	22	35	3JC	1ÇİM	9748	B
MERSİN CHEIF PROS. OFFICE	YES	9FLOOR	24	15 – 20	2JC	1ÇİM	8190	B
AMASYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	23	5			1200	C
AYDIN CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	34	10 – 12	1JC		4716	C
DENİZLİ CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	13	10 – 15	1JC	1ÇİM	3951	C
ÇANKIRI CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	15 – 25	1			586	C
DÜZCE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	19				1685	C
EDİRNE CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	23	5 – 10	1JC		1462	C
ELAZIĞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	19.80 - 22	5	1JC	1ÇİM	1916	C
ERMENEK CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25				126	
ESKİPAZAR CHEIF PROS. OFFICE	YES		15 – 25	3 – 4				
ESKİŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	22	15	1JC	1ÇİM	4351	C
GİRESUN CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	12	2			965	C
HATAY CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	25	5 – 6			2518	C
İSKENDERUN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	25	6 – 7			1621	C
K.MARAŞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	42	6 – 7			3590	C
OSMANİYE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	25	4 – 5			2424	C
SİNCAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	23	8	1JC		1670	C
SUNGURLU CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	15	3			506	C
KASTAMONU CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	23	0			849	C

KARACABEY CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		1				
KAZAN CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		1				
KIRKLARELİ CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		10			1462	C
MARDİN CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		1	1JC		2916	C
MİDYAT CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		10 – 15			846	C
MUDANYA CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		10 – 15				
NİĞDE CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		15			1310	C
OLTU CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		7 – 8			225	C
SİNOP CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		20			368	C
ŞIRNAK CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		1	1JC		2612	C
TİREBOLU CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO						
TUNCELİ CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		0			267	C
UŞAK CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		3 – 15			1968	C
VAN CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		7	1JC	1 ÇİM	3809	C
YENİCE/KARABÜK CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO						
ZONGULDAK CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		3			1504	C
GAZİANTEP	NO RESPONSE	NO RESPONSE	NO RESPONSE	NO RESPONSE	3JC	1 ÇİM	6829	B
DİYARBAKIR	NO RESPONSE	NO RESPONSE	NO RESPONSE	NO RESPONSE	1HPC+3JC	1 ÇİM	6922	B

TOKAT CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	3*15	3 – 4			1834	C
TRABZON CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	31	2	1JC	1ÇİM	1462	C
ÜNYE CHEIF PROS. OFFICE	YES	3FLOOR	10	2 – 3			966	C
VEZİRKÖPRÜ CHEIF PROS. OFFICE	YES		20	1			385	
YALOVA CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	17	3			870	C
YOZGAT CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR		3			1399	C
ZİLE CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	16	1 – 2			532	C
ARDAHAN CHEIF PROS. OFFICE	YES			0			463	C
ARTVİN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15.90	0			318	C
BOLVADİN CHEIF PROS. OFFICE	YES		36	0			620	C
ISPARTA CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	14.88 - 7.66	0			1945	C
KOZAN CHEIF PROS. OFFICE	YES		28				795	C
M.KEMALPAŞA CHEIF PROS. OFFICE	YES							
MUĞLA CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	30				3114	C
BATMAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	12		1JC		2242	C
ALAŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES		10,5				818	C
AKHİSAR CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	2 ROOMS				2382	C
TEKİRDAĞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	20	3	1JC		3612	C
ADIYAMAN CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		0			1097	C
AKŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		3 – 4			498	C
ALANYA CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO					954	C
BARTIN CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		3			449	C
BURDUR CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		2 – 3			648	C
ÇORUM CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		22			1507	C
GEBZE CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		7			1893	C
GEMLİK CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		1				
HAKKARİ CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO			1JC		1399	C
HATAY CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		2 FOR A WEEK			2518	C
İNEBOLU CHEIF PROS. OFFICE	NO	NO		2			185	

ÇERKEŞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR		1 – 3				
DOĞUBEYAZIT CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	33	1 – 2			971	C
ELBİSTAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	7			1062	C
ERCİŞ CHEIF PROS. OFFICE	NO			03.Nis			1146	C
ERZİNCAN CHEIF PROS. OFFICE	NO			4			684	C
GAZİOSMANPAŞA CHEIF PROS. OFFICE	NO			20				
GÜMÜŞHANE CHEIF PROS. OFFICE	NO	ENTRANCE			1		305	C
İZNİK CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	15	3				
KAMAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	27	2				
KARABÜK CHEIF PROS. OFFICE	YES			1			610	C
KARAMAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	5,4	3			1573	C
KARS CHEIF PROS. OFFICE	YES			2			1529	C
KIZILCAHAMAM CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	8	1				
KİLİS CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	22	1 – 2			739	C
KIRŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES			3 – 4			523	C
KÜTAHYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15.75	6 – 8			997	C
NEVŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	18-20-24	2 – 3			948	C
ÖDEMİŞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	10	2			952	C
RİZE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	28	4			945	C
SAFRANBOLU CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR		2				
SEYDİŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	14	2			562	C
SİLİFKE CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	25	2			1221	C
SİVAS CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	15 – 25	5	1JC	1ÇİM	2322	C
SUNGURLU CHEIF PROS. OFFICE		ENTRANCE	15	3			506	C
ŞEBİNKARAHİSAR CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	1			198	
TERME CHEIF PROS. OFFICE	YES			1 – 2				
TARSUS CHEIF PROS. OFFICE	YES		22	4 – 5			1884	C

OSMANİYE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	25	4 – 5			2424	C
SİNCAN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	23	8	1JC		1670	C
SUNGURLU CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	15	3			506	C
KASTAMONU CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	23	0			849	C
ADANA CHEIF PROS. OFFICE	YES	5FLOOR	17	154	3 JC	1 ÇİM	12934	A
AKSARAY CHEIF PROS. OFFICE	YES	3FLOOR	20	10 – 20			1572	C
ERZURUM CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	30	15 – 20	1JC	1ÇİM	2654	C
İNEGÖL CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	3 – 10				
KAYSERİ CHEIF PROS. OFFICE	YES			15	1JC	1ÇİM	4001	C
KIRIKKALE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	2 ROOMS	10 – 15			1070	C
ANKARA CHEIF PROS. OFFICE	YES			15-20	1HPC+3 JC	2ÇİM	9104	A
KOCAELİ CHEIF PROS. OFFICE	YES	3FLOOR	2* 6.50	8	1JC	1ÇİM	5710	B
MALATYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	6FLOOR		7	1JC		1710	C
NAZİLLİ CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE + 1FLOOR + 2FLOOR		10			1192	C
ORDU CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15	10 – 12			1165	C
SAKARYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	36	5 – 10	1JC		2474	C
SAMSUN CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	28 - 44	30	1JC	1ÇİM	5305	B
ŞANLIURFA CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	7 – 10	1JC	1ÇİM	5693	B
AĞRI CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	35	3 – 4			2531	C
AFYON CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25	1 – 2			2697	C
BİTLİS CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	15	6			2121	C
BAYBURT CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	12,85	2			325	
BERGAMA CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	15 – 25	2			1055	C
BEYPAZARI CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	30	1				
BAFRA CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR		2 – 3			697	C
BOYABAT CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	17.50	1 – 2			184	
BURHANİYE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	20	1			1766	C
ÇANAKKALE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15	3 – 4			1898	C

ANNEX-II

TABLES

TABLE-1

COURT NAME	Space for Room Yes / No	Floor	M²	Nbr. of Interrogated Children	Nbr. of Juvenile Court	Is There a ÇİM (Child Assessment Centre)	2012 Nbr. of Children on Trail	Group
İZMİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE + 1FLOOR	2*9,25 + 2*9	160	2HPC+5JC	1 ÇİM	17776	A
ANTALYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	4FLOOR	25 + 7	10 – 20	2 JC	1ÇİM	8503	B
BALIKESİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	16	23	1JC		5311	C
BURSA CHEIF PROS. OFFICE	YES	3FLOOR	21	80	4JC	1 ÇİM	9515	B
İST. ANADOLU CHEIF PROS. OFFICE	YES			60	1HPC+6JC	3 ÇİM	15042	A
İST. CHEIF PROS. OFFICE	YES		2 ROOMS	65	4HPC+13JC	3 ÇİM	37913	A
KONYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	22	35	3JC	1ÇİM	9748	B
MERSİN CHEIF PROS. OFFICE	YES	9FLOOR	24	15 – 20	2JC	1ÇİM	8190	B
AMASYA CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	23	5			1200	C
AYDIN CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	34	10 – 12	1JC		4716	C
DENİZLİ CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	13	10 – 15	1JC	1ÇİM	3951	C
ÇANKIRI CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	15 – 25	1			586	C
DÜZCE CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	19				1685	C
EDİRNE CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	23	5 – 10	1JC		1462	C
ELAZIĞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	19.80-22	5	1JC	1ÇİM	1916	C
ERMENEK CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	15 – 25				126	
ESKİPAZAR CHEIF PROS. OFFICE	YES		15 – 25	3 – 4				
ESKİŞEHİR CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	22	15	1JC	1ÇİM	4351	C
GİRESUN CHEIF PROS. OFFICE	YES	ENTRANCE	12	2			965	C
HATAY CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	25	5 – 6			2518	C
İSKENDERUN CHEIF PROS. OFFICE	YES	1FLOOR	25	6 – 7			1621	C
K.MARAŞ CHEIF PROS. OFFICE	YES	2FLOOR	42	6 – 7			3590	C

Rated Criteria

E. The CAC is maintained in a manner that is physically safe and "child proof". A centre that is physically safe for children is central to the creation of a child- focused setting. This can be a challenge as centres are host to children of a YESiety of ages and developmental stages. Materials and centre furnishings should be selected with this in mind. Any areas where children may be present should be "childproofed" and cleaned to be as safe as possible for infants and toddlers. Toys and materials should be sanitized on a regular basis.

F. Children and families are observed or supervised by staff, volunteers, and/or MDT members. To assure a physically and psychologically safe environment, children and families must be observed or supervised by CAC staff, or MDT members, or volunteers ensuring that they are within sight and hearing distance at all times. Some CACs are built so that the waiting room can be seen from the receptionist's desk. Other CACs have volunteers scheduled to supervise play in the waiting room whenever the centre is open for clients.

G. Separate and private area(s) are available for those awaiting services, for case consultation and discussion, and for meetings or interviews. Confidentiality and respect for client privacy is of paramount concern in a CAC. It is not acceptable for team members or CAC staff to discuss cases with children or families where it may be overheard by other visitors or others not directly involved with the case. Separate areas should also be made available for private family member interviews and so that individual family members may privately discuss aspects of their case. Care should be taken to assure that segregated meeting areas are not only physically separate, but also sound-proofed so that conversations cannot be overheard. Some centres have placed soundproofing materials in walls when building or refurbishing their centres. Others have placed stereos or "white noise" machines in rooms to block sound.

H. The location of the CAC is convenient and accessible to clients and MDT members. When planning the location of a centre, it is important to evaluate the site's accessibility for clients and MDT partner agencies. Considerations should include transportation assistance, travel distances, availability of parking, and public transportation, and how welcoming a particular neighborhood is for clients of diverse cultural and socioeconomic backgrounds. Additionally, planning should include consideration for clients who will return to the centre for on-going services such as follow-up meetings, medical appointments, or therapy services.

CRITERIA

Essential Components

A. The CAC is a designated, well-defined, task appropriate facility or contiguous space within an existing structure.

The CAC has an identified location that is a separate, child-focused setting designed to provide a safe, comfortable and neutral place where forensic interviews can be conducted and other services can be provided for children and families. CACs range from small, refurbished houses, to a renovated wing of a county office building or community hospital, to newly built facilities.

B. The CAC has written policies and procedures that ensure separation of victims and alleged offenders. The CAC has a setting that is physically and psychologically safe for child clients and separation for children and alleged offenders is ensured. During the investigative process, logic dictates that children may not feel free to disclose abuse if an alleged offender accompanied them to the interview and was sitting just down the hall in the waiting room. This separation of children from alleged offenders should also extend to children and perpetrators in unrelated cases. If a CAC shares space with an existing agency that provides services to offenders, facility features must assure separation between children and non-offending family members and alleged offenders. The CAC has written policies and procedures that ensure the separation of victims and alleged offenders during the investigative process and as appropriate throughout delivery of the full array of CAC services. In addition, CACs that serve sexually reactive children should also make provisions to assure physical and psychological safety of all children who visit the centre.

C. The CAC makes reasonable accommROOMtions to make the facility physically accessible. Recognizing that not all centres are located in custom-designed or new buildings, CACs should make reasonable accommROOMtions to make the facility physically accessible. If the CAC cannot be structurally modified, arrangements for equivalent services are made at alternate locations. The Americans with Disabilities Act (ADA) and/or state legislation can provide guidelines on accessibility.

D. The facility allows for live observation of interviews by MDT members.

Understanding that multiple interviews and/or multiple interviewers is often stressful for children, interviews should be observed by MDT members in a space other than the interview room to reduce or eliminate a need for separate interviews, whether or not interviews are recorded. The MDT should also be able to communicate with the interviewer to provide input and feedback during the live interview with the child.

ANNEXES

ANNEX-I

CHILD-FOCUSED SETTING STANDARDS OF US ADVOCACY CENTRES

CHILD-FOCUSED SETTING[1]

A Children's Advocacy Centre (CAC) requires a separate, child-focused setting designed to provide a safe, comfortable and neutral place where forensic interviews can be conducted and other CAC services can be provided for children and families. While every centre may look different, the criteria below help to define some specific ways that the environment can help children and families feel physically and psychologically safe and comfortable. These include attending to the physical setting and assuring it meets basic child safety standards, ensuring that alleged offenders do not have access to the CAC, providing adequate supervision of children and families while they are on the premises, and creating an environment that reflects the diversity of clients served.

There is no one "right" way to build, design or decorate a CAC. The CAC should have adequate square footage and conform to generally-accepted safety and accessibility guidelines, fire codes, etc. Consideration should be given to future growth and the need for additional space as case loads increase and additional program components are needed. Care should be taken to ensure that MDT members have access to work space and equipment onsite to carry out the necessary functions associated with their role on the Multidisciplinary Team (MDT) including, but not limited to, meeting with families and appropriate exchange of necessary information.

Special attention should be given to designing and decorating the client service areas. The appearance of the CAC can help facilitate children's and families' participation in the process, largely by helping to alleviate anxiety and instill confidence and comfort in the intervention system. It should communicate, through its design, decor and materials, that the CAC is a welcoming and child- oriented place for all children and their non-offending family members.

1 Copied from http://www.nationalchildrensalliance.org/index.php?s=76

6) Standards on the Process Following the end of the Interview

- It is obliged that the interviewer accompanies the child in contact with the law and the family to the exit.
- It is necessary that the interviewer directs the child to the concerning institutions for a psychiatric evaluation or a social service approach according to the risks.
- It is necessary that forensic interviewers do provide the Public Prosecutor with their suggestions regarding preparing supplementary and medical/ therapeutic response plans.
- Forensic interviewer assessment of the child, (if possible) the production of the solution with the family (the preparation of intervention plan), with the preparation of social investigation report for the child should be able to request the necessary urgent measures.

for the benefit of children and the responsibilities of maintaining the confidentiality of the participants, the internal correspondence should be hang to regulate the functioning of on the walls of the interview rooms and technical rooms / listening room.

- Apart from technical professionals and interviewer should be outside the room / listening room.

4) Standarts on the Responsibilities of the Recording of Interviews and Keeping of Private Information

- It is necessary the interview is video and audio recorded.
- It is obliged that one camera with a wide-angle lens record the entire room and another one zooming in child's face during the interview.
- It is necessary that the interview and child's statements, including the questions asked from the technical room and the answers are audio recorded.
- In accordance with Regulation SEGBİS all the interviews that made in meeting rooms with children has to be recorded since they have to be recorded every conversation and stored within UYAP.

5) Standarts on the Legality of the Recordings

- Forensic interviewers are obliged to have their accession and recognition authority identified from the National Judiciary Informatics System.
- It is suggested that the recording of the interview is approved/ added an electronic signature by a forensic interviewer who conducted the interview, prosecutor who conducted investigation or by the judge who conducted the proceedings, as granted access and authority from the National Judiciary Informatics System.
- It is obliged to amend the law in order to eliminate the doubts as stated in this report under the title of "Suggestions on the Laws" to ensure the interview is accepted legally as "statement taking" and judges as well as prosecutors do comply with the process without any hesitation.
- It is necessary to promote and conduct the necessary meetings so as to ensure it is also mentioned in the decisions by the Supreme Court stating that the court should continue with the proceeding by examining the interview records and avoid taking further statements from the child except for the unavoidable circumstances.
- It is necessary to take child's statement (forensic interview) by the forensic interviewer complying with the abovementioned procedure for the first interview, when necessary.

to finish his speech, and then waited calmly re-directed to the relevant question.

- The child told the child has understood correctly by asking each point must be confirmed separately.
- The call finishes, re-emphasized the key points of the interview.
- This reminds the user to share new information that comes to mind, the child should be encouraged.
- Ending the call, a normal subject (the child's hobbies, favorite activities, etc.). Turned positive atmosphere by turning the interview.
- On the outcome of the meeting with a child and the parents of the child requires special attention to be together. As a result of the interview with the family of the child with the family to discuss the preparation of the child before meeting the family (family relaxation, calm, and evaluation of responses to the child) must be provided.

3) Standarts on who will take on the interview, the role and responsibilities of the participants

- It is necessary that the testimony of the child (forensic interview) is to be taken by a forensic interviewer, with video and audio recording the interview, in a room designed specifically for this purpose.
- It is necessary that the Public Prosecutor, social worker, child's lawyer, forensic science specialist/ juvenile psychiatrist, the family/ guardian, defense attorney remain in an adjacent room to the interview room and follow the process.
- In case it's necessary to direct further questions to the child, the personnel undertaking the judicial interview is to be informed via headsets to ensure adequate information for all institutions is gathered.
- It is necessary that social workers be present in juvenile prosecution offices to support child victims or children coerced into crimes and further take part in ensuring preventive/ supporting measures are taken.
- Lawyers can be present in interviews as well and direct questions to child victims in investigation. However, it is highly recommendable that there would be no professionals in the interview room except for the interviewer during interviews with child victims. Lawyers in such a case may reside in the technical room observing the interview and ask questions to the child in the other room once the interview is finished thanks to the technical support.
- It is necessary that the Public Prosecutor, psychiatrist, social workers and psychologists can relate their questions to children as well.
- The participants (including the audience with a video conferencing system) can ask questions to forensic interviewer.
- The responsibilities of the participants to maintain the flow of the conversation

rather wider framework

- Ensuring that the child provides multiple answers and thus analyze them, by using general, open-ended, non-divertive questions and expressions
- Refraining from using directive methods (eg. taking sides, creating peer pressure on the child, talking based on bias, interviewer strengthening his/ her own viewpoint)[12]

Standards

In light of these principles, a successful interview's standards are:[13]

- The interviewer should sit with a 90-degree angle which is convenient for the child.
- Forensic interviewers need to introduce themselves, describe their mission and clarify the main purpose of the interview with the child (For instance, "I have met with many children just like you in the center for children. TROOMy my job is to get to know you a little bit and try to understand your life").
- The child has to be informed of the recording of the interview.
- The child has to be informed of who watches and who will watch the recording.
- The child has to be informed of how the interview would be made and its structure.
- It is necessary to emphasize the basic points of the interview at the end.
- It is necessary to direct every statement of the child once more to the child to ensure each point is understood thoroughly.
- Following these, the child needs to be encouraged to share any new knowledge.
- The children should be asked if they have any questions.
- It is necessary to end the interviews by thanking children. It is necessary to divert to a normal subject before the end of the interview to ensure a positive ambiance (i.e. the hobbies, favorite activities of the child).
- It is necessary to pay strict attention to bringing children and their guardians together depending upon the consequences of the interview. The family thus should be prepared for meeting their children by having a further discussion with the family beforehand (comforting, relaxing of the family and evaluation of their reactions to children). Record and monitor information is viewed by the child who shared.
- The interview will take place and the structure of how the child should be informed about what is.
- The child's speech should not be cut in any way, tells the children things unrelated

12 Karen Saywitz, Lorinda B. Camparo, Anna Romanoffz (2010). Interviewing Children in Custody Cases: Implications of Research and Policy for Practice, Behavioral Sciences and the Law, 28: 542–562

13 Juvenile Regıonal Services Job Descrıptıon: Social Worker.

- It is necessary that forensic interviewer prepare the child to the interview by following these steps.
- Forensic interviewer need to check to see whether the child is psychologically ready for the interview or not, and embark on acquiring support in case the child's psychology hinders the interview.
- Forensic interviewer need to inform the child about the duration, purpose and recording of the interview.
- Forensic interviewer need to inform the child, before the interview, of the possibility that the interview can also be observed by YESious participants and their roles.
- Forensic interviewer need to inform the family of the child in contact with the law, of what has happened and what will happen thereafter to the child. This information ensures preparation of a supplementary and medical/ therapeutic response plan for the sake of the child.
- It is necessary that forensic interviewer as the permanent staff of the interview room summons the child to the interview.

2) Principles and Standards on Forensic Interviews with Children

Principles

- The interviewer should sit with a 90-degree angle which is convenient for the child.
- The interviewer should inform about him/herself to the child and share the main aim of the interview with the child. (For example, "I have been interviewed in this child center with a lot of children. TROOMy, my job is to get to know you more and to understand your life"). Creating interview rooms without any interceptive elements, designed according to the age/ development stage of the child.
- Providing a child-friendly statement regarding the purpose of the interview, the role of the child and professionals
- Creating an objective and non-judgmental ambiance as can be perceived by the child's perception and thoughts.
- Making the children feel you are ready to hear them, without any pressure
- Making the children feel you are indeed in tandem with them, without trying to influence them
- AccommROOMting the purposes of the interview to the child's development stage. It is of great importance to use a language that can be understood by children.
- Employing methods that can ensure children talk considering the basic principles of communication (i.e. narration)
- In lieu of talking directly about the "crime behavior", leading the interview in a

It is obliged that the training is to be organized by universities, with the budget is met by the Ministry of Justice.[10]

5) Long Term Standarts for Continuing Education

It is necessary to establish a forensic interviewer training program within the body of the Justice Academy of Turkey and the continuing program to be provided regularly just like judicial internship programs. It is necessary the training last for either one term or two terms. It is necessary that the certificated social workers at the end of the training are to be appointed to work in interview rooms by the Ministry of Justice. It is necessary to further support the validity period of the certificates with in-service trainings.

6) Standards on Training Evaluation

It is necessary to lay the groundwork for receiving feedback at the end of the training and conduct regular evaluations. It is also recommendable to create standardized evaluation forms to be directed to all training groups and the forms to be taken into consideration in the preparatory phase of the next program and in revising the curriculum. It is necessary to create standardized evaluation forms for forensic interviewers rendering services for over 3 years and take these forms into consideration when preparing the next training program.

D. HOW TO MAKE INTERVIEWS

Scientific researches reveal that children fail to comprehend their own situation when they don't understand interview and proceedings phases. The children who fail to comprehend they are in fact in conflict with the law do not provide adequate information during statement taking and it becomes rather hard to collect actual data. It is also asserted that when children are not informed of the process or they are not treated with a child-friendly approach, children tend to be afraid of and annoyed by the process and fail to provide the correct information.[11]

1) Standards on the Preparatory Phase

- It is necessary that forensic interviewers as permanent staff of the interview room lay the groundwork for the preparatory phase (the number and the characteristics of forensic interviewers are to be provided in the section detailing suggestions on staff).

10 The Report on the Study Visit to Switzerland.

11 Ursula KILKELLY (2010). Listening To Children About Justice : Report Of The Council Of Europe Consultation With Children On Child-Friendly Justice

- Special measures to help victim children
- Sexual development of children
- To adopt the interview as an evidence
- Guidance
- Expression techniques (techniques of interviewing children)
- Co-operation between the juvenile justice system professionals, professionals, job description and awareness of their role in the process
- Interviews with children with special needs
- Interview techniques by age
- Neglect, abuse, interviewing child victims and at-risk children
- Children with mental disability interview
- Risk assessment

4) Standards on the Timing and Organization of Trainings

It is obliged that the first section of the training to be directed to all professions, encompassing interdisciplinary information. The participants can be divided into groups and continue their training thereafter according to their professions.[9]

It is necessary to implement interactive trainings, employing educational drama methods.

It is also necessary to follow the theoretical training with interactive and applied educational methods including case studies and discussions, structured forensic case examples, psycho-dramatic interviews, peer reviews, and forensic interview practices.

Video recorded applied interview trainings constitute a rather important place in this regard. "Real" interviews or observational recordings have to be used.

Additionally, each participant has to conduct 2-3 live interviews in their own work place and attend at least one analysis of their interviews.

It is necessary to create further groups and conduct group works utilizing coach/ mentor methods.

It is necessary that the training is predicated on discussions of problems arising in practice and their solutions.

It is necessary to appoint professionals working in the field and faculty members as instructors. A semi-structured curriculum can ensure absolute content of the training as well as creating an individual program based on the dynamics of the participants.

9 The Report on the Study Visit to Switzerland.

C. TRAINING OF STAFF

1) Standards on the Choice of Staff to be trained as Judicial Interviewer

Forensic interviewer responsible with a child, prosecutors, judges, police officers, forensic medical doctor have to attend seminars and trainings on the standards of the legal and judicial interview process. Prosecutors, judges, doctors, psychiatrists, psychologists, social workers, policemen should be involved in trainings for judicial interviews.

2) Standards on the Target of the Training

The training process should target that all actors of the process adopt their roles and have idea on responsibilities of other actors and respect to each other. In order to understand the duties are clear and precise, all phases and steps of the process should be listed down, and besides, trainings should target to clarify or to check out who is responsible for any steps and who will cooperate with which actor in forthcoming steps.

The training process should aim at that all the actors in this process should know their roles and have an idea on the responsibilities of other actors, and thought to be the foundation, ensuring respect each other's expertise and duties.[8]

3) Standards on the Content of the Training

A training program has to be organized, which targets not only judicial interviewers but also all professionals within juvenile justice system, on technics of hearing, related international and national legislation, psychology of development, psychodynamics of victims of violence. The training for actors of juvenile justice system should include following topics:

- The Legislation (the Child Protection Law, the Criminal Code, the Criminal Procedure Law, and provisions of other law and regulations that concern judicial reviews with children.)
- Norms of human rights and children rights (Guiding texts for juvenile justice system)
- Cooperation of professionals within the juvenile justice system, definition of tasks of professionals and awareness of roles in the process.
- Technics of hearing (technics of interview with children)
- Psychology of development and principles of evidence psychology
- Principles of the criminal law and the criminal procedure law
- Strategies of perpetrators and dynamics of victims

8 International Consultant Reports on Standards and Good Implementation Examples for Interview Rooms for Victim Children.

- They need to use a convenient language for children.
- They need to be able to notice easily that the child has got bored or tired.
- They need to pose simple questions and should not ask more than one question in one turn.
- They need to be sure of that the child understands questions.
- They need to have basic knowledge of development of children.
- They need to have knowledge of interview technics.
- They need to have knowledge of children rights.
- They need to have the ability of active listening.
- They need to be calm and supportive.
- They need to have good communication and interview skills and need to be able to create a relationship based on reliance with children from different backgrounds.
- They need to be able to evaluate YESious social, psychological, medical, economic and legal factors that affect behaviors of children.
- They need to be sensitive on ethics of work.
- They need to have the ability to solve problems which might rise during interviews.[7]

B. THE STAFF REGIME

Judicial interview rooms should be affiliated with juvenile prosecution offices.

Judicial interviewers should work in the position of assistant experts.

It is suitable that according to the workload of the judiciary and the number of children listened in a day, the judiciary has to be separated into three groups as A,B,C. It is suitable to distribute the personnel to the forensic rooms according to this three groups. It is recommended at least two forensic interviewers for the permanent employment for a conference room or for a small court in group C.

Technical equipment control, forensic interviewers that are responsible for setting reservations, forensic interview rooms, permanent staff in technical rooms and interview room.

For the experts that are the court auxiliary staff, it is necessary for them to be forensic interviewer to take the training which is framed below.

The ones who are capable of forensic interviewer qualities can interview with children.

7 Juvenile Regional Services Job Description: Social Worker

a technical staff to solve problems or someone in the team should be responsible for that.

6- Standards for Maintenance of Materials

- The routine maintenance of materials should be under responsibility of a technical staff or someone with technical knowledge from the team.
- In case the equipment do not run, required telephone numbers should be gained from the supplier, as they should also be available on weekends and out of office hours.

STANDARTS ON THE PROCEDURE

A. STAFF RECRUITMENT

1) Standards on Formation of the Judicial Interviewers

The judicial interviewers should preferably have a degree from social services, psychology, psychological counseling and have at least 3 years of experience and have been trained on judicial interviews with children.

It is not suitable to include other professions that are defined as social worker as (sociology, child development, teaching, family and consumer sciences faculty, graduates and non-graduates of the pedagogue assigned staff) in the process as forensic interviewer. It is thought as an obstacle to the befit of the interview that the inclusion of forensic interviewers, do not comply with international standards, evidence-based and child.

The evaluation of those vocational education training courses, it is known that those professions have not trained in access to the child / interview techniques, psycho-social evaluation of the child's family.

As the definition of forensic interviewers: That is obliged to be as definition of judicial interviewers to be used in internal correspondences and the related legislation. The person who makes judicial interviews with the child, and who have the greatest skills to prevent disturbance of the child in the course of judicial processes, by considering development and psychological conditions of the child, and effects of being involved by judicial processes and the trauma suffered by the child.

2) Standards on the Qualities of the Judicial Interviewers

Judicial Interviewers need to have following qualities:[6]

6 International Consultant Reports on Standards and Good Implementation Examples for Interview Rooms for Victim Children.

2- Standards on Techniques/Video linked Room

- Technical equipment must be located in this room.
- It should be close to interview room to enable the families stay there and support children when needed.
- Technics room need to have telephone and audio link with the interview room and expert observer, accompanies, attorneys, prosecutors or judges should be able to watch meetings in the room by a headphone and a monitor.

3- Technical Standards for the Camera

- There has to be two cameras in the room. One may focus on the whole of the room whereas the other on the child.
- Cameras should be set in points where they cannot be recognized (the child and him/her accompany should be notified about the recording as this is a part of adaptation process) they should see everywhere.
- Preferably they should be fixed to a point, for example to the ceiling or a high platform.
- The frame of camera should command the whole of the room to enable everyone in the hearing process observe behaviors of the child.
- It should have a zooming function.
- Cameras should have a video link with the technics rooms and the hearing room. By this way, it is supposed that this will prevent a second hearing of the child by judges.

4- Standards for the Microphone

- The voice quality of headphones has to be carefully checked to prevent any problem about understanding talks.
- Microphones have to be located on the desk and it should be noted that some factors, such as tablecloths may block side tone.
- The recording system should be convenient for minutes; otherwise additional recording equipment should be used.

5- Standarts on Usage of Equipment and the Allocation of Responsibility

- Cameras should be used very simply and by someone else than the interviewer. (Some other team members should also be trained about usage of it, so someone may be found in any case to help.)
- Interviewers should have knowledge of basic points about technical equipment (to switch on/off, voice control etc.). But in case of any problem, there should be

- It is obliged that the rooms should be assigned only for judicial interviews with children.
- In case it is employed to hear perpetrators, the room has to be divided as one part as waiting lounge the other as the office. Designation of waiting lounge is better if the hearing is made by social workers.
- It is obliged that the perpetrators have to be detained in another place and meeting with the victim or witness should be impeded.
- To keep the victim and the perpetrator in different places is absolutely necessary. The corridor and the waiting lounge that are used by children should not have any connection with the perpetrator.

3) Standards on Furniture, Material, Decoration, Privacy, Ventilation and Atmosphere of the Room

- Furniture has to be adapted to the needs of children and comfortably sitting should be enabled.
- Furniture has to be a little bit colorful but not very brilliant not to distract the attention.
- They have to be arranged as waiting lounges rather than offices.
- There have to be a teddy bear, doll, and a few paper and pencil to make the child calm down and to hear his/her story.

TECHNICAL EQUIPMENTS AND HARDWARE

1) Standards on Technical Equipment and Kits

- It is necessary that the technical equipments and hardware which will be established in the room has to be compatible with SEGBIS system.
- To make interviews with convenient equipment is obliged so as to prevent a second suffering of children by hearing them for second time.
- The most basic principle in the determination of technical hardware has to establisha system to facilitate the expression and continuation of the negotiation process as much as possible. For example, the camera and microphone recording system should be sufficient to operate with push of a single button.[5] At the same time meeting rooms, the connection from courtrooms to the forensic rooms has to be provided in an easy and simple way in a format compatible with the SEGBİS system.

---

5 International Consultant Reports on Standards and Good Implementation Examples for Interview Rooms for Victim Children.

A special toilet should be located in the interview room. If this is not possible, the nearest one should be assigned to use of children.

There should be a special entrance, which is also a waiting lounge should be constituted for the interview room.

It is also necessary that permanent special staff should work, who is to be responsible of use of technical equipment and arrangement of schedule of interviews.[2]

2) Standards on Size and Location of Interview Rooms

Interview rooms have to be "neutral" as far as possible and if they have to be located within courthouses they should be constituted as they would not make children feel that "they are circumscribed by the judicial system". [3]

Interview rooms need to have those standards and attributes:

- The rooms must not be narrow and dark, they should have a certain size (25 sqm is recommended), and they should be fresh and lightened.
- They must not be cold and humid, should be ventilated well.
- They have to be located in a silent place which would enable the principle of confidentiality (for example the room with soundproof insulation etc. and should not allow others to disturb interviewers.
- The room has to be painted with calm colors (light and pastel).
- It has to be equipped as children from different age groups (different development levels) can easily spend time (table, chair, couch or armchair should be in two different sizes and there should be soft carpet).
- It has to include enough materials and equipment in order to obtain information from a child (such as pencil, paper, crayons, dolls etc.) However it should be noted that number and sort of these equipment should not distract attention of children.
- There have to be a waiting lounge where access of the perpetrators is banned. This lounge should be equipped as it enables the child spend time actively (toys, books, pencils etc.)
- The required equipment have to exist to record video and audio of the interview (for details, see the section of technical equipment).[4]

2 The staff stated that the details regarding the procedure section.

3 Handbook for Professionals and Policymakers on Justice in matters involving child victims and witnesses of crime.

4 International Consultant Reports on Standards and Good Implementation Examples for Interview Rooms for Victim Children.

STANDARDS

5

Authors: National Consultant Asst. Prof. Dr. Eylem Ümit and her team

STANDARDS ON TECHNICAL AND PHYSICAL CONDITIONS

A. SPACE ASSIGNMENT

1) Standards of independent Building-Part that are allocated for adult trial venues

From the point of good examples, there are two models regarding the place of juvenile prosecution offices including interview rooms, in the judicial system. In the first model, juvenile prosecution offices can be located in a premise independent from the units for adults. In the other model, judicial interview rooms are supposed to be located in an independent part of courthouses.[1]

In the meeting with Project partners, it was stated that to constitute interview rooms out of courthouses would not be convenient, by considering the current structure of courthouses in Turkey and juvenile prosecution offices are located in courthouses.

From this standpoint, to constitute interview rooms in independent parts in courthouses in terms of location and function should be as the best model for Turkey.

For instance, entrance of the office have to be in an independent part, corridors, waiting lounges, prosecutor rooms and interview rooms should be constituted in a way that entrance of adults is impeded. All experts working in the juvenile prosecution offices should be educated about this "independent structure".

It is necessary that interview room should consist of at least three sections, the hearing room, technics room (monitoring room) and waiting lounge.

1 International Consultant Reports on Standards and Good Implementation Examples for Interview Rooms for Victim Children.

that the certificates received at the end of the training are a prerequisite for employment in interview rooms. We have also made in-depth suggestions on the issues of renewal of certificates and constant development of trainings through evaluations in the relevant section. We should note hereby that the establishment of training and of a handbook for 100 personnel involved in forensic interviews with children is to be explored in the next stages of the project.

The last part of the suggestions on the procedures relate to how the interviews are to be conducted. We have put forth suggestions on how the forensic interviewer prepares the child to the interview, the principles to obey during interviews, the checklist to adhere to in the interview, and not-to do list in detail in this section. The suggestions on the roles and responsibilities of those participating to the interview by directing questions either from the technical room or the court are followed by the responsibilities regarding the recording and keeping of interviews also accepted as private information. The suggestions on the legality of the records are put forth with reference to the judges and prosecutors met in the field studies, who have mentioned the drawbacks. With respect to interview rooms preventing the victimization of children in justice system and serving the best interests of children, it is suggested that forensic interviewer take the necessary measures to protect the child with a social service approach and report to the juvenile prosecutor when deemed to be necessary.

These concrete and detailed suggestions and recommendations, as stated above, constitute the first stage of the standardization process and the report on standardization is prepared in light of the feedback acquired from project partners and data from consultations.

with single buttons by a technician is also necessary for conducting healthy interviews and are therefore suggested. The details on the model, function, quality and quantity of the equipment are submitted to your review. The suggestions proposed hereafter are put forward in accordance with the data and the system, models used in video conferencing system project as implemented by the Ministry of Justice, Information Technologies Agency. In still another respect, suggestions on the use of the equipment, responsibilities, responsibility of maintenance of the equipment are also offered in accordance with the purpose and aim of the interview rooms. Even though these suggestions can be seen as minor details, it can be seen that the international adviser's report also indicates the importance of these details.

The suggestions concerning the employment of the permanent staff to work in interview rooms and according to which standards auxiliary staff is to work in these rooms are demonstrated under the title of Suggestions on Procedures. In this section, we have proposed the number of permanent staff YESying on each court's size, extent of work, whether there is a child court or not and child cases heard a year along with the definitions of Forensic Interview and Forensic Interviewer. As discussed in the introduction section of this report, the defining and concepts in question are suggested with respect to the terminology used in the regulations of Child Advocacy Center (and in the study of regulations) since it is accepted in principle that forensic interview rooms and Child Advocacy Center practices complement one another. It can be seen in references that the suggestions the professional training and qualities of forensic interviewers are defined by taking advantage of the international literature, international adviser's report and data gathered during the study vist to the country selected as the best example. The very suggestion that forensic interviewers to be employed in interview rooms have to have a work experience at least for 3 years and undergo a professional training on the interview methods with children is put forward with respect to the international literature and the study visit to the country selected as the best example, along with considering the conditions in Turkey.

The suggestions put forth in this report regarding the position of interview rooms within the judiciary system and the staff who works there support juvenile prosecution model. The very suggestion that interview rooms should remain in the body of juvenile prosecution offices is in line with the provisions of the Juvenile Protection Law specifying juvenile prosecution offices. Besides, "Prosecutor lead the proceedings" principle and the fact that statements taken in interview rooms are considered as proof, support the view of interview rooms being under the supervision of juvenile prosecution offices.

Another factor as significant as the physical and technical conditions of the interview rooms is the planning and contents of forensic interviewer training determining the quality of the staff and evaluating the services provide there. Thus, there are suggestions in this section on YESious plans such as short-term and long-term trainings, along with the context and contents of the training. It is recommendable

Under the technical and physical conditions title, the first issue is space assignment. In the light of international norms and best examples, it is suggested as an ideal the interview room is located outside the court. However, both implementers we have consulted during the in-depth interviews and project partner agents we have consulted during focus group meetings, clearly indicated the disadvantages of assigning a space outside the court. The aforementioned disadvantages which can also be listed as Infrastructure problems, structural problems due to the organization and practices concerning the legal culture clearly decrease the possibility of assigning a space outside the court. Therefore, we have introduced a series of suggestions with respect to designing an in-court space assignment without compromising ideals or standardization and submitted these to project partners' judgment. The suggestion concerning a detached department, separate entrances, separate waiting rooms, interlocking three rooms design, well-ventilated and illuminated room for at least 25 square meters are of great importance for a suitable room design for preventing the second-victimization of children in judiciary mechanisms, which is also at the heart of the project and created the need and requirements for establishing interview rooms in the first place. For instance, a waiting room design where children are kept along with adults would not provide the anticipated benefits of the interview rooms.[1]

The subjects of equipment, décor, privacy and the ambiance of the room can be seen as minor details however the fact that international obligations Turkey also is a member of and which are accepted as domestic law regard these issues very significant, and therefore we have also included these suggestions in detail in this report. These suggestions have been prepared from field observations of the country selected as the best example and in reference to the international adviser's report. We have structured our suggestions in the light of both the existing physical conditions and the future projections as indicated by the projects implemented by the Ministry of Justice as the suggestions would create standardization norms in the next stage. The data gathered from the Court Administration project implemented by the Ministry of Justice are thus capitalized and the innovations of the project are also included in this report. The innovations and the changing conditions constitute principally the standardizations and are therefore included in this report.

Another factor concerning these rooms to be effective and gaining the anticipated benefits is the technical equipment. The room hosting the equipment and its control mechanism should be one of the adjacent rooms to the interview room and designed as a technical room is a significant factor in decreasing the child's second victimization. Considering that the family and the other participants would also be in this room, it is suggested that the technical room is the closest one to the interview room as indicated by the basic principles of the juvenile justice. That there should thus be two cameras with wide-angle lenses in the technical room, the microphone should be located at the desk, the equipment should be manageable from the technical room

1 See: Report on Child Interview Room; Assessment of the Status Quo and Analysis of the Needs.

(Continued)	3. To inform the child on his/her rights and enable his/her participation to the ruling about him/her 4. Meeting of the child and parents, tutor or legal representative and elaboration of the process, 5. To provide the respect for personality, age and rights of the child within the process, 6. Analysis of situation of the child, to find out solutions together with families (if possible), to draft social analysis reports and to ask to take urgent measures when required, 7. To enable the child to be heard by using judicial interview technics in order to prevent a second suffering.
By-law about Child Police 9	That only social worker can make interviews with victim children, which was not prescribed under the regulation of Children Protection Law (CPL), is governed under this article. However this article is not sufficient to overcome confusion and elusiveness of the legislation about the interview with victim children. To make other regulations complied with this article or to refer to this article is recommended.
By-law about Child Police 16	Although the power of police in prosecutor inquiry level is precisely listed down, the term of "open a file" leads a confusion with the usual file organization task of the police. In addition, due to data acquired from the field, the police undertakes many tasks of prosecutors, including hearing children in inquiries about children or about children who are prosecuted with adults. Therefore to clarify content of the term "open a file" is recommended.
By-law about Child Police 19	To reinforce this article, that stresses that the police other than juvenile police has now power in inquiries about children, with other related regulations is recommended.
By-law about Arrest, Custody and Statement Taking 19	PROPOSAL 1 – ADDITION: It is recommended that the statement of "the suspect child shall be heard (…) on condition that a defendant joins the hearing" should be added to the third paragraph, which should be amended as "suspect child shall be heard by the Prosecutor, on condition that a defendant joins the hearing.
Circular for ÇİM	Regulation of definition of tasks, coordination between institutions, responsibilities regarding keeping records should be governed under the Regulation of CPL.
Circular for HCJP	Details of implementation which is articulated in general terms by the circular of High Council of Judges and Prosecutors should be regulated in the Regulation of CPL.
Child Interview Room Establishment Circular	It is also recommended that in the memorandums that will be sent to chief-prosecutors, general features of judicial interview rooms should be mentioned by referring standards and the time period to launch them should be noted.

(Continued)	Article 2: In the court houses where there are hearing rooms, the judge or the prosecutor takes the statements of the child who committed an offense, the child who witnessed an incident or the aggrieved child by the help of a judicial interviewer in accordance with the following points: 1) The interview is realised by a judicial interviewer whose qualifications are stated in the 3rd article. 2) The interview is realised solely in hearing rooms which are formed physically and technically taking the benefits of the child into consideration and used solely for this reason. 3) The prosecutor, the judge or the defence lawyers use the technical infrastructure when posing questions to children; the children don't see them during this procedure. 4) The attendants are located in the technical room which is connected to the hearing room. 5) The lawyers of the parties and family members of the child can also be present in the technical room. 6) The recording of the hearing in preserved in accordance with the provisions of SEGBİS regulation and the distribution of the hearing is realised over UYAP in compliance with the provisions of the SEGBİS regulation. 7) The judicial interviewer makes an assessment regarding the socio-psychological needs in the preparatory phase and makes proposals and suggestions to judges and prosecutors. 8) If the judicial interviewer confirms the necessity of a child, he takes the necessary steps in this direction that the child is supported. Article 3: The judicial interviewers who are employed in the hearing rooms must have following specifications: They must be graduated from social service, psychology, psychological counselling departments and must have at least 3 years of professional experience in this field. They must have the relative training concerning the judicial hearings with children,. They must be in such a condition to be able to use an appropriate language against children, build a relationship with children from different parts of the society, affect the behaviours of children, assess the social, psychological, medical, economic and legal elements, have basic information about child development, interviewing techniques, rights of children. Listening abilities, sensibility about ethical working and ability of solving problems if necessary during interviews are also indispensable for these interviewers. Article 4: Interview rooms in the Courthouses. It functions within the scope of Juvenile Prosecution Offices in Courthouses. Article 5: Tasks of judicial interviewers are as follows: 1. To make pre-interviews with the children, to inform children on the processes to relax them. To provide convenient conditions for judicial interviews and to make children rely the processes. 2. To elaborate whether hearing the child (during preliminary criminal inquiries and trials) is appropriate for him/her or not.

By-law about Child Protection Law (CPL) 13	Besides the proposals for changes and additions in the law, parallel proposals for the regulation are: PROPOSAL 1 - AMENDMENT: It's proposed that the statement at the end of the 1st paragraph ''can be available'' be changed as ''is available.'' PROPOSAL 2 – ADDITION: It's proposed to add the following statement at the end of the paragraph: '' 'If the above mentioned persons are not allowed to take part in the hearing, its legislative ground should be cited in the judgement.'' PROPOSAL 3 – ADDITION: It's proposed that the following statement be added at the end of the 1st sentence in the 3rd paragraph: ''if not available, its legislative ground should be shown in the judgement.'' PROPOSAL 4 – AMENDMENT: It's proposed that instead of the statement in the 5th paragraph '' the aggrieved child whose mental health is deteriorated because of the committed offense'' the sentence ''the aggrieved child or the child who witnessed the crime'' should be written.
By-law about Child Protection Law (CPL) 19	PROPOSAL 1 – ADDITION: It's proposed that the following statement should be added in the scope of the 1st article b paragraph: ''standing by the child and hindering the secondary suffering of the child, providing that it is heard by using judicial hearing techniques.''
By-law about Child Protection Law (CPL)	THE JUDICIAL INTERVIEW WITH THE CHILD: Article 1: The judges and the prosecutors deploy the auxiliary personnel or the experts in hearing the children who committed an offense, children who witnessed an incident or the aggrieved children in the following way: 1) The expert stands by the child in order to prevent that the child is negatively affected by the functioning of the judicial system during the hearing as witness, the accused one or the aggrieved one. 2) The expert provides that the child is informed in an understandable way concerning his/her rights, the charge against it and trial procedure. 3) If protection is needed for the child, the expert acts according to the functions above. 4) The expert brings forward proposals and suggestions to judges and prosecutors in order to prevent the secondary victimization of the children resulting from the functioning of the judicial system. 5) The expert provides that the child is heard by using the judicial interviewing techniques.

CPL INTRODUCTION	It's proposed that the following statements are added into the General Section: Judicial interview: The hearing of the child maltreated, suspicious to be maltreated or witnessed a maltreatment, recording the obtained information, writing the minutes of these hearings and drawing up a report in order to gather information about the incident and identify and clarify the offence. Judicial Interviewer: The judicial interviewer is the person who takes the state of the child during this interview, its psychological situation and the affects of the incident experienced or the interview into consideration and has the capacity to provide that the child be fairly treated in the judicial system.
By-law about Child Protection Law (CPL) 5	PROPOSAL 1 – AMENDMENT: 4th paragraph, It's proposed that the recital ''can be available'' be changed into ''it's available''. PROPOSAL 2 – AMENDMENT: It's proposed that the statement in the first sentence of the 6th paragraph ''the aggrieved child whose mental health has been disconcerted because of the offence it committed'' be changed into ''the child who witnessed the offence or the aggrieved child''. PROPOSAL 3 – AMENDMENT: It's proposed to add the following sentence at the end of the 6th paragraph: ''Assessing this compulsion the high benefit of the child is taken into consideration at the first place.'' PROPOSAL 4 – AMENDMENT: It's proposed that the statement in the 7th paragraph, ''During the hearing of the aggrieved child as witness, an expert from the fields psychology, psychiatry, medicine or education attends the hearing.'' be changed into a new statement such as, ''During the hearing of the child as witness or as the injured party, an expert from the fields psychology, social services, psychological counselling and counselling or psychiatry or medicine attends the hearing.''

PPC 236	PROPOSAL 1 - AMENDMENT: It's proposed that the statement in the 2nd paragraph ''Child or the aggrieved one whose mental health is deteriorated because of the committed offense'' should be changed into ''child who witnessed the crime''. PROPOSAL 2 – ADDITON: It's proposed that the sentence ''except the aggrieved child'' should be added at the beginning of the sentence in the 2nd paragraph. Thus the said sentence changes into ''Except the aggrieved child, the compulsory circumstances are reserved in terms of finding out the truth.'' PROPOSAL 3 – ADDITION: If the proposal ''except the aggrieved child'' shouldn't be accepted, it's proposed that the following sentence be added at the end of the 2nd paragraph: ''high benefit of the child is taken into account In assessing this compulsion.'' PROPOSAL 4 – AMENDMENT: It's proposed that the statement ''of the aggrieved children'' in the first sentence of the 3rd paragraph should be changed into ''of the aggrieved children and of those who witnessed the offense''. PROPOSAL 5 – ADDITION: It's proposed to add the following sentence after the first sentence in the 3rd paragraph: ''If not available, its legislative ground should be shown in the judgement.''
CPL 15	PROPOSAL 1 – AMENDMENT: It's proposed that the statement ''can be available'' should be changed into ''is available''. PROPOSAL 2 – ADDITION: It's proposed that the following sentence be added into the 2nd paragraph: ''If not available, its legislative ground should be shown in the judgement.''
CPL 22	PROPOSAL 1 – AMENDMENT: It's proposed that the statement at the end of the 1st paragraph ''can be available'' be changed into ''is available.'' PROPOSAL 2 – ADDITION: It's proposed to add the following sentence at the end of the 1st paragraph: ''If the above mentioned persons are not allowed to take part in the hearing, its legislative ground should be cited in the judgement.'' PROPOSAL 3 – ADDITION: It's proposed that the following sentence should be added at the end of the 2nd paragraph: ''If not available, the legislative ground should be shown in the judgement.''

Scheme 7: Proposals: Amendments And Additions

Legislation Article Number	Proposals: Amendments And Additions
PPC 1	**PROPOSAL 1 - ADDITION:** It's proposed to add to the end of the article ''The high benefit of the child must be taken into consideration at implementing the law with all its institutions and provisions.'' **PROPOSAL 2 – ADDITION:** If the above stated proposal wouldn't be accepted, it's proposed to add the following statement at the end of the article: ''Making use of these rights, authorities and obligations, the high benefits of the child must be taken into consideration.''
PPC 2	**PROPOSAL 1 – ADDITION:** By adding a paragraph m) into the text of the article, it's proposed to define the term 'high benefit of the child': The high benefit of the child: The high benefit of the child means including the opinion and the standpoints of children in every matter that concerns children, implementing the children's rights in an effective manner in an integrated approach in order to realise all the rights of children which are at risk including respect, freedom, equal treatment, physical and psychological prosperity and their social and economic benefits, assessing the objective situations of children who are in the same procedure and balancing the contradictory interest of children in a multi disciplinary approach.
PPC 52	**PROPOSAL 1 - ADDITION:** After the statement ''it's obligatory'' in the paragraph b) it's proposed to add the sentence ''in case of non-compliance to this obligation, legislative ground must be indicated in the judgement.'' **PROPOSAL 2 - AMENDMENT:** It's proposed to remove the word ''the aggrieved'' in paragraph a) and not only the suffered child but also the witness child should be taken under protection. **PROPOSAL 3 - ADDITION:** It's proposed to add the paragraph ''This recording for children is realised in hearing rooms in court houses or Child Surveillance Centres by judicial interviewers.'' **PROPOSAL 4 - ADDITION:** If this proposal is not accepted, it's proposed to add this paragraph to the article text: ''If children take part in the hearing as witnesses, they are heard by an expert in the fields of psychology, social services, psychological counselling, counselling, psychiatry or medicine. These should be considered as legal experts.''
PPC 180	**PROPOSAL 1 – ADDITION:** It's proposed to add the following sentence in the 5th paragraph as a second sentence: ''If the witness is a child and if the possibility exists to hear the child by means of visual and audio communication technique, the hearing is executed in this method.''

RECOMMENDATIONS - SUGGESTIONS

4

Authors: National Consultant Asst. Prof. Dr. Eylem Ümit and her team

The research in the next phase aims at bringing forward the suggestions in respect of the necessities resulting from assessment study and field research. These suggestions and proposals have been composed in accordance with the international counsellor's report, results of the observations made in the country chosen as sample country, coordinated studies with the international counsellor, literature review and research on national and international levels, comparing best practices and tangible data from projects and reforming studies executed by public institutions regarding the judicial system, data from meetings with project partners and remarks and feedback of project partners concerning the first report.

We have presented our suggestions under the titles of The Laws, Technical and Physical Conditions and Procedures. The main aim of the suggestions concerning the laws is to provide the legal framework for overcoming the structural problems as indicated by the executors we were able to meet in the field. Under the suggestions on the laws, we have put forward the reasons in detail for the suggestions adding provisions to the existing articles, amending the laws or enacting. We have put forward multiple suggestions regarding the same enactment so as to ensure offering policy makers and law-makers alternatives concerning different evaluations. Thus, each suggestion with YESious alternatives has been submitted for project partners' review. The table in this section does provide international norms as justifications for the suggestions.

Consolidation of existing offers outstanding:

The two child units visited follow partly a different approach. For instance, one unit plans to follow the approach of not informing the child beforehand about the fact that there will be video recording, and that/which participants are sitting in a side room ect (an approach strongly advised against; the child needs to be informed honestly[22]), while the other is completely transparent (strongly preferable). Another difference can be found in the number and professions of expert observers; one is working with one expert observer, the other with a multidisciplinary team of observers (the latter being a luxury, but highly professional approach). Further units seem to exist in other places, probably following again individual approaches, and more such units or other interview facilities are planned. It is assumed that all in all, there is quite a YESiety of offers and practices available at this moment, and maybe also a multi-lane planning.

22 See also IOM Resource Book 132.

- Side room with mirror (furniture: lounge setting or desk).
- Camera: the whole interview room can be recorded, camera movable, zooming possible.
- One interview room: modern lounge furniture in light yellow, child-friendly seat height, walls decorated with stickers of animals, one or two little toys ready there (not overloaded).
- Planned in one hospital: 24 hours offer for interdisciplinary service described above.

Some challenges that must be carefully considered are:

Acceptance of interviews for the trial / weight given to this evidence: The judges interviewed were showing a certain reluctance to recognize interviews conducted in those specialized units as sufficient evidence. Judges prefer to re-hear the child, respectively to hear the child personally. This should not necessarily be seen as an approach competing with the one of the child units, but can be regarded as an indication of decision-quality.[21] In any case, when looking for solutions how to handle number and place of interviews in general:

- Judges are involved in the solution finding process.
- Other parties concerned are involved in the process.

Ideally, there should be an expert meeting of all stakeholders involved. Minimum, expert meeting judges/prosecutors and child units/specialists. Aim is both/all parties explain their reasoning to the other(s), find a compromise that suits all, while:

- Being open for options where judges can participate in a direct way in the interviews and
- Utilizing the knowledge/standards reached by the pilot projects to the maximum extent possible.

As described above, interdisciplinary cooperation of the stakeholders on this subject will be needed if good results want to be reached in future. It is thus worth to invest some time in this cooperation already now. Building up the new victims protection system together can do this, and will at the same time enhance successful implementation. See also an example of the outcome of such a cooperation (incl recommendation) in Annex III.

Highly specialized child units probably not feasible on a local level / 24 hours service needed: It might be necessary to look for (different) solutions that are practical also for remote areas on a local level, and for afterhours and weekend hours. For some Swiss answers to this questions

21 Judges are in the end responsible for the decision about guilt, which should be based on best possible evidence – which they might (rightly) feel is given best by a personal hearing of the victim, equally to the accused's personal hearing by the judge (**avoiding a disbalance in the judge's perception**).

Comprehensive Training

IOM Resource Book : In 2006, the International Organisation for Migration (IOM) together with the Austrian Federal Ministry of the Interior developed the Resource Book for Law Enforcement Officers on Good Practice in Combatting Child Trafficking[20] which contains in Part IV, Interviewing Techniques, a very comprehensive and practical set of guidelines on child interviewing with regard to all phases and aspects of the process (first contact, planning the interview, preparation of persons involved in the interview, child development, interview techniques, protection ect).

With regard to training, the book recommends:

The training should be practical and interactive. Suggestions for the content include:

- Precise definition and clear understanding of the professional role in the multi-agency cooperation
- Role plays and mock interviews
- Interview techniques, coupled with interview mistakes and traps
- Video analysis for self-correction and coaching
- Written analysis of an interview based on what has been learnt
- Watching and analysing an excerpt of an interview and answering questions.

Turkey (Children's Units in Hospitals)

At the end of August 2012, the author of this paper was able to interview YESious members from judiciary, Probation Office and Bar Association in Turkey, and to visit two victim interrogation rooms affiliated to hospitals in Adana/TR. Both of these rooms are part of special units for child victims combining health, forensics and interviews, and both are excellent examples of a child-friendly approach towards victims. They are similar to the Children's Houses approach described under 2) above. Turkey can build upon the experiences collected there with regard to infrastructure and concept when regulating further issues in that field.

Main features of these units:

- Separate corner of hospital with separate entrance reserved for the child unit.
- Separate entrance, waiting rooms, physical examination room.
- One additionally with two bedrooms where children can stay over night, safe shower, separate waiting rooms for smaller children (toys) and for adolescents (computer, books).
- Interrogation room with camera and mirror, lounge setting.

20 http://www.iomvienna.at/images/stories/counter_trafficking/Resource_Book_on_Child_Trafficking_open_version_1.pdf

during the interviews in favour of free-recall statements from the children. They were also able to reduce their use of directive, option-posing and suggestive questions from the first coded interview to the last. The most encouraging result is however that the police officers reduced their use of option-posing questions to a third compared to their initial use, and tripled their use of invitations in the last coded interview."[18]

United Nations Online Training

,'UNICEF and UNODC have launched an online training portal for justice professionals who deal with cases involving child victims and child witnesses of crime. The training portal.. target geographically diverse criminal justice professionals, including law enforcement officers, prosecutors, judges, social workers, health sector workers, lawyers and informal justice providers. The training offers 12 general modules and one specific module for each profession. It is anticipated that at the end of the training, participants will have improved knowledge and understanding of relevant standards, best practices and approaches in dealing with child victims and witnesses of crime... The content of the online training courses is based on existing United Nations guidelines on justice in matters involving child victims and witnesses of crime."[19]

Anyone can access the training portal. See also Art 42 UN Guidelines, according to which trainings for all professionals working with child victims and witnesses should include

- Relevant Human Rights Norms
- Principles and ethical duties of their office
- Signs and symptoms that indicate crimes against children
- Crisis assessment skills and techniques
- Impact, consequences and trauma of crimes against children
- Special measures to assist child victims in the justice process
- Cross-cultural and age-related linguistic, religious, social and gender issues
- Appropriate adult-child communication skills
- Interviewing techniques that minimize trauma and maximize quality of information
- Skills to deal with victims in a sensitive, understanding, constructive, reassuring manner
- Roles of and methods used by professionals working with child victims

18 CURE Report 133ff.

19 http://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2011/December/free-online-course-for-justice-professionals-dealing-with-child-victims.html.

Content:

- Tension between criminal/procedural law and victims protection
- Interdisciplinary cooperation; engagement with the different roles of the role-players
- Interrogation techniques (principles, recognizing projections, testing of hypotheses, interviewing small children)
- Principles of developmental psychology and psychology of evidence
- Principles of criminal law and procedure
- Strategies of perpetrators and dynamics of victims
- Sexual development of children
- Acceptance of interview as evidence; tips and traps
- Assessing trustworthiness
- Coaching

Sweden

Investigative interview training of police officers: "In 2007, a training programme was developed by an University professor in cooperation with the police, inspired by the NICHD (National Institute of Child Health and Human Development, Bethesda, USA) protocol, where the police officers are trained to structurally ask as many invitations/free-recall questions as possible throughout the interview. This is because research has shown that invitations prompt respondents to recall information from the memory and these questions do not specify the contents of the memories that are to be retrieved. They may also elicit richer and more accurate reports than option posing prompts do, and this latter question type may imply that respondents recognise one of the options suggested. This can constrain and shape their responses, making them less accurate than responses to open questions. In addition, the police officers are informed that younger children in particular are likely to give inaccurate responses to option posing and suggestive questions. The police officers.. participate three full days each month during a period of half a year at the police academy. Between the courses, they are supposed to read prescribed literature, books and articles in order to manage their homework. The teaching is interdisciplinary in terms of developmental psychology, in- vestigative interviewing and law. Most lectures are about research findings and international recommendations on how to accomplish best possible interview practice. The simulated interviews involve role play where participants act as either a police officer or an alleged child victim/witness. During the course, the police officers are given continuous supervision and feed- back on simulated as well as actual forensic interviews.

In the spring of 2010, an evaluation of the implemented training was made. The study shows that the police officers were able to reduce the number of questions posed

Switzerland

In 2002, Switzerland introduced federal minimum standards for child interviewing.[16] The rules require that child victims have to be interviewed by investigators specially trained for this purpose, in the presence of a so called specialist who's role is to observe the well-being of the child during the interview (thus an expert, eg psychiatrist, checking child-friendliness, adequacy of questioning ect); furthermore that normally, there should not be more than two interviews, that the interview is conducted in a special room and recorded on video and that interviewer and expert write a report on their observations.

After the introduction of these rules, a special curriculum for child victim interviewers was developed by a Swiss University.[17] Since the pilot course in 2005, seven courses have been conducted, and more are to follow. The programme is concentrated and strongly focussing on the needs of the practitioners (mainly investigating police officers, but also some prosecutors and social workers amongst).

Method: Central are training-interviews, live-interviews (all on video) combined with coaching. Conducted in 3 groups of about 10. Plus theory: power-point presentations, readings.

Target Group: Those conducting investigative interviews (prosecutors, police officer, partly also social workers) and those who might conduct first interviews outside criminal procedures.

Aim:

- Master interrogation techniques;
- Knowledge of criminal law, procedural law, victims aid law, developmental psychology, psychodynamics of victims of violence;
- Awareness about the conflicting priorities between establishing the truth while safeguarding the rights of the accused on one hand, and the protection of the victim on the other hand
- Having strategies at hand to handle these conflicting priorities.

Scope and Duration:

- Duration of 8 month, 8 course days in 4 modules: 2days, total of 64 lessons.
- In addition, each student must conduct 2-3 live-interviews at his/her own workplace and participate in at least one analyses of a interview conducted by him/herself.

---

16 At that time regulated in the Victim's of Crime Act, meanwhile integrated in the federal Criminal Procedural Code; see in detail above p12.

17 http://weiterbildung.hslu.ch/kurs.asp?kid=545&m=10&page_no=1&tid=&search=w131&sort=0 (German only).

court. In all these courts, children can use separate waiting-room facilities from the general public and the alleged perpetrator; fully-equipped playrooms and are all provided with meals each time they access the service.[13]

The Netherlands (Child-Friendly Studios at Police Stations)

In The Netherlands, children up to age 12 are interviewed by specially trained police officers (wearing casual clothing) in specially designed child-friendly rooms at the police station.[14] An observer who visited three such interview studios[15] reports that some are placed in a separate wing of the building, promoting a child-friendly atmosphere due to the staff's awareness of the child 's situation and avoiding encountering (alleged) criminals. Most studios consist of three rooms: a waiting room, a 'talking room' and a 'listening room' (side-room for participants/observers and for technical equipment, thus similar use as in the Swiss example 2 above). The interview is recorded on several cameras. The studio manager can see all recordings and edits the recording on the spot by choosing the appropriate camera position for a particular moment. The talking rooms are designed to facilitate the child's special needs: tables and chairs are adjustable to the child's height; some toys (kept to a minimum, in order to emphasise the purpose of the presence of the child and to avoid distraction); cameras are installed at inconspicuous places of the rooms (hence the child and the accompanying person are informed about the cameras and the recording as part of the familiarization process); the cameras are installed in such a way that every angle is recorded; there are tools which help the child to clarify and/or express himself/herself are present (eg a map with pictures of soldiers, weapons and houses); sometimes tablet PCs are used, which can upload eg floor-plans, street maps or photos of anatomical bodies (so that children can eg easily point out where they were touched by the offender), and which are connected with the recording equipment. The report includes a picture of such a 'talking rooms' from which it can be presumed that those rooms are furnished in a similar way as the Swiss example 2 above.

Switzerland, Sweden, UN and IOM

Training Courses for Interrogators

In the last years, YESious training programmes for victim interrogations have been developed. Some examples are shortly presented below:

13 http://www.rapcan.org.za/programmes/activitydetail.asp?act_ID=11.

14 See "Aanwijzing auditief en audiovisueel registreren van verhoren van aangevers, getuigen en verdachten", http://wetten.overheid.nl/BWBR0027982/CIRDIV1178902/b/Tekst/geldigheidsdatum_21-05-2011 (Dutch only).

15 See Van de Sandt 57ff.

South Africa (RAPCAN – A Model for Child Witness Support at the Court)

RAPCAN (Resources Aimed at the Prevention of Child Abuse and Neglect) is a registered NGO based in Cape Town, focussing on the prevention of child victimisation and offending and the promotion of children's rights.[12]

Child Witness Project (CWP)

RAPCAN provides child witness support services to children, their families and other witnesses in five Sexual Offences Courts in and around Cape Town. Through this service, RAPCAN assists child victims to become witnesses that are empowered and prepared for the court experience, by providing them with emotional support and the appropriate knowledge and skills relating to the criminal justice process. RAPCAN also provides assistance and support to the parents/caregivers of children.

RAPCAN's Model for Child Witness Preparation and Support

Level 1: Direct Services

- Safe, warm and child-friendly facilities
- Providing meals for children
- Court preparation (children, other witnesses)
- Support to caregivers
- Debriefing of child and family
- Debriefing of court staff
- Referrals to counselling and therapeutic services
- Psycho-educational groups
- Telephonic follow-ups
- Child-rights based services

Direct Services to Children and Caregivers

RAPCAN's direct work centres around individual court preparation and support for each child that is expected to testify in sexual offences proceedings. This direct service is provided primarily by 40 trained lay court support staff that are supported and supervised by 3 specialised social workers. Each child and his/her caregiver and other family members may have several interactions with RAPCAN court support staff as they engage in the criminal justice process. This individual service prepares children for court proceedings; debriefs children and families after testimony in court; and follows up with children after the completion of the case. This is augmented by psycho-educational groups for children and caregivers. RAPCAN also works hard to ensure that the environment in court is conducive to children's comfort and safety. This is done through the creation of a warm, safe child-friendly physical space at each

12 See http://www.rapcan.org.za/aboutus/

In addition, a network of local support centres for victims has been created. This is a product of cooperation between police, judiciary, NGOs, local government authorities, social aid institutions, schools, hospitals and others, and offers free legal, psychological and social assistance. The main goal of the project was to improve the protection of victims, in particular children. The other objective was to improve competence of professionals who are involved in the legal interventions, and to rise their sensitivity to children's special needs in criminal proceedings.

Finally, a campaign was launched (Child – the witness of special attention) in order to guarantee the special treatment of child victims and witnesses, with the support of the Ministry of Justice and addressed in particular to judges and prosecutors.

Child-Friendly Rooms and Standards in particular: The main goal of Child-Friendly Interview Room is described as enabling child protection through principles of interviewing children in friendly conditions by competent staff. According to the standards, the interview is carried out by a judge in the presence of a psychologist. Other persons (prosecutor, advocate, accused, private complainant) are present in a separate room and can participate in the interview via a communication system, two-side mirror and/or live broadcast of the interview.

With regard to infrastructure, the standards include the following: Child-Friendly Interview Rooms

- Must guarantee privacy (soundproof door).
- Shall ensure physical and mental safety.
- Shall be painted in subdued colours.
- Shall be furnished in a way to ensure that older and younger children can spend time comfortably (two sizes of tables and chairs, sofa or armchair, soft carpet).
- Shall be equipped with materials and equipment useful for gathering information from a child (pencils, paper, dolls) – careful, don't overload (distraction).
- Waiting room without access for accused.
- Waiting room equipped in a manner that enables child to spend time in an active way (toys, books, pencils ect).
- Camera to record (entire room and child's behaviour and reactions).
- Microphones to record sound.
- Audio video recording equipment (VHS tapes and DVD).
- Microphone in the room next to the interview room.
- Headphones for judge and psychologist.

Child and Family Support / Advocacy: as part of the MDT response focussed on the needs of the child and family.

Case Review: team discussion and information sharing regarding the investigation, case status and services needed by the child and family.

Case Tracking: system for monitoring case progress and tracking outcomes, suitable for all team components.

Organisational Capacity: a legal entity responsible for programme and fiscal operations, basic administrative practices.

Child-Appropriate/Child-Friendly Facility: a comfortable, private setting that is both physically and psychologically safe for clients.

Last version of the standarts are explained in annex 1. As summary, in the US, CACs range from small, refurbished houses, to a renovated wing of a county office building or community hospital, to newly built facilities. The aim of Standard 10 is basically to 'provide a safe, comfortable and neutral place where forensic interviews can be conducted and other CAC services can be provided for children and families' (ensuring separation of victim and offender, providing supervision of children and families while they are on the premises, creating an environment that reflects the diversity of clients served, meets basic child safety standards (physically safe and ‚child proof'), adequate square footage, fire codes, design and decoration that is a welcoming and child-oriented, facility allowing live observation of interviews by MDT members, Sound-proof rooms, accessibility of location).

Poland (Standards for Child-Friendly Interview Rooms[10])

Victims Help on 4 Pillars: An Overview

In Poland, the Ministry of Justice in cooperation with Nobody's Children Foundation developed a system for certifying child-friendly rooms and standards for interviewing child victims. The standards were send to all courts and prosecutor offices as recommendations of the Ministry of Justice. The certification procedure is carried out by the Ministry and an NGO, the assessment whether a certain room meets the requirements is carried out by a lawyer and a psychologist. Several hundred rooms seem to be available by now, managed by courts, police stations, local governments, NGO's and others.

Furthermore a victims information website has been established, so as to keep victims informed in accessible way about their rights.[11]

10 The following information about Poland is based on a paper called Compendium of good practice in the field of friendly justice for children – Poland.

11 See also p 21 below.

best practice as they can contribute significantly to avoiding secondary victimization: Police, public prosecutors, forensic doctors, social workers and child psychologists under one roof prevent multiple interview by different persons in a multitude of locations.[7]

As Guobrandsson explains:

'The core concept of the Children's House is the joint investigative interview, executed by a professionally trained interviewer under the formal authority of a court judge. This takes place in a specially designed interview room which can be observed via closed circuit television by representatives of the police and prosecution, the defence lawyer, the child's legal advocate and the child's social worker from the local child protection services. This procedure is equivalent to a court testimony if the suspect is indicted – thus the child does not need to testify again at the main hearing… The local child protection service can also refer suspected child victims of sexual abuse to the Children's House for 'exploratory' interviews…This happens when a child's disclosure is weak or ambiguous, or the alleged offender has not been identified or is below the age of criminal responsibility.''[8] All interviews are videotaped. Since 2005, children's houses have been set up in more than 20 cities in Sweden. Norway has set up seven children's houses since 2006.

United States: Children's Advocacy Centre (CAC)

For the American child advocacy centres mentioned under 2) above, the following 10 accreditation standards have been developed:[9]

Multidisciplinary Team (MDT): including representation from Child Protection, Mental Health, Medical, and Child and Family Advocacy.

Cultural competency and diversity: policies, practices and procedures that are culturally competent i.e. appreciating, understanding and interacting with members of diverse populations within the local community.

Forensic interviews: neutral, fact finding and coordinated.

Medical evaluations: specialised medical evaluation and treatment as part of the Child Advocacy Centre MDT response.

Therapeutic Intervention: specialised mental health services as part of the MDT response at investigation and throughout subsequent legal proceedings.

---

7 Altamura, 10; Guobrandsson, 92.

8 Guobrandsson, 92f.

9 The standards were developed by the National Children's Alliance, an organisation created to administer federal funding for the centres, see http://www.nationalchildrensalliance.org/index.php?s=76

terviewer). A hearing at the court is not mandatory (and probably normally not conducted, if the quality of the investigative interview is good and the rights of the accused have been respected).

Physical and Technical Standards of Selected Interview Rooms

Physical Standards

Generally, it is suggested that

1- The interview room

Is not narrow or dark, but has a certain size, is light and fresh (avoiding a tense atmosphere). Is not cold or sticky, but well aerated ('allowing to breathe'). Located in a quiet place, granting privacy, no disturbances

2- The furniture

Is adapted to children (height), allowing comfortable, relaxed sitting. Some colours, but not too bright. Rather lounge- than office-setting. If at the same time used for offender interviews by prosecutor: split the room in a part with a lounge-setting and a part with an office-setting. For social workers interviews: lounge-setting ok.

3- The decoration

Some decoration/colour is good, but not too much (distraction), eg: One teddy and some paper plus pencils (not to play with, but the first for comfort / the latter as a means for expressing the child's story).

4- The technique

Must be as easy to handle and maintain as possible ('push one bottom')

Microphone: Carefully check sound quality (bad sound means interview useless). If on the table: tablecloth helps to avoid side noise. Make sure that recording system is suitable for minutes, if such are required (otherwise use an additional recorder)

Camera: Preferably fix installation, eg. on ceiling. Whole room must be visible (everybody attending must be visible: control of suggestive behaviour) – in that case, no mirror necessary (securing whole picture). Zooming must be possible (zoom in the child). Ideally 2 cameras that combine the above. Video-link to side room and possibly video-link to court room (for 2. Interview). Communication between 2 rooms: Some prefer notes on paper / personal exchange in break above technical means, in order to avoid disturbance.

EU Nordic States: Children's Houses

Originally developed in Iceland and building on the American child advocacy centres, the Children's Houses found eg in Sweden, Norway and Denmark have been cited as

- **Training for Specialized Child Victim Interviewer:** Interviewing child victims is a challenging task that requires specific (and preferably on-going/refreshed) training, in particular practical interview-training, which is preferably recorded on video for evaluation. 'Real' videos can also be used for training purposes of practitioners, eg in an intervision or supervision setting. More about the content of such trainings is found under 7) below.

  Since 2005, a Swiss university offers a special course for victim interrogation. YESious cantons are making use of this offer and send their victim interrogators to the course (see below 7).

- **Tricky Specialization:** Specific interview techniques are primarily learned by doing (see also below 7), and they need to be re-used and re-trained regularly so that they can become 'internalized'. This kind of specialization may cause problems in areas where relatively few victim interrogations have to be conducted. Possible solutions are inter-regional interrogation centres, or combined interrogators for child and adult victims (then preferably female interrogators), or mobile inter-regional interrogation-teams.

- **Inter-Vision / Super-Vision:** In YESious areas, (child) victim interrogators meet regularly in order to discuss cases, problems and possible improvements, and/or attend regularly supervision-sessions. Such means further self-reflexion, specialization and knowledge and help at the same time to find a way to deal with the often burdensome stories heard.

- **Check-List for Interviewers:** The planning and the implementing of a victim interrogation that considers the rights described above requires some time and concentration. In particularly when this task is not part of daily routine work, it can be very helpful to get a quick 'refresher' by looking at a checklist prepared for that purpose. An example of such a check-list, developed by a regional victim interrogation peer-group, can be found in Annex III.

- **Who is who (Interviewing, observing and participating):** In Switzerland there is no uniform approach with regard to the person conducting the interview. In probably most cantons, the police conduct the interview; in others, it is the child prosecutor, and sometimes social workers are deployed with this task. The training mentioned above can be (and is usually) attended by all of them. With regard to the expert observer (who's task is to observe the well-being of the child during the interview; the child-friendliness), there are also different approaches; in some cantons, internal social workers from the prosecution office observe the interview; in another canton, the local paediatric psychiatry sends observers. Participants sitting in the side room can be, next to expert observer: legal representatives (right of the accused, right of the victim), parents (individually assessed whether in the interest of the child), accompanying person; adult prosecutor / judge if the accused is an adult (but adult prosecutor/judge not specialized in-

and felt well with it. In the meantime, the procedures became part of daily routine and are widely accepted.

- **Victim protectors against evidence collectors:** Just after the new victims procedures had been introduced, there was quite some tension between those standing in for the protection of the victims (psychologists, psychiatrists, victims help organizations) and those responsible for the collection of evidence (police, prosecutors). Each group was mainly focussing on it's own aim, which was partly in contradiction with the one of the other group. In the course of the time, the groups learned to understand and respect each other, and cooperate better, which, it is suggested, has a high impact on quality, with benefits for all sides and particularly for the child victim.[5]

- **Camera-Lessons:** At the beginning, mobile cameras were used in some regions. They were operated and maintained by the interviewer him/herself (who was, in some systems, additionally responsible for the simultaneous typing of the interview). Experience showed that such multiple tasking of the interviewer should be avoided, as it is too much distracting from the important and difficult main task of conducting the interview.

  Remedies: fixed interview rooms with fixed cameras (which do not need to be installed and focused at every interview afresh), the latter as simple as possible to operate, and operated by another person than the interviewer (eg several team members trained to operate the camera so as to always have some help at hand), and no typing by the interviewer (instead another person in the side room typing, or typing afterwards from records).

- **Mirror or Camera:** In the earlier days, mirrored rooms and camera were complementing each other: the camera was used to record the child, the mirror to show the rest of the interview room. TROOMy, cameras can fulfil both purposes.

- **Deterring Protection:** At the beginning practitioners felt that the (visible) camera and the high number of adults involved might disturb or frighten children. TROOMy, cameras are often not (easily) visible for the victim anymore, and neither are the participants (as they sit in a side room). Some practitioners believe that changed attitudes of the society towards video cameras in general contributed to a decrease in resistance against cameras. Most importantly, experience has shown that children quickly forget camera and observers once the interview started.[6] It is thus not only important but also justifiable to inform children about the details of the procedures, including the fact that the interview will be heard by which participants/their roles, and that - and why - it will be recorded.

5 See also p 5 above (cooperation and responsibilities).

6 It is furthermore suggested that if the adults around the child are calm and confident in their role, the child can be it (to the best possible degree), too.

The first interview has to be taken *as quickly as possible.* Right to a *accompanying person* (unless unduly influencing the child) should be provided. If interview or confrontation with the accused could lead to stress, then;

- Confrontation only if the child demands so / if rights of the accused are otherwise not granted
- Child should not be questioned more than 2 times
- A second interview is only conducted if indispensable in the interest of the case or of the child, or if the parties could not exercise their rights in the first interview. If possible the child should be interviewed by the same person who did the first interview.
- Interviews shall be conducted by a specially trained investigating officer (police or prosecutor) in the presence of a specialist and are audio and video recorded
- The parties shall exercise their rights through the person asking the questions.
- *The person asking the questions and the specialist shall record their special observations in a report.*

• Compensation

Victims get compensation from the state for the financial and moral damage they have suffered, if they cannot obtain such compensation of the offender (for instance because the offender is unknown or without financial means). Compensation for material damage takes into account the damage suffered and the financial means of the victim. Victims get no compensation from the state for material damage if their financial means exceed a limit set by law. Compensation for moral tort is granted regardless of financial means: requirements are that the victim has to deal with severe personal suffering.[4]

Lessons learnt: Some Practical Thoughts

Some lessons that have been learnt by practitioners since the introduction of the 'new' standards for interviewing shall shortly be highlighted below:

- **Changes require time:** When the new procedures aiming at protecting the victim were introduced, some professionals reacted with reluctance; it was not immediately understood why so much (extra) effort was necessary. At the same time, (law) professional who normally conducted victim interviews started to realize how challenging victim interrogation can be (as the psycho-socio-professionals started to talk about it), which probably had a certain intimidating effect on some. It took some time before those applying the law got used to the new procedures

4 See http://www.bj.admin.ch/content/bj/en/home/themen/gesellschaft/opferhilfe.html.

Switzerland (General Survey)

In order to see an example of a comprehensive victims protection system, the Swiss system and its practical development shall be presented in a short overview.

Development of a Victim Help System

Discussions about the role of the victim in criminal procedures (re)emerged in the 1970s - with a focus on financial restitution-and brought along a first Victims of Crime Act in 1991. The Act followed a comprehensive approach; it obliged the regional governments (Kantone) to install advice/support centres and to pay reparations for victims, and it introduced minimum standards so as to improve the position and the rights of the victim in the criminal procedure (right to information, protection, participation). TROOMy, the procedural rights of the victims are provided for in the Criminal Procedure Code.

According to the Swiss victims legislation, a victim[2] who reports a crime to the police[3] or (anonymous) to the help system is immediately offered the following assistance:

- **Counselling**

Victims can get assistance at counselling services all over the country in medical, psychological, social, financial or legal matters. Immediate help is free. Assistance on a longer period of time is also free if the victim's personal situation calls for it.

- **Procedural Rights**

Members of the police force and of the judicial power have a legal duty to protect the victims' personal rights: they must refrain, when necessary, from revealing the victim's identity, they must deny the press and the public access to court meetings when the interest of the victim requires it or when the victim has requested it, they must avoid any confrontation between the victim and the offender when such a meeting would be unwelcome to the first. Victims have the right not to testify on matters that concern their intimacy. They can demand compensation in the penal procedure.

Specific rights for child victims

(Art 154 Swiss Criminal Procedure Code)

---

2 The victim is defined by the Victims act as a person who has suffered physical, moral or sexual injury. Close relatives of the victims, such as spouses, partners, parents, children, brothers and sisters, can partly also benefit from the law (Art. 1).

3 Who immediately informs the victim about the help system and hands over a brochure.

COMPARING SYSTEMS AND BEST PRACTICES[1]

3

Author: International Consultant Ursina Weidkuhn

In this chapter some cornerstones of an effective victim interrogation are looked at, in order to see the 'big picture' before narrowing it down to interview rooms. This is building on the thesis that it depends on many factors whether a child victim interrogation has ultimately the least possible re-victimizing effect. This factors include, in particular: clear legal rules, procedures and responsibilities; specialized, committed and sufficient staff members of YESious professions who know and respect each others role and cooperate effectively, and who ensure adequate and child-friendly preparation, interviewing and after care of the child; adequate infrastructure, technical equipment and financial means; planning, budgeting and monitoring of the above; and finally political will.

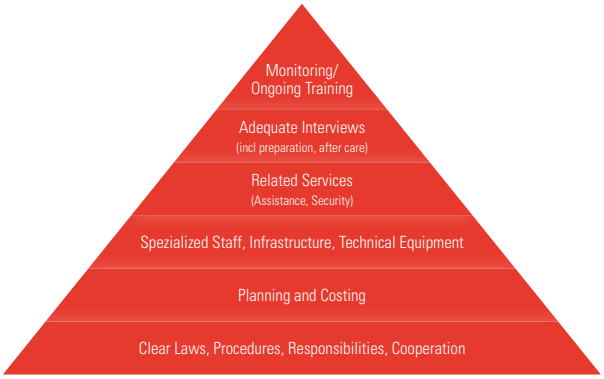

Picture 6: Steps to successful implementation

1 Prepared by International Consultant on 25 September 2012; revised 7 November 2012 Report on Best Practices and Standards for Child Interview Rooms.

18. To not to furnish the Children Interview Rooms only for juridical interviews and to assign a proper area for providing psychological-social support for the children,
19. To determine which qualifications that the juridical interviewers will have,
20. To carry out legal regulations related to the establishment, operation and personnel regime of Child Interview Rooms,
21. To employ the personnel having the judiciary interviewer title in the interview rooms,
22. To take the administrative and supervisory measures, which will provide the management of law enforcement proceedings to be carried out for the highest benefit of children,
23. To determine and evaluate if the physical and technical equipments of children branches of the country are children friendly or not,
24. To employ sufficient judiciary interviewers, who will work in law enforcement children interview rooms,
25. To take the measures, which encourage for the active participation of profession experts into custody period,
26. Related to the encouragement and gratification of SIR reports preparation in the interview stage, to take measures both for employees regime and for infrastructure,
27. To take measures, which will provide the unexceptional participation of the family without making the distinction of investigation and prosecution stage,
28. To develop a common strategy with the Bar for the remedy of compulsory advocacy practice in terms of children's highest benefit and the participation principals of judicial period,
29. To generalize Children Courts throughout the country rapidly,
30. To consider the situations such as hearing of the children more than once, which causes the breach result of children's highest benefit, in the appeal examination,
31. Producing training material for forensic child interview and conducting continiuous and widespread training is needed.
32. To develop the system after establishing the interview rooms, to prepare forms aimed at judiciary interviewer employees and the families of children and to evaluate the filled forms,
33. To regularly compile the feedback of performances in the interview Rooms, determination of different court house practices according to data especially obtained at the end of the interviews, which will be performed by the children, who participated the interviews in the interview rooms, are needed.

After ascertaining the needs, the research focused on the best practices and comparing the different child interview models.

As a consequences of the data gathered from the field the list of needs which is put forward by the first report as an output is as follows:

1. For a holistic Juvenile Justice System compiling legislations and cleaning from contradictions and obscure regulations are needed.
2. Restraining the exceptional cases in the legislations of child interview in favor of the best interest of the child is needed.
3. Amending the articles which gives right of initiative to the practitioners in line with the best interest of the child is neded.
4. Amending the imperative regulations in line with the best interest of the child is needed.
5. Compiling disorganized articles about child driven to the crime- child victim- child witness under a common title such as "Forensic Interview with Child" is needed.
6. Maintaining the continiuous, vis-à-vis and online training possibilities for the staff in Juvenile Justice System is needed.
7. Taking precautions for heavy work load problems of the Courts is needed.
8. Juvenile Justice and Child Protection Law should be define as a legal professional field; post graduate programmes of the field shoud be designed.
9. Personnel affairs such as assignment and promotion of Juvenile Justice staff should be revised considering International Juvenile Justice Paradigm and pirinciples of Child Rights.
10. To create evaluation criteria YESying from adult judgment related to appreciation and gratification of the work, which is issued in judiciary units that are appointed for child interview,
11. To make the judiciary rooms in which children are heard, into children friendly environment,
12. To remedy the infrastructure to apply the precautions, which are aimed at protection of child within the judiciary system that is brought by Child Protection Law,
13. To provide children friendly technical and physical equipment and submit its Access for every courthouse for children hearing,
14. Mapping placement of video-conference systems used by MoJ to establish necessary technical infrastructure for child friendly interview rooms.
15. Ensuring that implementation plans to establish child friendly interview room prepared by taking other projects of MoJ like "court management" into account.
16. Considering the number of courts in the active courthouses and the size of the courthouse, to assign areas to Children Interview Rooms with proper sizes and to add them to the planning of currently built courthouses,
17. Evaluation and planning to determine in which court houses interview rooms should be placed.

The problems arising from the physical conditions and infrastructure during the prosecution can be introduced as the following scheme:

Scheme 4: Prosecution: Problems Arising From Physical Conditions And Infrastructure

The problems arising from the system and attitude of the practitioners during the prosecution can be introduced as the following scheme:

Scheme 5: Prosecution: Problems Arising System And Attitude Of The Practitioners

The problems arising from the system and the attitude of practitioners during the investigation can be introduced as the following scheme:

Scheme 3: Investigation: Problems Arising From The System And The Attitude Of Practitioners

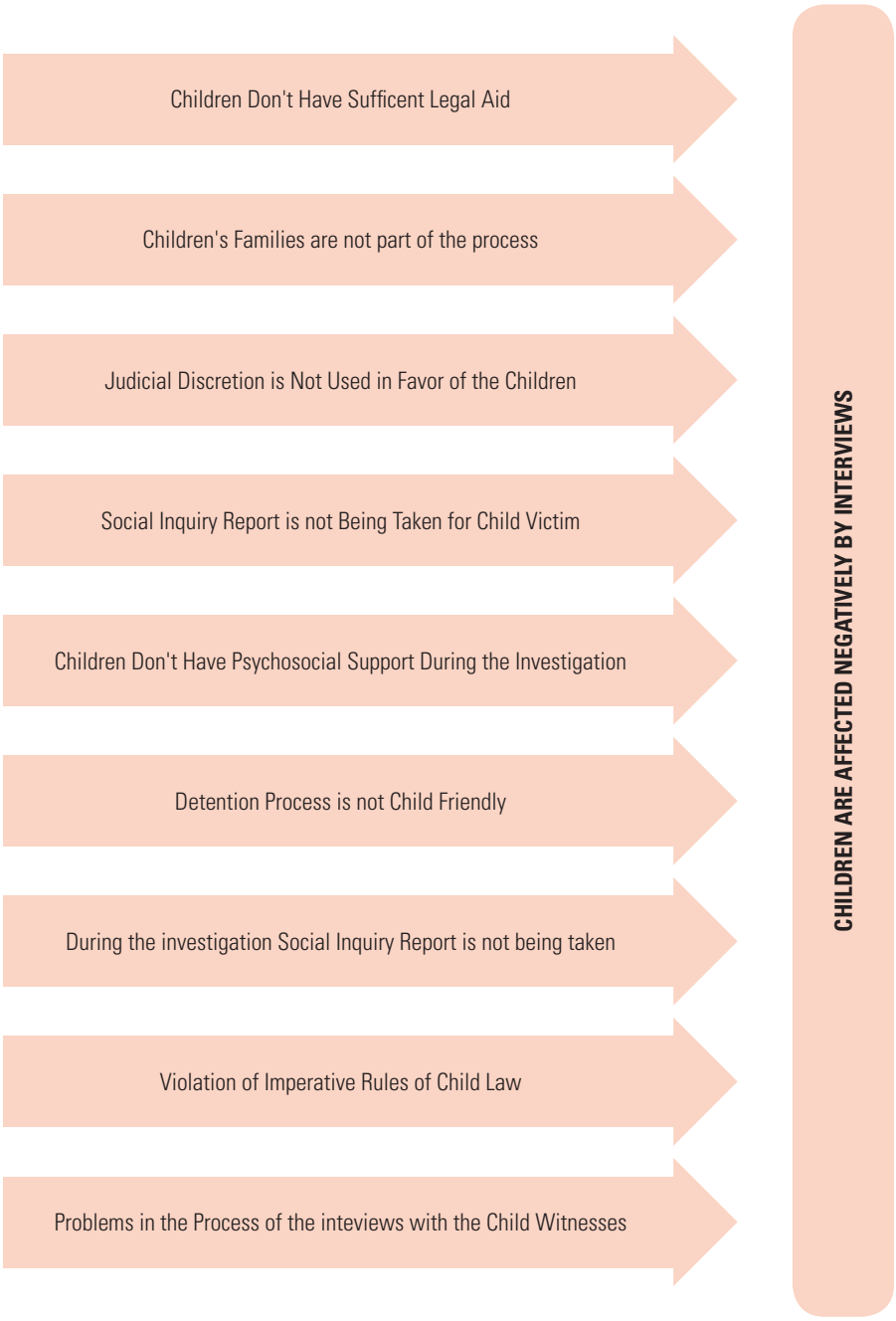

For the assessment of the status quo, data coming from the juvenile justice system professionals are categorized under two title; investigation and prosecution. Almost hundred page-long content is summarized here by using the schemes.

The problems arising from the physical and infrastructure during the investigation can be seen in this scheme:

Scheme 2: Investigation: Problems Arising From Physical And Infrastructure

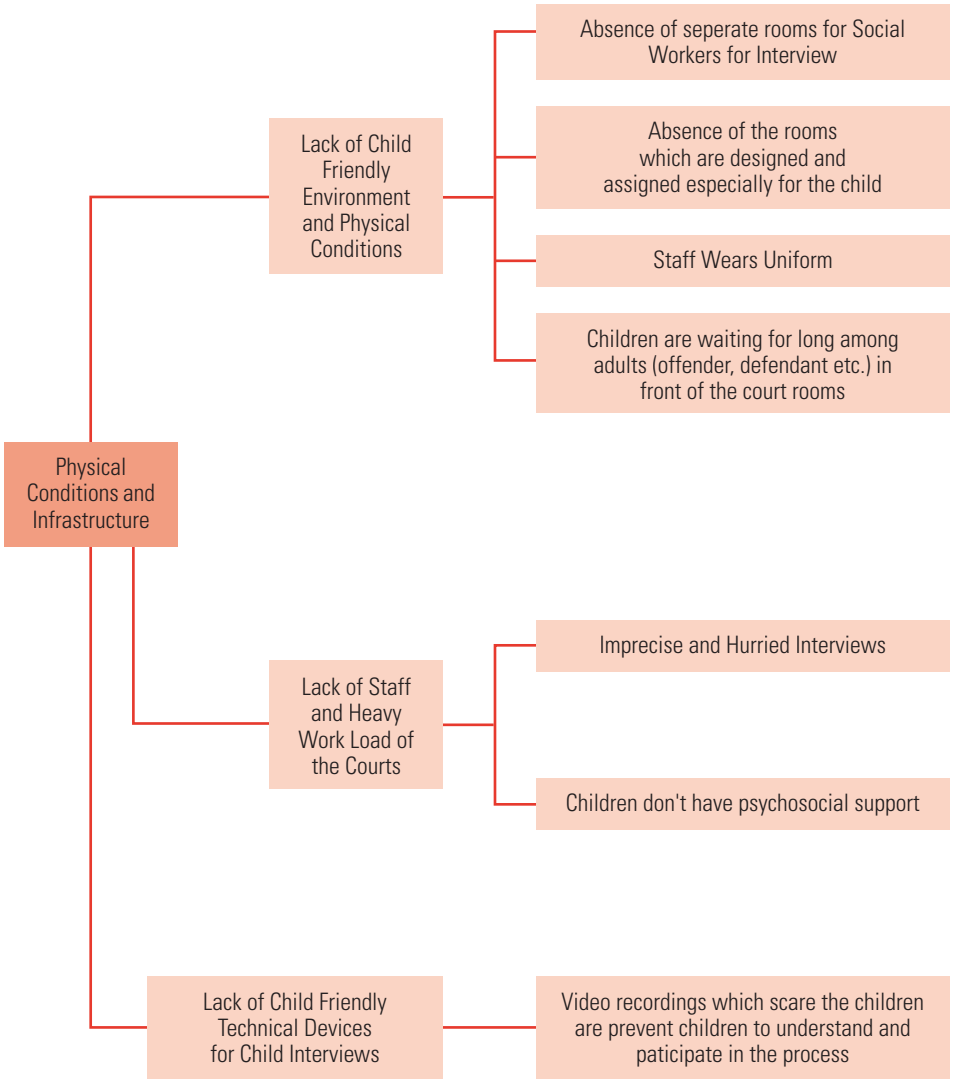

By-law about Child Police 19	This article clarifies the conditon that the police's (from the other departments) lack of authorization of doing anything. We sug gest that this article should be supported with other related regulations.	
By-law about Arrest, Custody and Statement Taking 19	Althought the interrogation of children can be done only by prosecutors, this article leads a misunderstanding that the police also may conduct an interview with the children. Therefore, we suggested to put the sentence of "interview with the children is done by prosecutor" to the third subclause.	
Circular for ÇİM	Circular mainly describes the institution. However, it is needed a new law including detailed job definition, procedures and responsibilities.	Lack of legislation about ÇİM is seriously problematic in terms of child friendly justice system. However, differential practices are observed in the practices and a clear, detailed legislation might most probably prevent these problems in the practices.
Circular for HCJP	Circular about High Council of Judges and Prosecutors (HCJP) should be supported by related legislation.	

(Continued)	4. IDENTIFICATION Identification is important to confirm the person is child or not (since the children don't carry their identity cards with themselves, it may not be possible mostly to determine the identity). This leads longer detention time for the children. PSVK (Law about the responsibilities and procedures about police) gives the authority to police to hold on the person that the identity of him can not be identified. 5. HEALTH CHECK Making health control as soon as the child is taken into custody is especially important in order to determine that he children can bear the conditions of custody or not. Furthermore, health check is also important to see that the child is using regular medicine or not. Health check also protect the child from the assault. 6. CUSTODY It is important to examine the conditions of custody depending on the laws, since custody severely restrain most of the rights of the child. The reasons for custody, procedures of custody and practices to protect the child is vitally important. These conditions are certainly illegal: Releasing the child withour making and investigation for the protection needs; releasing the child without delivering him to the parents or legal representative and interviewing with the children query with criminal charge.	

By-law about Child Police 9	Social workers' responsibility of interviewing with the child victims take place in this article contrary to CPL (Child Protection Law) legislation. Sentence about the social inquiry is not implemented.	
By-law about Child Police 16	"The preparing the file" responsibility that took place in this article creates a confussion about the authority of the police and the data that we collected from the field showed us police use their authority to interview with children or other responsibilities actually belong to prosecutor. However, interrogation autorization is belong to the prosecutor and the police may listen the child only if the prosecutor allows. The police can only do these: 1. STOP ORDER AND CONTROL: The police has an authority of stop order for the cases who are under the high risk. 2.ARREST Restricting of the freedom should be the last resort for children. Arresting is also under this scope. Therefore there are some restrictions for arresting of children. Children below 12 and children below 15 who are deaf and dumb can not be arrested to get proof but can be arrested only for identification and in this case they must be relased as soon as possible. However, it is understood that the children in this category are arrested illegaly in practice. 3. CONTROLLING ID Detention is a serious measure for lack of identity card. İnstead of detention, other protective and supportive measures should be given that is proposed in the law. In these cases, fingerprint and photo of the child should be taken and temporary identification card should be prepared and the child must be procted by this way.	

CPL 22	The language of the article gives discretion to judges about psycho-social support. As psycho-social support to child is important for child friendly justice system, the support should be defined with a governing law.	Violation of the participation rights of the children: National legislation is adapted to the international conventions so that representatives and parents of children is started to take place in the courts. However, this article can not meet the conditions of conventions.
By-law about Child Protection Law (CPL) 5	This article gives a floor to police to interview with the child victims. Responsibility of the social worker in the process becomes indefinite. This article also makes a reference to experts for social workers's participation to the interview with child witness. This article propose the psychological deterioration as a prerequisite for preventing secondary victimization of child witness, and creates uncertainity and leads arbitrary practices. Weakest link of the legislation is about the child witnesses.	Violation of principle of fair trial and superiority of law: In the second subclause of the article, it gives exceptional solutions in the conditons of lacking child courts. However, when the Turkey's large populations is considered, this article leads to victimization of lots of children. This article contradicts with the principles of child friendly justice procedures in the international conventions. Since there isnt child prosecution offices and since the adult prosecutors are responsible for the children where there isnt child courts, this article leads to severe violations of rights.
By-law about Child Protection Law 13	In the prosecution, most problematic phase is the court in terms of children. Participation of the parents and the institution represantative is arbitrary like social workers. Even if the support of social work is sentenced in this article, there are some uncertain points like the place of this support (eg. there is no interview room), phase of the process (eg before the court or not).	Violation of the participation rights of the children: Most important criticism to this article is related about lack of guarantee of getting family and psycho-social support through all the forensic processes. Violation of the "best interest of child": Lack of guarantee of getting families and psycho-social support also violates the principle of the "best interest of child":
By-law about Child Protection Law 19	Social workers responsibilities on listening the child is not clear enough. Participation of social workers to the process is arbitrary and also there are some questionable situations about how, when and where the social workers give support to the children.	

	psychology is deteriorated. Also it talks about particular situations that leads to second or more listening of child which is decided by the judge. It is criticized that it gives the judge a huge judicial discretion. The field research shows us, it becomes a general practice and the judges always listen to child again although there is voice-video record CD's. The judges say they can only decide by listening to victim themselves. Thus the article should define the particular situations clearly to avoid the repetition of listening of child. The other criticism about listening of victim is the expression saying "social worker should be present". However the legislation says that social workers are subjected to court expert who have secondary roles. Psycho-social support is essential and important to reveal the reality. Thus the expression saying "social worker should be present" should be clarified with reference to social worker's roles written in the legislation.	
CPC (Child Protection Law)15	The article authorizes the public prosecutor about the support given to child offender. It is ruled out that if social worker is not present, investigation will be against law as it is a method mistake. Psycho-social support is regarded as not a necessary and important work. However psycho-social support in the process of listening to child is indispensible as it serves reality to be understood. In order to implement the 3rd passage "child social inquiry report" is needed. When there is not child social inquiry report, public prosecutors cannot implement the 5th passage.	Violation of protection against discrimination: Since the psycho-social support for the offender is decided by the prosecutor although it is provided in all cases fort he child victims, this article also violates the right of protection aginst discrimination. Violationof the "best interest of child": In all cases for all children providing psycho-social support is for the best interest of the child. According to the article, the prosecutor decides to provide support but in the practice we know that this rule has never been applied. This also creates a violationof the "best interest of child":

Scheme 1: Assesment and critics of the legislation in the Light of International Child Law Principles

Legislation Article No.	Evaluation and Critics of the Article	Evaluation of the Article in the light of international legislation
PPC (Penal Prosedure Code) 52	It is a positive thing that the obligation to record the listening of victim in the prosecution phase is organized as a governing law. But it is not available in the investigation phase. It is also discussed if the protection is appropriate to reach the aim of the practice. Who will do the recording? The field research we did shows the importance of recording that it should be defined in the legislation clearly.	Violation of protection against discrimination: In this article, it is written that interviews with the victims have to be recorded but there isn't any sentence about the interview procedures with the witness. This leads a violation of protection against discrimination. By being the courts as child friendly and preventing to interview with Child witnesses more than once are the main companents of the child's best interest. Therefore this article violates both principles.
PPC 150	It is important the article organizes the assignment of lawyer as obligation in detail.	
PPC 180	This article is considered as a legal ground for ÇİM (Child Assessment Center) that includes the conditions of listening to child by records as evidence in the prosecution phase. The lack of legislation for ÇİM is a problem that the definition of task, and matters about coordination and practice should immediately be defined by legislation in details.	According to the international conventions, Turkey has to create institutions special to children. It can be said that ÇİM (Child Assessment Center) is an example for these kind of institutions. However, since there is no legislation specific to CİM and since those centers are designed just for the child victims, CİMs can not be considered fully "special institutions for children". This diffrential institutions for different children again lead the same problem of discirimination among the children.
PPC 236	The article's text is not clear. Especially in the 2nd passage the expression "child or victim whose psychology is deteriorated by the crime" causes different comments. The word "or" is problematic. So a child who is not victim of the crime directly but whose psychology is deteriorated by the effect of the crime is listened in court as a witness. When we think of the "victim" is a statue in criminal law, this article takes into account of this child's second victimization. The other commend technique says that it is just psychologically deteriorated victims. To overcome the contradiction, the article should clarify the situation for victim, child victim and child witness whose	Violation of the "best interest of child" and protection against discrimination: By restricting only one interview principle to the psychologically victimized children and sentencing the exceptional situations this article violates the rights of best interest and protection against discrimination.

Diyarbakır:

5 Judges (3 Child Court Judge, 1 Child Heavy Penal Court Chief Judge, 1 Child Heavy Penal Court Judge), 5 Prosecutor,1 Attorney focus group (2 Members of Child Rights Center of Bar Association) 1 ÇİM focus group.

Kastamonu:

5 Judges (1 Judge of Civil Court of General Jurisdiction, 1 Judge of Peace Court, 1 Judge of Criminal Court of Peace, 1 Judge of Penal Court of General Jurisdiction, 1 Chief Judge of Heavy Penal Court, 1 Judge of Heavy Penal Court),5 Prosecutors, 1 Attorney Focus Group (5 Attorney).

Ankara:

6 Judges (3 Judge of Juvenile Court, 1 Judge of Heavy Penal Court, 2 Judge of Juvenile Heavy Penal Court), 5 Juvenile Prosecutors, 1 Attorney focus group (4 member of Child Rights Center, 2 trainee attorney), 3 Member of Profession (Social Workers, Psycologists of Juvenile Court and Juvenile Heavy Penal Court), 1 ÇİM focus group (9 member of profession- Social Workers, Psycologists), 6 Children (Who had heard by the Ankara Courts as offender- victim-witness).

Our interviewers mostly criticized legislation regarding these points: Mess legislation, lack of the holistic juvenile justice system, language of legislation (e.g. conditional expressions, existence of exceptional expressions), and lack of the specific title of judicial interview with children. In the first chapter of the report, for the evaluating the legislation, we focused on the basic components of the child friendly justice system. While we are analyzing the each article in terms of the principles, we determined violations of provisions and listed them in tables:

FIELD RESEARCH and NEED ASSESMENT

2

Authors: National Consultant Asst. Prof. Dr. Eylem Ümit and her team

The field research (November 2012-January 2013) consists of cities of Ankara, Diyarbakır, Kastamonu. These three cities have been chosen for the purpose of exemplifying the cities with Child Courts and both with and without Children Monitoring Center. We have made focus group interviews with bureaucrats from Ministries assigned to policy-making and deep interviews with judges and prosecutors of Juvenile Courts, Juvenile High Criminal Courts, High Criminal Courts, Family Courts; attorneys in charge at Commissions of Children Rights and Criminal Procedure Law Services of Bar Associations; special experts in Courts and Children Monitoring Centers; and children who took place in court proceedings as victims, witnesses or offender.

We expect field research to provide us a depiction of implementation. In order to achieve this, first we scanned the legislation in details and extensively, as it constitutes the basis of our research. We rigorously scanned all norms that concern children even not closely and that regulate investigation and trial phases in form of regulation, notice and directive, not only general and special laws. Then we analyzed and compared these norms in terms of paradigm of international principles and rights. Thus we intended to see how elusive expressions and weak or absent points of legislation result in the world of law, besides how legislation was perceived and implemented by means of questions that we pose to practitioners in field studies.

45 interviews were made and approximately 20 hours of records are obtained. The list of the interviews are as follows:

INTRODUCING THE PROJECT AND THE OUTPUTS

1

Authors: National Consultant Asst. Prof. Dr. Eylem Ümit and her team

"Interview with Children" implies that children who were heard before Courts as witness, offender[1] or suspect are also included by The Justice for Children Project as well as victim children. The survey[2] regarding the standards about the constitution of physical, technical and procedural conditions of Child Interview rooms that are to be founded in YESious court houses throughout Turkey is composed of three steps:

1. Step is assessment of the status quo and analysis of the needs by gathering data from the field (focus groups with the professionals; depth interviews with the juvenile) and review of the legislation. 1. Report: Child Interview Room; Assessment of the Status Quo and Analysis of the Needs.
2. Step is recommendations for the needs of the country through the evaluation of feedbacks of project partners on the first report, review of the international literature and international consultant report, workshops and study visits with the international consultant. 2. Report: Child Interview Room; Recommendations for the Needs.
3. Step is reporting the standards for interview rooms for children in contact with the law considering the feedbacks of the project partners on recommendations. 3. Report: Child Interview Room Physical, Technical and Procedural Standards.

These three reports and the research carried out for almost a year will be introduced briefly below.

1 Although it is preferred to use the term of "children drfited into crime" for the whole of the research, here we refer to specific legal statutes of procedure law.

2 Research team is formed by Asst. Prof. Dr. Eylem Ümit Atılgan PHd (Law); Yaşar Çavdar, Social Woker; Research Assistant Sedat Yağcıoğlu (psychology).

ABBREVIATIONS

ÇİM	Child Assessment Centres
CPL	Child Protection Law
PPC	Penal Prosedural Code
PC	Penal Code
PSVK	Law about the responsibilities and procedures about police
HCJP	High Council of Judges and Prosecutors
SIR	Social Inquiry Report
MoJ	Ministry of Justice
CAC	Children's Advocacy Centre
NGOs	Non-governmental Organizations
RAPCAN	Resources Aimed at the Prevention of Child Abuse and Neglect
UN	United Nations
IOM	International Organization for Migration
NICHD	National Institute of Child Health and Human Development

CONTENTS

1 INTRODUCING THE PROJECT and OUTPUTS 5
2 FIELD RESEARCH and NEED ASSESMENT 6
3 COMPARING SYSTEMS and BEST PRACTICES 19
4 RECOMMENDATIONS and SUGGESTIONS 36
5 STANDARDS 46

ANNEXES 60
ANNEX-I Child-Focused Setting Standards of US Advocacy Centres 60
ANNEX-II Tables 63

AUTHORS

INTERNATIONAL CONSULTANT
Ursina Weidkuhn

NATIONAL CONSULTANTS
Asst. Prof. Dr. Eylem Ümit
Social Woker Yaşar Çavdar
Research Assistant Sedat Yağcıoğlu

PROJECT PARTNERS

Ministry of Justice
Ministry of Family and Social Policies
High Council of Judges and Prosecutors
Turkey Justice Academy
UNICEF Turkey

The views expressed in this publication belong to the authors and do not necessarily reflect the official views of the project partners.

© Copyright of this book belongs to the project partners.

November 2014, Ankara

Cover Photo: © UNICEF Turkey

"Justice for Children" Project was carried out with financial support of EU, technical support of UNICEF and with partnership of Ministry of Justice, Ministry of Family and Social Policy, High Council of Judges and Prosecutors, and Justice Academy of Turkey. The Project aims to realize the following results:

1. Children's rights are protected in the justice system through realization of fair trial principles, prevention of their secondary victimization and ensuring that deprivation of their liberty is used as a measure of last resort.

2. A specialized and institutionalized in-service training program is made available for juvenile justice professionals.

3. Children deprived of their liberty receive individualized quality rehabilitation services through 'Individualized Treatment System" (BİSİS).

For detailed information and softcopy of the document, please visit www.cocuklaricinadalet.org

INTERVIEW ROOMS FOR CHILDREN

Needs, Examples of Best Practices and Standards for Child Friendly Interview

SUMMARY REPORT

This project is co-financed by
the European Union and the Republic of Turkey

INTERVIEW ROOMS FOR CHILDREN

Needs, Examples of Best Practices and Standards for Child Friendly Interview

SUMMARY REPORT

The Contracting Authority of this Project
is the Central Finance and Contracts Unit

This project is implemented with
the technical support of UNICEF

This publication has been produced with the assistance of the European Union.
The contents of this publication are the sole responsibility of the authors and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.